

ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียน
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนาหลวง
เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร

สารนิพนธ์
ของ
แคทลียา แสนนางชน

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
พฤษภาคม 2549

ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียน
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนาหลวง
เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร

สารนิพนธ์
ของ
แคทลียา แสนนางชน

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา

พฤษภาคม 2549
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียน
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนาหลวง
เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ
ของ
แคลิยา แสนนางชน

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา

พฤษภาคม 2549

แคทลียา แสนนางชน. (2549). ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนาหลวง เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร สารนิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์: ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมริตา แสนคำเครือ.

การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความรับผิดชอบด้านการทำงานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนาหลวง เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2548 ที่มีความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนน้อย จำนวน 30 คน ซึ่งได้จากการสุ่มอย่างง่ายจากประชากร แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 15 คน กลุ่มทดลองคือ กลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ส่วนกลุ่มควบคุมคือ กลุ่มที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ โปรแกรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม และแบบสอบถามความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียน สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ การทดสอบค่าที

ผลการวิจัย พบว่า

1. นักเรียนมีความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนมากขึ้นหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01
2. นักเรียนมีความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนมากขึ้นหลังจากไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01
3. นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนมากกว่านักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

THE EFFECT OF GROUP WORK ON WORKING IN LEARNING
RESPONSIBILITY OF PRATHOM SUKSA VI STUDENTS OF
NALAUNG SCHOOL IN THUNGKRU DISTRICT, BANGKOK

AN ABSTRACT
BY
KATTALEEYA SANNANGCHON

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education degree in Educational Psychology
at Srinakharinwirot University
May 2006

Kattaleeya Sannangchon. (2006). *The effect of Group work on working in learning responsibility of prathom suksa VI students of Nalaung school in Thungkru District, Bangkok*. Master Project, M.Ed. (Educational Psychology). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University.
Project Advisor: Assist. Prof. Promptida Sankamkrue

The purpose of this experimental research was to study the effect of group work on working in learning responsibility of prathom suksa VI students of Nalaung school in Thungkru District, Bangkok in the academic year 2005. The Subject were 30 prathom suksa VI students whose scores of working in learning responsibility were low. They were simple randomly from population. Then they were randomly divided into experimental group and control group; each group was consisted of 15 students. The experimental group was exposed to group work but the control group was not exposed to group work . The instrument were group work program and the working in learning responsibility questionnaires . The data was analyzed by t-test.

The results were as follows:

1. The working in learning responsibility of the students who exposed to group work was significantly increased than before the experiment at .01 level.
2. The working in learning responsibility of the students who were not exposed to group work program was significantly increased than before the experiment at .01 level.
3. The working in learning responsibility of the students who exposed to group work program was significantly increased than the other students who were not exposed to group work at .01 level.

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์จาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ รองศาสตราจารย์เวณี กรีทอง และผู้ช่วยศาสตราจารย์พรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง กรรมการสอบปากเปล่าสารนิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาชี้แนะข้อบกพร่อง และให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดี และเป็นผู้ประสิทธิประสาทวิชา ตลอดจนเป็นแบบอย่างที่ดีในการทำหน้าที่ครู ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาและขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์เวณี กรีทอง อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา และอาจารย์ ดร. พาสนา จุลรัตน์ ที่กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้และได้ให้คำปรึกษาแนะนำ แก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อวีระ แสนนางชน คุณแม่ประมวล แสนนางชน และเพื่อนร่วมงานทุกคนที่กรุณาให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนและเป็นกำลังใจในการทำสารนิพนธ์เป็นอย่างดีเสมอมา และขอบใจนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2548 โรงเรียนนาหลวงทุกคน ที่ได้ให้ความร่วมมือในการทดลอง และเก็บรวบรวมข้อมูลจนสำเร็จลงด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์ใดๆ จากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณแก่บิดามารดา คุณครู-อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

แคลิยา แสนนางชน

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	5
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม.....	8
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม.....	18
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียน.....	20
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียน.....	24
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนนาหลวง เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร.....	25
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	
แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง.....	27
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	27
วิธีการดำเนินการสร้างเครื่องมือ.....	27
สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการทดลอง.....	30
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	31
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	31
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	32
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	32

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 บทย่อ สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	
บทย่อ.....	36
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	36
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	36
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	37
วิธีดำเนินการทดลอง.....	37
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	37
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	38
อภิปรายผล.....	38
ข้อเสนอแนะ.....	41
บรรณานุกรม.....	42
ภาคผนวก.....	47
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	112

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	แสดงแผนการทดลองแบบ Randomized Control Group Pretest – Posttest Design.....	30
1	แสดงการเปรียบเทียบความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียน ของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม.....	33
3	แสดงการเปรียบเทียบความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียน ของนักเรียนก่อนและหลังที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม.....	34
4	แสดงการเปรียบเทียบผลต่างความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับ การเรียนของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มกับนักเรียนที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม....	35
5	แสดงการเปรียบเทียบคะแนนความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับ การเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม.....	105
6	แสดงการเปรียบเทียบคะแนนความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับ การเรียนของนักเรียนกลุ่มควบคุมก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม.....	106
7	แสดงการเปรียบเทียบคะแนนความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับ การเรียนของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มกับนักเรียนที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม..	107
8	แสดงผลต่างความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียน ของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม.....	108
9	แสดงผลต่างความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนของ นักเรียนที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม.....	109
10	แสดงการเปรียบเทียบผลต่างของคะแนนความรับผิดชอบด้านการทำงาน ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มกับนักเรียน ที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม.....	110
11	แสดงการผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ และแสดงค่าความเชื่อมั่น ของแบบสอบถามความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียน.....	111

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1 กรอบแนวคิดในการทำวิจัย.....	7
-------------------------------	---

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การพัฒนาประเทศให้เจริญนั้นจำเป็นต้องพัฒนาคน ทำให้คนมีคุณภาพด้วยการปลูกฝังสร้างเสริมให้มีการศึกษา มีทักษะ มีความรู้ เด็กเป็นทรัพยากรที่สำคัญของประเทศชาติ เป็นอนาคตของครอบครัวและชุมชน และการที่จะพัฒนาเด็กให้มีคุณภาพได้ก็ต้องเริ่มต้นจากครอบครัว ซึ่งเป็นสถาบันแรก ที่เด็กจะได้รับการปลูกฝัง วางรากฐานและการเลี้ยงดูอบรมอย่างถูกต้อง เพราะไม่มีสถาบันใดที่ทำหน้าที่อบรมเลี้ยงดูเด็กได้ดีเท่าครอบครัว ซึ่งให้การเลี้ยงดูเด็กให้เติบโตขึ้นในสังคมได้ดี เพราะเด็กจะได้รับทั้งความรักความอบอุ่น ซึ่งจะหาที่อื่นไม่มีอีกแล้ว (อัจฉรา สุขารมณ์. 2542: 5) และอีกสถาบันหนึ่งที่ทำให้ความรู้ เลี้ยงดูอบรมรองลงมาจากครอบครัว ก็คือ โรงเรียนซึ่งเป็นสถานการศึกษาที่มุ่งเน้นปลูกฝังความรับผิดชอบให้แก่เด็กและเยาวชนของชาติ โดยจำลองสภาพสังคมที่เด็กจะต้องออกไปเผชิญชีวิตเมื่อเติบโตขึ้นมาไว้ในโรงเรียน ซึ่งนอกจากจะต้องปลูกฝังความรับผิดชอบต่อตนเองแล้ว ยังจะต้องปลูกฝังความรับผิดชอบต่อสังคมด้วย เพราะสังคมเป็นสถาบันที่มีสมาชิกทุกเพศทุกวัยอยู่ร่วมกัน ถ้าสมาชิกในสังคมขาดความรับผิดชอบต่อกัน ความแตกกระจายหรือการสลายตัวของสังคมก็จะเกิดขึ้น

การพัฒนาประชากรให้มีคุณลักษณะนิสัยที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ จำเป็นต้องพัฒนาคุณธรรม ทั้งนี้เพราะประเทศใดที่ประชากรมีคุณธรรมสูง เช่น มีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบ มีความซื่อสัตย์สุจริต ประเทศนั้นจะพัฒนาไปได้อย่างรวดเร็ว ความรับผิดชอบเป็นคุณลักษณะหนึ่งของบุคคลที่แสดงถึง ความเป็นผู้มีวุฒิภาวะทางด้านอุปนิสัย เพราะแต่ละบุคคลย่อมมีบทบาทที่จะต้องกระทำมากมายในสังคม เช่น บทบาทของพลเมืองดี บทบาทของลูก บทบาทของพ่อแม่ บทบาทของนักเรียน เป็นต้น ถ้าทุกคนรับผิดชอบเป็นอย่างดี ย่อมทำให้สังคมมีความเจริญรุ่งเรือง ประเทศชาติก็จะพัฒนาไปด้วยดี การกระทำทุกอย่างจะดีหรือเลว จะสำเร็จหรือล้มเหลว ย่อมขึ้นอยู่กับความรับผิดชอบต่อของบุคคล บุคคลที่มีความรับผิดชอบต่อสูงย่อมเอาใจใส่ต่อหน้าที่ของตน ทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับตนเอง และที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น ส่วนบุคคลที่มีความรับผิดชอบต่อต่ำ ย่อมไม่สนใจในหน้าที่ของตน ทำสิ่งใดก็ปล่อยปละละเลย ก่อให้ตนเองและสังคมเสียหาย ความรับผิดชอบจึงเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสังคม และเป็นคุณลักษณะพื้นฐานของบุคคล อันจำเป็นต่อการพัฒนาประเทศ และการดำเนินชีวิตในสังคมประชาธิปไตย ดังนั้นการปลูกฝังคุณธรรมด้านความรับผิดชอบต่อให้กับประชากรจึงเป็นเรื่องสำคัญ

จากแนวคิดของนักการศึกษา และนักจิตวิทยาหลายท่าน ซึ่งได้ให้ความสำคัญกับความรับผิดชอบต่อ เป็นคุณธรรมอันสำคัญยิ่ง จะต้องปลูกฝังให้เกิดเป็นคุณธรรมประจำใจของมนุษย์ หากทุกคนมีความรับผิดชอบต่อ ปัญหาต่างๆ ของสังคมจะลดน้อยลงไปมาก กิจกรรมทั้งหลายของบ้านเมืองจะเจริญไปอย่างรวดเร็ว (ชม ภูมิภาค. 2525: 133) ความรับผิดชอบมีความสำคัญและ

จำเป็นต้องปลูกฝังให้กับนักเรียน เพราะความรับผิดชอบเปรียบเสมือนรากฐานสำคัญที่ทำให้กิจกรรมต่างๆ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี (คำเนิ่ง อยู่เลิศ. 2541: 1)

จากการที่ผู้วิจัยได้ปฏิบัติหน้าที่ครูเป็นเวลา 2 ปี ได้สังเกตพบว่า ปัญหาของนักเรียนโรงเรียนนาหลวงส่วนใหญ่เกิดจากการขาดความรับผิดชอบ เช่น ไม่ปฏิบัติหน้าที่เวรประจำวัน ไม่รักษาทรัพย์สินสมบัติของตนเองและส่วนรวม ไม่ชอบช่วยงานกลุ่ม ไม่ค่อยทำการบ้าน เป็นต้น

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้สำรวจข้อมูลเบื้องต้นกับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนนาหลวง เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2548 จำนวน 867 คน โดยให้ตอบคำถามปลายเปิดจำนวน 2 ข้อ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

คำถามข้อที่ 1 ถามว่า “ ขณะนี้นักเรียนคิดว่าตนเองมีปัญหาอะไร ” ผลการสำรวจพบว่า

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 298 คน มีปัญหาด้านส่วนตัวจำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 31.88 โดยระบุว่า เพื่อนไม่ค่อยชอบ เล่นกีฬาไม่เก่ง ช้อมกีฬาหนักเกินไป น้ำหนักตัวเยอะเกินไป ปัญหาความรับผิดชอบด้านการงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนจำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 25.83 โดยระบุว่า ไม่ชอบช่วยงานเพื่อน ชอบลี้ม ไม่อยากช้อมกีฬา ไม่ตรงต่อเวลา ปัญหาด้านการเงินจำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 24.50 โดยระบุว่า ไม่มีเงินซื้ออุปกรณ์การเรียน ปัญหาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 9.73 โดยระบุว่า เรียนไม่เก่ง คะแนนไม่ดี ปัญหาความรับผิดชอบด้านการเรียนจำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 8.05 โดยระบุว่า ไม่อยากทำการบ้าน ไม่ชอบอ่านหนังสือ

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 276 คน มีปัญหาความรับผิดชอบด้านการงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนจำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 24.27 โดยระบุว่า ไม่อยากซักเสื้อผ้า ทำงานไม่ทันเพื่อนเนื่องจากมัวแต่เล่นกัน เพื่อนไม่ค่อยช่วยงาน ไม่ชอบช่วยงานเพื่อน ไม่อยากทำการบ้าน ทำสิ่งของหาย ไม่ชอบทำความสะอาด ปัญหาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 23.19 โดยระบุว่า อ่านหนังสือไม่คล่อง เรียนไม่เก่ง เรียนไม่ทันเพื่อน คะแนนสอบไม่ดี ปัญหาความรับผิดชอบด้านการเรียนจำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 18.84 โดยระบุว่า ไม่อยากทำการบ้าน ลืมเอาอุปกรณ์การเรียนมา ไม่ค่อยมาโรงเรียน ทำการบ้านไม่ทัน ปัญหาด้านการเงินจำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 18.12 โดยระบุว่า ไม่มีเงินซื้ออุปกรณ์การเรียน ใช้เงินเปลือง ปัญหาด้านส่วนตัวจำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 15.58 โดยระบุว่า ไม่ชอบกินผัก เจ็บป่วยบ่อย เพื่อนชอบแกล้ง เพื่อนไม่ค่อยชอบ ผู้ปกครองขาดการดูแลเอาใจใส่

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 293 คน มีปัญหาความรับผิดชอบด้านการงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนจำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 33.11 โดยระบุว่า เพื่อนไม่ค่อยช่วยงาน ไม่ชอบซักเสื้อผ้า ไม่ชอบช่วยงานเพื่อน ไม่อยากทำการบ้าน ชอบลี้ม ทำสิ่งของหาย ปัญหาด้านการเงินจำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 21.84 โดยระบุว่า ไม่มีเงินซื้ออุปกรณ์การเรียน ใช้เงินเปลือง พ่อแม่ไม่มีเงิน ปัญหาส่วนตัวจำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 19.45 โดยระบุว่า เพื่อนชอบแกล้ง ผู้ปกครองขาดการดูแลเอาใจใส่ ปัญหาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 38 คน คิดเป็น

ร้อยละ 12.97 โดยระบุว่า เรียนไม่เก่ง ท่องสูตรคูณไม่คล่อง เรียนไม่ทันเพื่อน ปัญหาความรับผิดชอบด้านการเรียนจำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 12.63 โดยระบุว่า ไม่อยากทำการบ้าน ลืมเอาอุปกรณ์การเรียนมา ไม่ค่อยมาโรงเรียน ทำการบ้านไม่ทัน

คำถามข้อที่ 2 “ถ้ามีปัญหในข้อที่ 1 นักเรียนแก้ปัญหานั้นอย่างไร”

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เสนอวิธีแก้ปัญหส่วนตัวคือ รักษาสุขภาพให้แข็งแรง บอกพ่อแม่ ปรับปรุงตัวใหม่ ปัญหาความรับผิดชอบด้านการเรียนที่เกี่ยวกับการเรียน คือ บอกครู บอกเพื่อน ปรับปรุงตัวใหม่ ให้เพื่อนช่วยเตือน ขยันทำงานมากขึ้น ช่วยเพื่อนทำงาน ปัญหาการเงินคือ ประหยัดขึ้น เก็บออมเงิน ปัญหาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือ ขยันเรียนมากขึ้น ตั้งใจเรียนหนังสือ เชื่อฟังครู ปรับปรุงตัวใหม่ ปัญหาความรับผิดชอบด้านการเรียน คือ ปรับปรุงตัวใหม่ ตั้งใจเรียนหนังสือมากขึ้น

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เสนอวิธีแก้ปัญหาคือความรับผิดชอบด้านการเรียนที่เกี่ยวกับการเรียน คือ บอกเพื่อน ปรับปรุงตัวใหม่ ให้เพื่อนช่วยเตือน ทำงานให้เร็วขึ้น ขยันทำงานมากขึ้น ช่วยเพื่อนทำงาน ปัญหาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือ ขยันเรียนมากขึ้น ตั้งใจเรียนหนังสือ เชื่อฟังครู ปรับปรุงตัวใหม่ ปัญหาความรับผิดชอบด้านการเรียน คือ ปรับปรุงตัวใหม่ ตั้งใจเรียนหนังสือมากขึ้น ปัญหาการเงินคือ ประหยัดขึ้น เก็บออมเงิน ปัญหาส่วนตัวคือ บอกพ่อแม่ ไม่ไปยุ่งกับคนที่ชอบแกล้ง ปรับปรุงตัวใหม่

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เสนอวิธีแก้ปัญหาคือความรับผิดชอบด้านการเรียนที่เกี่ยวกับการเรียน คือ บอกครู บอกเพื่อน ปรับปรุงตัวใหม่ ยืมของเพื่อนใช้ก่อน ให้เพื่อนช่วยเตือน ทำงานให้เร็วขึ้น ขยันทำงานมากขึ้น ช่วยเพื่อนทำงาน ปัญหาการเงินคือ ประหยัดขึ้น เก็บออมเงิน ปัญหาส่วนตัวคือ มีความสามัคคีกัน บอกพ่อแม่ ปรับปรุงตัวใหม่ ปัญหาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือ มาโรงเรียนทุกวัน ขยันเรียนมากขึ้น ตั้งใจเรียนหนังสือ เชื่อฟังครู ปรับปรุงตัวใหม่ ปัญหาความรับผิดชอบด้านการเรียน คือ ปรับปรุงตัวใหม่ ตั้งใจเรียนหนังสือมากขึ้น

จากผลการสำรวจนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ดังกล่าวข้างต้น พบว่า นักเรียนมีปัญหาความรับผิดชอบด้านการเรียนที่เกี่ยวกับการเรียน ปัญหาความรับผิดชอบด้านการเรียน ปัญหาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปัญหาด้านการเงิน และปัญหาด้านส่วนตัว โดยปัญหาที่พบมากที่สุด คือ ปัญหาความรับผิดชอบด้านการเรียนที่เกี่ยวกับการเรียน และนักเรียนระดับชั้นที่มีปัญหาด้านนี้มากที่สุด คือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

การพัฒนาความรับผิดชอบด้านการเรียนที่เกี่ยวกับการเรียนนั้นมีหลายวิธี เช่น การสร้างอุปนิสัยใหม่ กิจกรรมกลุ่ม เป็นต้น ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสนใจที่จะใช้กิจกรรมกลุ่ม ทั้งนี้เพราะกิจกรรมกลุ่ม เป็นวิธีการที่นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ดังที่ คมเพชร ฉัตรศุภกุล (2530: 2, 137) กล่าวว่า กิจกรรมกลุ่มเป็นวิธีการที่ดี เพราะเป็นการเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง สามารถช่วยให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีความซาบซึ้งและพึงพอใจที่จะเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงตนเอง กิจกรรมกลุ่มเป็นการนำเอาประสบการณ์มาวางแผนแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน มีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม นอกจากนี้ กิจกรรมกลุ่มยังสามารถสนองความต้องการพื้นฐานด้านจิตใจของบุคคล เช่น

ความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ความต้องการการยอมรับจากหมู่คณะ และยังสร้างเสริมพัฒนาการทางอารมณ์ สังคม เมื่อบุคคลได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม มีการทำกิจกรรมร่วมกัน จะมีสัมพันธภาพซึ่งกันและกัน จึงเป็นโอกาสให้ได้ทำความเข้าใจตนเองและสมาชิกภายในกลุ่มด้วย ส่วนรอเจอร์ส (Rogers. 1970: 121-122) ได้กล่าวถึงผลการศึกษาวิจัยของ กิบป์ (Gibb. 1995) ที่ศึกษาเรื่อง ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความฉลาดทางอารมณ์ พบว่า วิธีการกลุ่มจะให้ผลส่งเสริมสร้างสรรค์ทางด้านจิตวิทยามาก กล่าวคือ จะมีการเปิดเผยความรู้สึก มีความจริงใจ มีการแสดงพฤติกรรมที่ตรงกับความรู้สึกของตนเอง มีแนวทางในการสร้างแรงจูงใจ บุคคลจะยอมรับตนเอง พัฒนาในเรื่องคุณค่าของตนเอง เข้าใจตนเอง และมีความมั่นคงมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ บัทตัน (Button. 1974: 1-2) ที่ว่ากิจกรรมกลุ่มเป็นสิ่งที่จัดขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายช่วยเสริมสร้างมนุษย์ให้เติบโตและพัฒนาขึ้น ดังผลการวิจัยของ อานาจ กังเทเวศน์ (2543: 55) ที่ใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตในการป้องกันโรคเอดส์ ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมกลุ่มสามารถพัฒนาทักษะชีวิตในการป้องกันโรคเอดส์ของนักเรียนได้ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของอาคม หงษ์ทอง (2539: 36) ได้ศึกษาการใช้โปรแกรมกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาความมีน้ำใจของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมกลุ่มสามารถพัฒนาความมีน้ำใจของนักเรียนได้

ดังนั้น ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า กิจกรรมกลุ่มสามารถพัฒนาความรับผิดชอบด้านการงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนของนักเรียนได้ เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่ช่วยเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงพฤติกรรมของบุคคลโดยที่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเกิดความพึงพอใจ และการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงจะทำให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเกิดความคงทนในการเรียนรู้ และเกิดเป็นพฤติกรรมที่ติดตัวผู้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มไปตลอด

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความรับผิดชอบด้านการงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนาหลวง เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบความรับผิดชอบด้านการงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
2. เพื่อเปรียบเทียบความรับผิดชอบด้านการงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
3. เพื่อเปรียบเทียบความรับผิดชอบด้านการงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มกับนักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาในครั้งนี้ เป็นแนวทางให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน เช่น ผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้ปกครองที่มีความรู้ความชำนาญในเรื่องของการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม นำไปใช้พัฒนาความรับผิดชอบด้านการงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2548 โรงเรียนนาหลวง เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร ที่มีความรับผิดชอบด้านการงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนน้อย จำนวน 97 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2548 โรงเรียนนาหลวง เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร ที่มีความรับผิดชอบด้านการงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนน้อย จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากประชากร แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่ง เป็นกลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม และกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม กลุ่มละ 15 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ วิธีพัฒนาความรับผิดชอบด้านการงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียน โดยการใช้การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความรับผิดชอบด้านการงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. กิจกรรมกลุ่ม

หมายถึง กระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยให้นักเรียนได้เรียนรู้จากการเข้าร่วมปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ร่วมกันวิเคราะห์พฤติกรรมของตนเองและสมาชิกในกลุ่ม ที่เกิดขึ้นในขณะนั้น นักเรียนจะเรียนรู้สิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง เป็นการเรียนรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนเอง โดยใช้เทคนิค 3 เทคนิค ได้แก่

1.1 บทบาทสมมติ หมายถึง วิธีการที่ใช้ในการเรียนการสอน มีลักษณะเป็นสถานการณ์สมมติ แต่มีการกำหนดบทบาทของผู้เล่นในสถานการณ์ที่สมมติขึ้นมา แล้วสวมบทบาทนั้น และแสดงออกตามธรรมชาติ โดยอาศัยบุคลิกภาพ ประสบการณ์ และความรู้สึกนึกคิดของตนเป็นหลัก

1.2 กรณีตัวอย่าง หมายถึง วิธีการที่ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้โดยการนำเรื่องราวที่เกิดขึ้นจริง มาดัดแปลงใช้เป็นกรณีตัวอย่างให้นักเรียนได้ศึกษาวิเคราะห์และอภิปราย สร้างความเข้าใจและฝึกฝนหาทางแก้ไขปัญหานั้น และการอภิปรายจะช่วยให้นักเรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน รวมทั้งการนำเอากรณีต่างๆ ซึ่งคล้ายคลึงกับชีวิตจริงมาใช้จะช่วยให้การเรียนรู้มีลักษณะใกล้เคียงกับความเป็นจริง และมีความหมายสำหรับนักเรียนมากยิ่งขึ้น

1.3 เกม หมายถึง วิธีการที่ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ โดยการสร้างสถานการณ์สมมติขึ้นให้นักเรียนลงเล่นด้วยตนเอง ภายใต้ข้อตกลงตามที่กำหนดไว้ ซึ่งนักเรียนจะต้องตัดสินใจทำอย่างใดอย่างหนึ่งอันจะมีผลออกมาเป็นการแพ้ชนะ เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้และเกิดแนวคิดในเรื่องของความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียน

โดยมีขั้นตอน 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นการมีส่วนร่วม

ผู้วิจัยให้นักเรียนลงมือปฏิบัติหรือทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

ขั้นที่ 2 ขั้นการวิเคราะห์

ผู้วิจัยใช้เทคนิค 3 เทคนิค ได้แก่ บทบาทสมมติ กรณีตัวอย่าง และเกม โดยใช้สลับกันไปในแต่ละครั้ง หลังจากนั้นให้นักเรียนได้ร่วมกันวิเคราะห์ และสรุปจากกิจกรรมที่ได้ปฏิบัติและอภิปรายร่วมกัน เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียน รวมทั้งเพื่อให้นักเรียนรู้จักตนเองดีขึ้น

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ

ผู้วิจัยให้นักเรียนรวบรวมแนวคิดที่ได้จากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในกลุ่มมาสรุปเป็นหลักการของตนเอง และสามารถนำหลักการนั้นมาใช้ให้เหมาะสมกับตนเอง

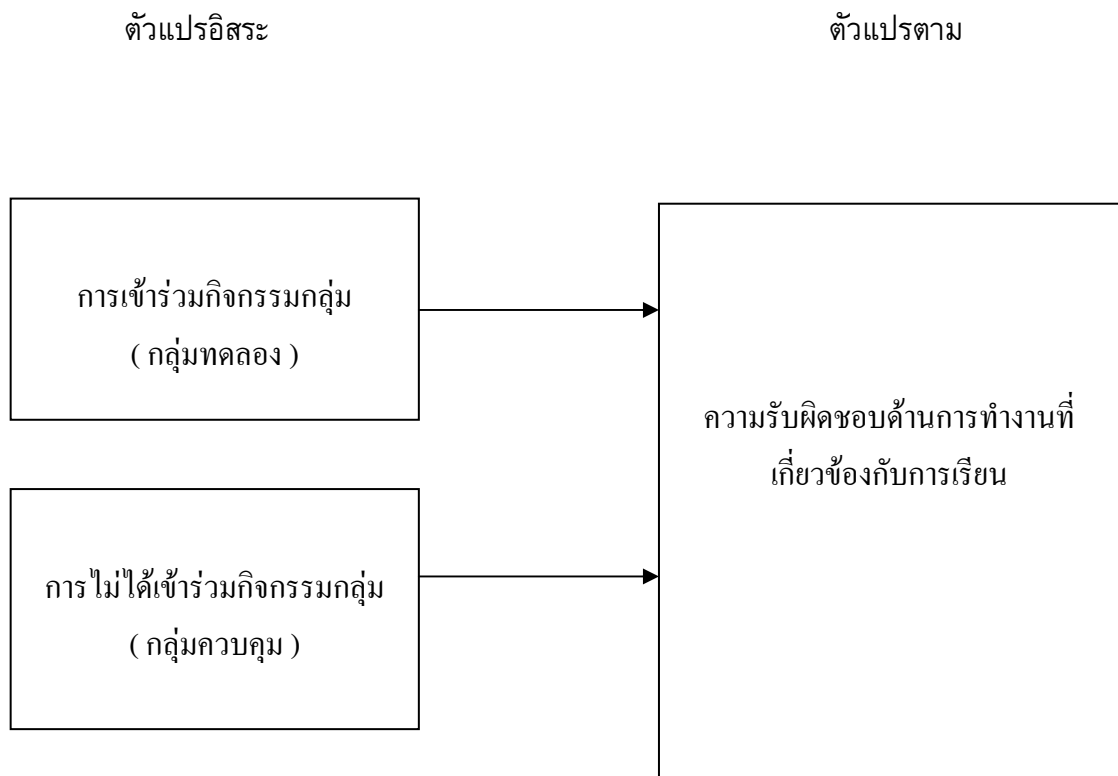
ขั้นที่ 4 ขั้นประเมินผล

ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง และจากกลุ่ม โดยการร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น และให้ข้อเสนอแนะร่วมกันของสมาชิกในกลุ่ม

2. ความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียน

หมายถึง การแสดงออกของนักเรียนจากการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียน ได้แก่ ความเอาใจใส่ต่องาน ความเพียรพยายามในการทำงาน ความละเอียดรอบคอบในการทำงาน การตรงต่อเวลา การยอมรับผลการกระทำของตน และการปรับปรุงงานของตนให้ดีขึ้น

กรอบแนวคิดในการทำวิจัย

การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสามารถพัฒนาความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนได้ดีกว่าการไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ผู้วิจัยจึงขอตั้งสมมติฐาน ดังนี้

สมมติฐานการวิจัย

1. นักเรียนมีความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนมากขึ้น หลังจากเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
2. นักเรียนมีความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนมากขึ้น หลังจากไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
3. นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนมากกว่านักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียน

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียน

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียน

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนนาหลวง เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม

1.1.1 ความหมายของกลุ่ม

กัลลี (Gulley. 1960: 62) กล่าวว่า กลุ่มมีความหมายลึกซึ้งกว่าการที่จะมารวมอยู่เฉยๆ แต่กลุ่มจะต้องประกอบด้วยลักษณะ 3 ประการคือ

1. มีวัตถุประสงค์ร่วมกัน และวัตถุประสงค์นั้นจะต้องสนองความต้องการของสมาชิก

แต่ละคนด้วย

2. ผลของการทำงานจะเกิดความร่วมมือของสมาชิกทุกคนในกลุ่ม

3. มีการสื่อสารทางวาจา หรือมีความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกโดยวิธีใดวิธีหนึ่ง

จำเนียร ช่างโชติ และคนอื่นๆ (2521: 4-6) ได้ให้ความหมายของกลุ่ม พอสรุปได้ดังนี้

1. กลุ่มจะต้องเกิดจากบุคคลอย่างน้อยที่สุด 2 คนมาประกอบกัน

2. กลุ่มจะต้องมีปฏิสัมพันธ์กัน หมายความว่า ทั้งกลุ่มและบุคคลจะแยกจากกันไม่ได้ จะต้องเกี่ยวข้องกัน มีปฏิสัมพันธ์กันทั้งทางด้านความคิด กิริยาท่าทาง การกระทำ หรือคำพูด

3. มีความสนใจร่วมกันเพื่อสมาชิกจะได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน

4. มีการปฏิบัติต่อกัน เพื่อให้กลุ่มบรรลุจุดมุ่งหมาย จึงต้องมีการกำหนดหน้าที่ แบ่งความรับผิดชอบ และระเบียบกฎเกณฑ์ต่างๆ เป็นแนวทางให้สมาชิกปฏิบัติ

ศุภวดี บุญญวงศ์ (2527: 6) ได้ให้ความหมายของกลุ่มไว้ว่า

1. จะต้องประกอบด้วยสมาชิกตั้งแต่สองคนขึ้นไป

2. สมาชิกภายในกลุ่มจะต้องมีปฏิสัมพันธ์กันพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันและมีความสัมพันธ์กันทางด้านจิตใจ

กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์ (2527: 263) กล่าวว่า กลุ่มหมายถึงการที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปอยู่ร่วมกันในสังคม โดยมีลักษณะสำคัญต่างๆ ร่วมกัน หรือมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้

1. มีการรับรู้ร่วมกันในสังคม
2. มีแรงจูงใจอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกัน
3. มีเป้าหมายอย่างเดียวกัน หรือเป้าหมายร่วมกัน
4. มีค่านิยม และปทัสถานของกลุ่มที่จะควบคุม และกำหนดพฤติกรรมของสมาชิกในกลุ่มให้เป็นระเบียบ

5. มีการเกี่ยวข้องปฏิสัมพันธ์กันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม
6. มีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน
7. มีการสื่อสารกันทั้งภาษาพูด และภาษาท่าทาง

ดังนั้น กลุ่มจึงหมายถึง การที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปมารวมกัน มีปฏิสัมพันธ์กัน มีความสนใจร่วมกัน มีการยอมรับและเข้าใจกัน โดยมีการติดต่อสื่อสารซึ่งกันและกัน มีจุดมุ่งหมายที่จะกระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อแก้ปัญหาหรือมุ่งสู่เป้าหมายเดียวกัน ซึ่งสมาชิกจะได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน

1.1.2 ความหมายของกิจกรรมกลุ่ม

ดอร์วิน คาร์ทไรท์ และอัลวิน ซานเดอร์ (Dorwin Cartwright and Alvin Zander. 1953: 3) กล่าวว่า กิจกรรมกลุ่มเป็นการนำเอาวิธีการต่างๆ เช่น บทบาทสมมติ สถานการณ์จำลอง เกม การอภิปราย การสังเกต และการให้ข้อวิจารณ์ (Feedback) ซึ่งกันและกัน เพื่อช่วยให้การตัดสินใจร่วมกัน และยังใช้ฝึกทักษะเกี่ยวกับมนุษยสัมพันธ์ หรือการประชุมต่างๆ

โอลเซน (Ohlsen. 1970: 6-7) ได้สรุปความหมายของกิจกรรมกลุ่มไว้ 2 ประการ คือ

1. กิจกรรมกลุ่มที่มีผู้นำเป็นผู้ให้ข้อมูลรายละเอียดต่างๆ แก่สมาชิก หรือผู้นำอภิปราย เพื่อให้สมาชิกได้บรรลุถึงความมุ่งหมายต่างๆ ของกลุ่ม โดยปกติผู้นำในกลุ่มชนิดนี้จะให้ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษา อาชีพ หรือสังคม และส่งเสริมให้สมาชิกในกลุ่มนำข้อมูลเหล่านั้นมาอภิปรายเพื่อประโยชน์สำหรับตน เช่น การปฐมนิเทศ การปัจฉินิเทศ หรือกิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นในชั่วโมง เป็นต้น ในการทำกิจกรรมกลุ่มแบบนี้ ครูจะเป็นผู้ดำเนินการวางแผนงานกลุ่มให้สมาชิก

2. กิจกรรมกลุ่มต่างๆ ที่สมาชิกเป็นผู้ดำเนินการ คือ นักเรียนได้วางแผนร่วมกันจัดขึ้นเอง เช่น กลุ่มอภิปรายในเรื่องต่างๆ ที่นักเรียนสนใจ หรือกิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นต้น

เรแกน และ เชฟเพิร์ด (Ragan and Shepherd. 1971: 197) กล่าวว่ากิจกรรมเป็น การศึกษาถึงธรรมชาติของกลุ่ม เมื่อมนุษย์มารวมตัวกัน ซึ่งมีการศึกษาพฤติกรรมของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม โดยใช้วิธีการอภิปราย และประเมินผลร่วมกัน

คมเพชร จิตรศุภกุล (2522: 14) กล่าวถึงกิจกรรมกลุ่มว่า หมายถึง การนำเอาประสบการณ์มาวางแผนแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ต้องการในสมาชิกแต่ละคน และการ

เปลี่ยนแปลงของกลุ่มโดยส่วนรวม มีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม ประสบการณ์ในกลุ่มจะทำให้เกิดพัฒนาการในตัวบุคคลทุกคน

ศุภวดี บุญดวงศรี (2527: 2) กล่าวว่า กิจกรรมกลุ่ม หมายถึง การร่วมกันวางแผน การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างสมาชิกต่อสมาชิกภายในกลุ่ม หรือสมาชิกต่อกลุ่ม หรือกลุ่มต่อสมาชิก ซึ่งมีผู้นำกลุ่ม ซึ่งได้รับการฝึกฝนมาเป็นอย่างดี ช่วยส่งเสริม สนับสนุน ให้สมาชิกมีการปฏิสัมพันธ์ (Interaction) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สมาชิกได้พัฒนาบุคลิกภาพที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงานกลุ่ม ได้เรียนรู้เกี่ยวกับการทำงานกลุ่ม และกลุ่มได้ประสบผลสำเร็จในการทำงาน

ประนอม เดชชัย (2531: 100-101) กล่าวว่า กิจกรรมกลุ่ม หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่ดำเนินการโดยกลุ่ม ทำเป็นกลุ่ม กิจกรรมประเภทนี้จะช่วยฝึกประสบการณ์ต่างๆ ของผู้เรียนให้พัฒนาขึ้น เช่น ช่วยให้ผู้เรียนมีทักษะในการทำงานร่วมกันกับผู้อื่น ฝึกทักษะทางสังคม ฝึกให้ผู้เรียนยอมรับมติของกลุ่ม เพื่อพัฒนาความเป็นประชาธิปไตยของผู้เรียน

จากความหมายของกิจกรรมกลุ่มดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า กิจกรรมกลุ่ม หมายถึง การจัดประสบการณ์ต่างๆ ให้กับสมาชิกในกลุ่มได้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยสมาชิกในกลุ่มได้มีส่วนร่วมในการคิด การวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการลงมือกระทำต่อสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง อย่างมีจุดมุ่งหมายแน่นอน อันก่อให้เกิดการพัฒนาตนเองในด้านต่างๆ

1.1.3 จุดมุ่งหมายของกิจกรรมกลุ่ม

บัททัน (Button. 1971: 1-2) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของกิจกรรมกลุ่มว่า เพื่อช่วยส่งเสริมมนุษย์ให้เติบโตและพัฒนาขึ้น โดยเฉพาะทักษะทางสังคม การจัดกิจกรรมกลุ่มจึงเป็นการสร้างโอกาสให้มนุษย์ได้เรียนรู้เกี่ยวกับการติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ในบรรยากาศที่ส่งเสริมซึ่งกันและกัน โดยใช้เทคนิคต่างๆ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มพยายามช่วยสมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนด

วินิจ เกตุขำ และคมเพชร จัตรศุภกุล (2522: 170-172) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของกิจกรรมกลุ่มว่า เพื่อนำมาพัฒนาบุคคลโดยอาศัยผู้จัดการกลุ่มที่มีความสามารถตลอดจนรู้กระบวนการของการจัดกิจกรรมกลุ่มเป็นอย่างดี สาเหตุที่เราใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาบุคคลนั้น ก็เพราะการเรียนรู้โดยการทำกิจกรรมต่างๆ จะทำให้บุคคลได้รับประสบการณ์ตรง นอกจากจะได้ปฏิบัติแล้วยังเกิดความรู้สึกต่างๆ ขึ้นด้วย ผลจากการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มจะทำให้บุคคลซาบซึ้งประทับใจมากกว่าการที่จะสอนบุคคลให้มีการพัฒนาตนเองโดยใช้วาจาเพียงอย่างเดียว จุดมุ่งหมายของกิจกรรมกลุ่มอาจแบ่งได้ดังต่อไปนี้

1. เพื่อให้เกิดความเข้าใจตนเองการได้มีโอกาสมีปฏิสัมพันธ์ หรืออยู่ร่วมกับสมาชิกในกลุ่มจะมีส่วนช่วยให้บุคคลรู้จัก และเข้าใจตนเองได้ดีขึ้น เช่น รู้ความสามารถบางประการของตนเอง รู้จักข้อบกพร่องบางอย่าง ทั้งนี้เพราะกลุ่มจะมีปฏิกิริยาให้เห็นข้อเท็จจริงได้

2. เพื่อให้เกิดความเข้าใจบุคคลอื่น เมื่อสมาชิกในกลุ่มได้ทำกิจกรรมร่วมกันก็ย่อมจะทำให้เกิดการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

3. เพื่อให้สามารถทำงานร่วมกับบุคคลอื่นได้ดีขึ้น

4. เพื่อให้เกิดการพัฒนาทางด้านใดก็ตามสมาชิก ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายว่าต้องการให้เกิดการเรียนรู้ในด้านใดก็จัดให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายนั้น

ประนอม เดชชัย (2531: 100-101) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของกิจกรรมกลุ่มไว้ ดังนี้

1. เพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าใจธรรมชาติของมนุษย์ คือความเข้าใจของตนเอง และเข้าใจบุคคลอื่นภายในกลุ่ม ซึ่งจะทำให้บุคคลปรับตัวเองเข้ากับบุคคลอื่นในกลุ่มได้ เกิดการเรียนรู้เรื่องของตนได้ดีขึ้น เช่น รู้ข้อบกพร่องของตนเอง หรือรู้ว่าตนเป็นอย่างไร เมื่อเปรียบเทียบกับบุคคลในกลุ่ม เกิดความเข้าใจบุคคลอื่นในกลุ่ม โดยที่สมาชิกในกลุ่มได้ทำกิจกรรมร่วมกัน ย่อมทำให้เกิดการเรียนรู้และรู้จักซึ่งกันและกันได้ดี ทราบข้อดีข้อเสีย ข้อบกพร่องทั้งของตนเอง และคนอื่นอันจะเป็นแนวทางให้เกิดความรู้สึกเห็นใจซึ่งกันและกัน คิดช่วยเหลือตลอดจนการปรับตัวเข้าหากันด้วย

2. เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจกระบวนการการทำงาน หรือแก้ปัญหาต่างๆ ร่วมกันประสบการณ์ที่จัดในกิจกรรมกลุ่มจะช่วยให้สมาชิกได้เรียนรู้วิธีการทำงานร่วมกัน เพราะไม่มีมนุษย์คนใดอยู่คนเดียวได้โดยไม่ต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกัน ฉะนั้น การฝึกกิจกรรมกลุ่มในการเรียนการสอน จะช่วยฝึกให้บุคคลเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการทำงาน และร่วมมือกันแก้ปัญหา

3. เพื่อให้ผู้เรียนฝึกความรู้สึกทางด้านคุณธรรม และจริยธรรมในระหว่างร่วมกิจกรรมกลุ่ม เช่น ฝึกความรู้สึกอดทน ฝึกการยอมรับความคิดเห็นของส่วนรวม เป็นต้น สิ่งที่ได้มาจากกิจกรรมกลุ่มเหล่านี้จะไปช่วยพัฒนาบุคคล และสังคมต่อไป

จากจุดมุ่งหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า กิจกรรมกลุ่มมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้บุคคลมีโอกาสปรับปรุงแก้ไขพัฒนาบุคลิกภาพ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และความคิดเห็นต่างๆ ตลอดจนสามารถทำความเข้าใจเกี่ยวกับตนเองและผู้อื่น รวมถึงการปรับตัวอยู่ในสังคมที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างมีความสุข

1.1.4 ขนาดของกลุ่ม

ขนาดของกลุ่ม คือ จำนวนสมาชิกในกลุ่มซึ่งมีผลกระทบต่อคุณภาพของการปฏิสัมพันธ์และการสื่อสารระหว่างสมาชิกได้มีผู้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับจำนวนสมาชิกภายในกลุ่มไว้ ดังนี้

จำเนียร โชติช่วง และคนอื่นๆ (2515: 5) ได้กล่าวไว้ว่า นักจิตวิทยานิยมศึกษากลุ่มขนาดเล็กที่มีสมาชิกไม่เกิน 15 คน เพราะจะทำให้ดูการเปลี่ยนแปลง และความเคลื่อนไหวในกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับสมาชิกได้ง่าย ถ้ามีสมาชิกจำนวนมากเกินไป สมาชิกไม่มีโอกาสได้แสดงความต้องการ

เยาวพา เดชะคุปต์ (2517: 34) ได้กล่าวไว้พอสรุปได้ว่า ขนาดของกลุ่มที่ช่วยให้การทำงานหรือการเรียนการสอนประสพผลดีควรเป็นกลุ่มขนาดเล็ก ซึ่งมีสมาชิกประมาณ 5-15 คน ทั้งนี้ ครูผู้สอนควรเลือกกำหนดให้เหมาะสมกับลักษณะเนื้อหาและกิจกรรม

นอกจากนี้ คมเพชร ฉัตรศุภกุล (2530: 26) ได้กล่าวว่า ขนาดของกลุ่มในการทำงานกลุ่มไม่ควรเกิน 15 คน เพราะในกลุ่มที่มีสมาชิกมากเกินไป สมาชิกจะต้องทำงานซ้ำซ้อน

กันบางคนอาจจะรับผิดชอบทั้งหมด ในขณะที่คนอื่นรู้สึกคับข้องใจที่ไม่มียานพาหนะในกลุ่มไม่มีโอกาสได้ใช้ทักษะที่ตนเองมีอยู่ แต่ทั้งนี้ก็ยังขึ้นอยู่กับความจำเป็นของสถานการณ์จุดมุ่งหมายของกลุ่ม แหล่งที่จะให้ความช่วยเหลือในกลุ่มและระดับวุฒิภาวะของบุคคลในกลุ่ม

จากข้อความดังกล่าว สรุปได้ว่า ขนาดของกลุ่มที่เหมาะสมในการทำกิจกรรมกลุ่ม ซึ่งจะทำให้การทำกิจกรรมเกิดผลดี ควรมีขนาดไม่ควรเกิน 15 คน เพื่อที่สมาชิกจะได้มีโอกาสแสดงออกได้อย่างทั่วถึง มียานพาหนะในกลุ่ม และมีโอกาสได้ใช้ทักษะของตนทั่วถึงกัน แต่สามารถยืดหยุ่นได้ตามความจำเป็น สถานการณ์ และเหตุผลอื่น

สำหรับในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้กลุ่มขนาด 15 คน ทั้งนี้เพื่อให้สมาชิกในกลุ่มทุกคนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม และจะใช้เวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งละ 50 นาที รวม 12 ครั้ง

1.1.5 เวลาและจำนวนครั้งในการเข้าร่วมกลุ่ม

แพทเทอร์สัน (Patterson, 1973: 105) กล่าวว่า การให้ทำกิจกรรมเป็นกลุ่มควรจัดสัปดาห์ละ 2 ครั้ง แต่ถ้าเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมมีน้อย อาจจัดสัปดาห์ละ 3 ครั้ง ช่วงเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสำหรับเด็กประถมศึกษา ควรใช้เวลาไม่เกิน 1 ชั่วโมง เพราะเด็กอาจเกิดความเบื่อหน่ายได้

1.1.6 ขั้นตอนในการจัดกิจกรรมกลุ่ม

ผกา บุญเรือง (2525: 110) ได้เสนอขั้นตอนในการจัดกิจกรรมกลุ่มไว้ดังต่อไปนี้

1. ขั้นนำ คือ การปูพื้นผู้เรียนให้มีความพร้อมในการเรียน หรือการสร้างบรรยากาศให้เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้ที่จะตามมา

2. ขั้นกิจกรรม คือ การให้ผู้เรียนลงมือทำอะไรอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติตามกิจกรรมที่เตรียมไว้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์ตรงที่จะสามารถนำมาวิเคราะห์ได้ในภายหลัง

3. ขั้นอภิปรายและวิเคราะห์ คือ การให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแสดงความรู้สึก ความคิดเห็น หลังจากที่ได้ทำกิจกรรมเสร็จไปแล้ว ในขั้นนี้ผู้ดำเนินการจะต้องเป็นผู้นำทางช่วยให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์พฤติกรรมต่าง ๆ และอภิปรายร่วมกันจนเกิดการเรียนรู้จากจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

4. ประยุกต์ใช้และสรุป เมื่อผู้เรียนได้เกิดความเข้าใจตามที่ต้องการแล้ว ผู้ดำเนินการจะต้องช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนติดต่อไป ถึงการนำเอาการเรียนรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตจริงเสร็จแล้ว ผู้ดำเนินการและผู้เรียนช่วยกันสรุปถึงการเรียนรู้ทั้งหมดที่เกิดขึ้น

ศุภวดี บุญญวงษ์ (2527: 133-134) กล่าวถึงขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมกลุ่มไว้ดังนี้ คือ

1. ขั้นการมีส่วนร่วม ระยะนี้นักเรียนจะเข้ามามีส่วนร่วมในฐานะสมาชิกคนหนึ่งของ

กลุ่มและเป็นผู้ลงมือปฏิบัติหรือคิดค้นแสวงหาสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผลการเรียนรู้จะเกิดจากผู้เรียนโดยตรง ผู้ที่มีส่วนร่วมมากก็จะได้รับผลการเรียนรู้มากขึ้นด้วย

การมีส่วนร่วมของนักเรียนในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นการมีส่วนร่วมในด้านต่างๆ ดังนี้

1.1 ทางด้านร่างกาย คือ การเรียนรู้ที่นักเรียนลงมือปฏิบัติ หรือกระทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น หรือการค้นคว้าสืบสวนสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งจะต้องอาศัยการแสดงออกทางกาย วาจา ในการสื่อความหมายกับผู้อื่นเพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน

1.2 ทางด้านจิตใจ คือ การที่นักเรียนเกิดความรู้สึกเกี่ยวกับสิ่งที่ได้ลงมือปฏิบัติ นั้นอย่างแท้จริง ความรู้สึกที่เกิดขึ้นนี้จะนำไปสู่การรับรู้แนวคิด และการเรียนรู้ทางด้านเนื้อหาเป็น อย่างดี และช่วยให้นักเรียนสามารถจำเนื้อหาได้นานอีกด้วย

1.3 ทางด้านสติปัญญา หรือสมอง คือ การเรียนรู้ที่เกิดจากการเห็นจริงมีการค้นพบสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ มีการสร้างแนวความคิดจากสิ่งที่ได้รับรู้ นั้น จะทำให้การเรียนรู้มีความหมายต่อผู้เรียนมากขึ้น และเป็นแนวทางในการพัฒนาความคิด และเหตุผลในการพิจารณาไตร่ตรองในการทำงาน การตัดสินใจ การวิเคราะห์และสรุปสิ่งที่เรียนรู้นั้นด้วยตนเอง

2. ขั้นวิเคราะห์ นักเรียนจะร่วมกันวิเคราะห์ประสบการณ์การเรียนรู้ที่ตนเองได้ ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนมีความรู้อย่างกว้างขวาง สามารถประเมินความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่มวิธีการผลของการเรียนรู้ ตลอดจนช่วยให้นักเรียนรู้จักตนเองดีขึ้น

3. ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ ขั้นนี้นักเรียนจะรวบรวมแนวความคิดที่ตนเองพบและแนวคิดที่ได้จากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่นแล้วสรุปเป็นหลักการของตนเอง ซึ่งจะได้ 2 ลักษณะ คือ

3.1 การประยุกต์เพื่อการปรับปรุงบุคลิกภาพหรือการพัฒนาตนเองให้เหมาะสมยิ่งขึ้น รวมทั้งปรับตัวให้เข้ากับคนอื่น ตลอดจนการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น หรือการมีมนุษยสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่น

3.2 การประยุกต์เพื่อใช้กับการแก้ปัญหาต่างๆ ในอนาคต และเพื่อใช้ในการปรับปรุง ควบคุมธรรมชาติ และสังคมให้ดีขึ้นกว่าเดิมตลอดจนช่วยกันคิดประดิษฐ์สิ่งใหม่ ๆ ขึ้น

4. ขั้นประเมินผล นักเรียนจะเป็นผู้ประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง และของกลุ่มจากการอภิปราย ให้ข้อเสนอแนะ และติชมร่วมกับสมาชิกคนอื่นๆ ในกลุ่ม

1.1.7 หลักการของกิจกรรมกลุ่ม

ทองเรียน อมรัชกุล (2520: 29-31) ได้กล่าวถึงหลักการของกิจกรรมกลุ่มสรุปได้ดังนี้

1. ให้ความเคารพต่อความเป็นสมาชิกของแต่ละบุคคล โดยเชื่อว่าสมาชิกทุกคนมีสมรรถภาพในตนเอง และช่วยให้สมาชิกได้พัฒนาเต็มศักยภาพที่ตนมี

2. ประสบการณ์กลุ่มจะช่วยตอบสนองความต้องการของบุคคล ในด้านการยอมรับนับถือ การหาประสบการณ์ใหม่ และการสร้างความมั่นคงปลอดภัยให้สมาชิก
3. สมาชิกทุกคนต้องยอมรับบทบาทอย่างใดอย่างหนึ่งที่ตนจะต้องแสดงออก ซึ่งมีผลต่อการจะให้กลุ่มบรรลุความมุ่งหมาย
4. สมาชิกทุกคนควรมีความรับผิดชอบในการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม
5. สมาชิกทุกคนจะต้องรู้จักยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและเปิดเผยตัวเองในกลุ่ม
6. สมาชิกควรจะได้รับแรงเสริมเมื่อได้มีส่วนร่วมในกลุ่มอย่างแท้จริง นอกจากนี้สมาชิกจะต้องถือว่าจนจะมีคุณค่าก็ต่อเมื่อได้ทำงานให้แก่กลุ่มอย่างเต็มความสามารถ
7. สมาชิกในกลุ่มจะต้องมองเห็นคุณค่าของบุคลิภาพที่แตกต่างกันออกไป โดยถือว่าความแตกต่างนั้นจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อความสำคัญและความมั่นคงของกลุ่ม
8. กิจกรรมของกลุ่มที่มีความแตกต่างกันออกไป จะทำให้สมาชิกในกลุ่มมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กันอย่างกว้างขวาง
9. สมาชิกทุกคนจะต้องเอาใจใส่ และมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของกลุ่มอย่างจริงจัง
10. สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการรักษา ส่งเสริม และธำรงไว้ซึ่งชื่อเสียงของกลุ่มและเสถียรภาพทางอารมณ์ของสมาชิกในกลุ่ม
11. การให้ความร่วมมือของสมาชิกจะมีพลังสูงขึ้นก็ต่อเมื่อทุกคนได้ตระหนักถึงความมุ่งหมายทั้งในรูปที่เปิดเผย และความมุ่งหมายที่ซ่อนเงื่อนที่บุคคลแต่ละคนมีอยู่
12. กลุ่มสัมพันธ์ย่อมทำให้เกิดการเรียนรู้ระหว่างสมาชิกต่อสมาชิกด้วยกันเป็นอย่างดี
13. สมาชิกทุกคนควรร่วมมือกันในการแก้ปัญหากลุ่มให้มีความมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
14. เทคนิคการทำงานร่วมกันของกลุ่ม รวมทั้งประเมินผล โดยกลุ่มจะเป็นหนทางที่จะทำให้กลุ่มบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

เยาเวพา เดชะคุปต์ (2517: 163-166) ได้แบ่งการเรียนรู้ตามวิธีของกิจกรรมกลุ่มแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ

1. ระยะการมีส่วนร่วม (Participation or Involvement Stage) ระยะนี้ผู้เรียนจะเข้ามามีส่วนร่วมในฐานะสมาชิกคนหนึ่งของกลุ่ม และเป็นผู้ลงมือปฏิบัติ หรือคิดค้นแสดงหาสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผลการเรียนรู้จะเกิดจากผู้เรียนโดยตรง ผู้ที่มีส่วนร่วมมากก็จะได้รับผลการเรียนรู้มาก นั่นคือ ผู้เรียนจะต้องมีส่วนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา หรือสมอง
2. ระยะวิเคราะห์ (Analysis Stage) เป็นระยะที่ผู้เรียนจะร่วมกันวิเคราะห์ประสบการณ์การเรียนรู้ทันที ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้อย่างกว้างขวาง สามารถประเมินความสัมพันธ์ของสมาชิกในกลุ่มวิธีการ ผลของการเรียนรู้ ตลอดจนช่วยให้ผู้เรียนรู้จักตนเองดียิ่งขึ้น
3. ระยะสรุป และประยุกต์หลักการ (Generalization and Application Stage) ระยะนี้ผู้เรียนจะรวบรวมแนวคิดที่ตนค้นพบ และแนวคิดที่ได้จากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่นแล้วสรุปเป็นหลักการของตนเอง ซึ่งจะได้สองลักษณะ คือ

3.1 การประยุกต์เพื่อการปรับปรุงบุคลิกภาพหรือการพัฒนาตนเอง (Self Development) ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น รวมทั้งการปรับตัวให้เข้ากับคนอื่น ตลอดจนการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น

3.2 การประยุกต์เพื่อใช้กับการแก้ปัญหา (Problem-Solving) ต่างๆ ในอนาคต และเพื่อให้ใช้การปรับปรุงควบคุมธรรมชาติ และสังคมให้ดีกว่าเดิม ตลอดจนช่วยกันคิดประดิษฐ์สิ่งใหม่ๆ ขึ้น

4. ระยะประเมินผล (Evaluation Stage) ผู้เรียนจะเป็นผู้ประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง และกลุ่มจากการอภิปรายให้ข้อเสนอแนะ และติชมร่วมกับสมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่ม

จากคำกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า หลักการของกิจกรรมกลุ่ม คือ วิธีการของกิจกรรมกลุ่ม นั้น เน้นกระบวนการมากกว่าเนื้อหาวิชา และถือว่าการเรียนรู้โดยการกระทำ (Learning by Doing) เป็นการเรียนรู้ที่แท้จริง สมาชิกในกลุ่มต้องให้ความเคารพต่อกัน ยอมรับนับถือซึ่งกันและกัน มีความรับผิดชอบ ร่วมมือร่วมใจกันทำงาน จึงจะทำให้กลุ่มบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

1.1.8 ประโยชน์ของกิจกรรมกลุ่ม

รอเจอร์ส (Rogers. 1970: 121-122) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของกิจกรรมกลุ่มดังนี้ คือ

1. ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านการรับรู้ทางความรู้สึก
2. มีการตระหนักถึงความรู้สึกของตนเองและผู้อื่นมากขึ้น ตลอดจนเปิดเผยความรู้สึก มีความจริงใจและเป็นไปอย่างธรรมชาติ มีการเปลี่ยนแปลงทางความสามารถในการควบคุมความรู้สึกต่างๆ ของตนเองมีการแสดงที่ตรงกับความรู้สึกของตน

3. เกิดแนวทางในการสร้างแรงจูงใจ หมายถึง การเข้าใจในตนเอง (Self-Actualization) การรู้จักตัดสินใจด้วยตนเอง

4. เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านทัศนคติทั้งต่อตนเองและผู้อื่น หมายความว่าบุคคลยอมรับตนเอง พัฒนาในเรื่องคุณค่าของตนเอง เข้าใจตนเองและมีความมั่นคงยิ่งขึ้นลดการสั่งสอนและควบคุมผู้อื่น มีส่วนร่วมในกิจกรรมมากขึ้น และมีความรู้สึกพึงพากันและกัน เชื่อในความสามารถของบุคคล มีการแก้ปัญหาโดยการทำงานเป็นกลุ่มและเป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่ม

พนม ลิ้มอารีย์ (2522: 56-57) กล่าวถึงประโยชน์ของกิจกรรมกลุ่มดังนี้

1. สมาชิกได้ทดสอบและแสดงความสามารถ เช่น ในกรณีที่คนพูดเก่ง แต่ไม่มีโอกาสจะพูดที่ไหน ก็อาศัยกลุ่มเป็นที่ทดสอบหรือแสดงความสามารถให้คนในกลุ่มเห็น

2. ได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ เจตคติ ความคิดเห็น และปรับปรุงเจตคติและนิสัยใจคอ รวมทั้งเป็นกำลังใจให้แก่กันและกัน

3. ช่วยเสริมสร้างคามมีวินัยและความอดทนให้แก่ตนเอง จากการที่ต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ร่วมกัน

4. ช่วยให้เกิดความรู้สึกปลอดภัย อบอุ่น มีกำลังใจ มีความรัก ช่วยบำรุงขวัญของสมาชิก ช่วยให้เข้าใจตนเองดีขึ้น รู้สึกมั่นคงปลอดภัย และเชื่อมั่นในตนเองขึ้น

คมเพชร จัตรศุภกุล (2530: 2-5) กล่าวถึงประโยชน์ของกิจกรรมกลุ่มไว้ดังนี้ คือ

1. ในด้านพัฒนาการ กิจกรรมกลุ่มสามารถสร้างพัฒนาการให้กับบุคคลในกลุ่มเป็น
อย่างดี กิจกรรมแต่ละประเภทจะสนองความพึงพอใจของบุคคลแตกต่างกันไป คุณค่าด้านพัฒนาการ
ที่จะเกิดขึ้นมีดังต่อไปนี้

1.1 สนองความต้องการพื้นฐานของบุคคล ได้แก่

1.1.1 ความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ความต้องการนี้จะได้รับ
การตอบสนองอย่างสำเร็จเมื่อบุคคลนั้นเป็นที่ยอมรับของกลุ่มว่าเป็นสมาชิกคนหนึ่ง

1.1.2 ความต้องการความปลอดภัย ความต้องการประเภทนี้มีความสำคัญ
มากบุคคลจะอยู่ในกลุ่มอย่างมีความสุขเมื่อเขารู้สึกอบอุ่นใจ รู้สึกว่ามีคนรักเขาความปลอดภัยใน
ด้านความรู้สึกนี้เป็นที่ปรารถนาสำหรับทุกคน

1.1.3 ความต้องการการยอมรับจากหมู่คณะ บุคคลอยู่รวมกลุ่มอย่างเป็น
สุข ก็ต่อเมื่อกลุ่มให้การยอมรับการเป็นสมาชิก

1.2 การสร้างพัฒนาการด้านอารมณ์และสังคมเมื่อบุคคลเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
เขาจะได้มีโอกาสเรียนรู้เรื่องการปฏิบัติตนในสังคม และในขณะเดียวกันเขาก็จะเรียนรู้เรื่องการควบคุม
การแสดงออกทางด้านอารมณ์ของเขาด้วย

1.3 การพัฒนาด้านทัศนคติ ความสนใจ ความสามารถ และปกติวิสัยทางสังคม
ในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคม บุคคลจะต้องมีทัศนคติที่ดีต่อบุคคลอื่น มีความเคารพบุคคลอื่น จึงจะทำ
ให้อยู่ร่วมกับกลุ่มได้ ถ้าหากไม่มีคุณสมบัติดังกล่าวแล้ว จะทำให้ไม่สามารถปรับตัวได้กับสมาชิกใน
กลุ่ม นอกจากนี้ในขณะที่บุคคลมีความซาบซึ้งในกิจกรรมต่างๆ อาจจะพัฒนามาเป็นความสนใจที่
แน่นอน เมื่อมีการปฏิบัติกิจกรรมในกลุ่ม บุคคลมักจะได้ทำงานบางอย่าง ซึ่งก็เท่ากับเป็นการพัฒนา
ความสามารถที่มีอยู่ในตัวบุคคลให้ดีขึ้น นอกจากนี้แล้ว ยังช่วยให้บุคคลได้เรียนรู้เรื่องของสังคม
สามารถแสดงพฤติกรรมให้เหมาะสม

1.4 ในด้านอาชีพ กิจกรรมกลุ่มบางประเภท เช่น กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน
นอกจากจะให้ข้อเสนอสู่ทางด้านอาชีพแล้วยังให้ประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ต่ออาชีพต่างๆ เช่น
ดนตรี ศิลปะ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น

1.5 ความเจริญงอกงามด้านความรู้และทักษะ ในขณะที่นักเรียนได้มีโอกาสทำ
กิจกรรมกลุ่มนั้น อาจจะได้รับความรู้และทักษะบางประการ เช่น การพูดในที่สาธารณะ การอภิปราย
กลุ่ม กฎระเบียบในการทำงานเป็นหมู่คณะ การประสานงาน เป็นต้น

2. ในด้านวินิจฉัย สำหรับผู้นำกลุ่ม เมื่อมีการทำกิจกรรมกลุ่มจะทำให้มีโอกาที่จะ
สังเกตและทราบปัญหาของสมาชิกในกลุ่ม เช่น นักเรียนที่ไม่สามารถจะติดต่อกับบุคคลอื่นในสังคม
นักเรียนที่มีความก้าวร้าว และยึดตนเองเป็นศูนย์กลางทำให้กลุ่มไม่ยอมรับ นักเรียนที่ขี้อายและควร
ได้รับความช่วยเหลือในการพัฒนาทักษะบางประการ เป็นต้น

3. ในด้านการบำบัด สำหรับนักเรียนที่มีปัญหาจะได้รับประโยชน์จากการร่วมกิจกรรม
กลุ่มสามารถแก้ปัญหาได้ เช่น นักเรียนที่มีปัญหาทางอารมณ์ เมื่อเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มแล้ว รู้จัก

การควบคุมอารมณ์ สร้างความพึงพอใจจากการติดต่อกับผู้อื่นได้ดีขึ้น มีการพัฒนานิสัยของตนเอง ทำให้เป็นคนที่มืออิสระในตนเอง ค้นพบความสามารถพิเศษบางประการในตนเอง

4. สำหรับโรงเรียนและชุมชน นักเรียนของโรงเรียนที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มจะมีโอกาสในการพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ทำให้เป็นบุคคลที่มีความสามารถ มีคุณค่าสร้างประโยชน์ให้แก่โรงเรียนและชุมชนได้

จากข้อความข้างต้นจะเห็นได้ว่า กิจกรรมกลุ่มสามารถช่วยให้สมาชิกได้พัฒนาตนเองในด้านอารมณ์ สังคม และรู้จักรับผิดชอบต่อตนเอง นอกจากนี้ยังสามารถควบคุมตนเองและมีทัศนคติที่ดีต่อบุคคลอื่น เพื่อเป็นการเสริมสร้างสัมพันธ์ระหว่างบุคคลได้ดี

1.1.9 กิจกรรมที่ใช้ในกิจกรรมกลุ่ม

ทิตนา แคมมณี (2536: 27-28) ได้เสนอการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับทฤษฎีกลุ่มสัมพันธ์ไว้หลายวิธี

1. เกม (Game) เป็นวิธีการหนึ่งที่น่าสนใจในการสอนได้ดี โดยครูผู้สอนสร้างสถานการณ์สมมติขึ้นให้ผู้เรียนลงเล่นด้วยตัวเองภายใต้ข้อตกลง หรือกติกาบางอย่างที่กำหนดไว้ ซึ่งผู้เรียนจะต้องตัดสินใจทำอย่างใดอย่างหนึ่ง อันจะมีผลออกมาในรูปของการแพ้การชนะ วิธีการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ความรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรมต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ นอกจากนี้ยังช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนานในการเรียนด้วย

2. บทบาทสมมติ (Role-Play) เป็นวิธีการอีกวิธีหนึ่งที่เริ่มได้รับความนิยมในการนำมาใช้ในการสอน วิธีการนี้มีลักษณะเป็นสถานการณ์สมมติเช่นเดียวกับเกม แต่มีการกำหนดบทบาทของผู้เล่นในสถานการณ์ที่สมมติขึ้นมานั้น แล้วให้ผู้เรียนเข้าสวมบทบาทนั้น และแสดงออกตามธรรมชาติ โดยอาศัยบุคลิกภาพ ประสบการณ์ และความรู้สึกนึกคิดของตนเป็นหลัก ดังนั้นวิธีการนี้จึงมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสศึกษาวิเคราะห์ถึงความรู้สึก และพฤติกรรมของตนอย่างลึกซึ้งและยังช่วยเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่น่าสนใจ และน่าติดตามอีกด้วย

3. กรณีตัวอย่าง (Case) เป็นวิธีการสอนอีกวิธีหนึ่ง ซึ่งใช้กรณี หรือเรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้นจริง ๆ นำมาดัดแปลง และใช้เป็นตัวอย่างในการให้ผู้เรียนได้ศึกษาวิเคราะห์ และอภิปรายกัน เพื่อสร้างความเข้าใจ และฝึกฝนหาทางแก้ไขปัญหาที่ วิธีการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้รู้จักคิด และพิจารณาข้อมูลซึ่งกันและกัน รวมทั้งการนำเอากรณีต่างๆ ซึ่งคล้ายคลึงกับชีวิตจริงมาใช้ จะช่วยให้การเรียนรู้มีลักษณะใกล้เคียงกับความเป็นจริง ซึ่งมีส่วนทำให้การเรียนรู้มีความหมายสำหรับผู้เรียนมากยิ่งขึ้น

4. สถานการณ์จำลอง (Simulation) คือการจำลองสถานการณ์จริงหรือสร้างสถานการณ์ให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงแล้วทำให้ผู้เรียนลงไปอยู่ในสถานการณ์นั้น และมีปฏิกิริยาโต้ตอบกัน วิธีการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสทดลองแสดงถึงพฤติกรรมต่างๆ ซึ่งในสถานการณ์จริงผู้เรียนอาจจะไม่กล้าแสดง เพราะอาจจะเป็นการเสี่ยงต่อผลที่จะได้รับจนเกินไป

5. ละคร (Acting or Dramatization) คือ วิธีการที่ให้ผู้เรียนได้ทดลองแสดงบทบาทตามที่เรียนหรือที่กำหนดไว้ให้ โดยผู้แสดงจะต้องพยายามแสดงให้สมตามบทที่กำหนดไว้ โดยไม่นำเอาบุคลิกภาพและความรู้สึกนึกคิดของตนเองเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้อง อันจะมีส่วนทำให้เกิดผลเสียต่อการแสดงบทบาทนั้นๆ วิธีการนี้เป็นวิธีที่ช่วยให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ในการที่จะเข้าใจในความรู้สึก เหตุผล และพฤติกรรมของผู้อื่น ซึ่งความเข้าใจนี้มีส่วนช่วยเสริมสร้างความเห็นอกเห็นใจกัน นอกจากนั้น การที่ผู้เรียนได้มีโอกาสแสดงละครร่วมกัน จะช่วยฝึกให้ผู้เรียนเกิดความรับผิดชอบในการเรียนรู้ร่วมกัน และได้ฝึกการทำงานร่วมกันด้วย

6. กลุ่มย่อย (Small Group) วิธีการใช้กลุ่มย่อยในการสอนนี้ เป็นวิธีการที่ใช้กันมานานแล้ว อาจจะเป็นเพราะเล็งเห็นแล้วว่าเป็นประโยชน์ในการเรียนของผู้เรียนกลุ่มย่อยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนได้มีส่วนในการแสดงออก และช่วยให้ผู้เรียนได้ข้อมูลเพิ่มเติมมากขึ้น การใช้กลุ่มย่อยมีหลายวิธีต่างๆ กัน แล้วแต่ผู้จัดจะคิดได้ เช่น กลุ่มระดมสมอง กลุ่มนกระจอก เป็นต้น

สำหรับการทำวิจัยครั้งนี้กิจกรรมที่ผู้วิจัยเลือกนำมาใช้ได้แก่ เกม บทบาทสมมติ และกรณีตัวอย่าง ซึ่งเห็นสมควรกับการจัดกิจกรรมกลุ่มให้กับนักเรียนในระดับประถมศึกษาตอนปลาย

จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่มดังกล่าวจะเห็นได้ว่า กิจกรรมกลุ่มเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียน ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างทั่วถึง และยังเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความรู้สึกนึกคิด และพฤติกรรมของตนเอง โดยมีเทคนิคให้เลือกปฏิบัติหลายวิธีตามความเหมาะสมของกิจกรรม ทำให้ผู้เรียนค้นหาคำตอบต่างๆ ได้ด้วยตนเองจากกิจกรรมการเรียนการสอน

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม

1.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

เบิร์คเฮาเซอร์ (Birkhauser. 1985: 103) ศึกษาผลของกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ที่มีต่ออัตมโนทัศน์ของนักเรียนในชั้นเรียนระดับประถมศึกษา โดยเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มนักเรียนเกรด 3, 4, 5 จำนวน 77 คน ซึ่งมีส่วนร่วมอยู่ในชั้นเรียนตามปกติและนักเรียน 75 คน ซึ่งอยู่ในชั้นเรียนไม่เกิน 6 สัปดาห์ พบว่าทั้ง 2 กลุ่ม มีอัตมโนทัศน์แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เดวิส (Davis. 1988: 3263) ศึกษาผลการใช้ทักษะกระบวนการกลุ่มในการเรียนคณิตศาสตร์ หน่วยการแก้ปัญหา ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ และทัศนคติการเรียนวิชาดังกล่าวของนักเรียนเกรด 7 จำนวน 10 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่าผลสัมฤทธิ์และทัศนคติในการเรียนของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่มแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ในขณะเดียวกันก็พบว่านักเรียนในกลุ่มทดลองมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันดีกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุม

บอร์ตแมน (Boardman. 1988: 1952) ศึกษาผลของการนำกระบวนการกลุ่มไปในโปรแกรมการเลิกสูบบุหรี่โดยมีอาสาสมัคร 67 คน เข้ารับการฝึกตามโปรแกรมดังกล่าว สังเกตได้จากอัตราผู้งดสูบบุหรี่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มผู้หญิง

จากผลงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่ากิจกรรมกลุ่มสามารถพัฒนา การปรับตัวกับเพื่อน ความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม อัตมโนทัศน์ของนักเรียน ผลสัมฤทธิ์และทัศนคติในการเรียน วิชาคณิตศาสตร์ และโปรแกรมการเลิกล้อบหรือของผู้เรียนได้สูงขึ้นกว่าการสอนแบบปกติ

1.2.2 งานวิจัยในประเทศ

จริยา วิไลวรรณ (2532: 94) ทำการวิจัยเรื่อง ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อเจตคติต่อการเรียนวิชาพลศึกษาของนักเรียนชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดลำปาง โดยแบ่งนักศึกษาออกเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 15 คน จากการวิจัยพบว่า นักศึกษากลุ่มทดลองที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีเจตคติต่อการเรียนวิชาพลศึกษาสูงกว่า นักศึกษาควบคุมที่ได้รับข้อเสนอแนะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พวงแก้ว เนตรโอภารักษ์ (2533: 65-66) ศึกษาผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านลานแหลม จังหวัดนครปฐม แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 7 คน ผลการวิจัยพบว่านักเรียนในกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกโดยใช้โปรแกรมกิจกรรมกลุ่ม มีความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มสูงกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุมที่ได้รับข้อเสนอแนะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ฤทัยรัตน์ ธรเสนา (2535: 100) ได้ศึกษาการพัฒนาอัตมโนทัศน์หลายมิติของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม ผลการวิจัย พบว่า การที่นักศึกษาพยาบาลได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น และความสามารถของตน ประสานความคิดของตนเองและกลุ่ม ทำให้นักศึกษาพยาบาลกล้าคิด กล้าทำมากยิ่งขึ้น เกิดความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น มีความมั่นใจในตนเอง รวมทั้งตระหนักถึงคุณค่าและเกิดทัศนคติที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น

หรรษา แดงภักดี (2536: 58) ได้ทำการศึกษาการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 30 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 15 คน ผลการวิจัยพบว่านักเรียนในกลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่มมีคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา โดยส่วนรวมและแต่ละด้านสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นิสรา คำมณี (2544: 48) ได้ศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ด้านการจูงใจตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศิลปากร จังหวัดนครปฐม พบว่า นักเรียนมีความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ด้านการจูงใจตนเองสูงขึ้นหลังจากได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จุฑานุช บุษปวนิช (2547: 60) ศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่านักเรียนมีความฉลาดทางอารมณ์มากขึ้นหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีความฉลาดทางอารมณ์ดีกว่านักเรียนที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากผลงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า กิจกรรมกลุ่มสามารถพัฒนาเจตคติต่อการเรียนวิชาพลศึกษา ความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่ม คุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาของผู้เรียน และความฉลาดทางอารมณ์ได้สูงขึ้นกว่าการสอนแบบปกติ

จากผลงานวิจัยในทั้งในต่างประเทศและในประเทศ แสดงให้เห็นว่า กิจกรรมกลุ่มสามารถใช้ในการพัฒนาบุคลิกให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ได้ เช่น การพัฒนาทัศนคติต่างๆ ตลอดจนการพัฒนาคุณธรรมแห่งความเป็นพลเมืองดี อันได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย ความภูมิใจในตนเอง เป็นต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำกิจกรรมกลุ่มมาใช้ในการพัฒนาความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนาหลวง เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบด้านการงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียน

2.2.1 ความหมายของความรับผิดชอบ

บราวเน (Browne. 1958: 58) สรุปองค์ประกอบของความรับผิดชอบไว้ดังนี้ คือ ความไว้วางใจ ความคิดริเริ่ม ความไม่ท้อถอยต่ออุปสรรค ทำงานแข่งขัน มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความปรารถนาที่จะทำให้ดีกว่าเดิม

ฟลิปโป (Flippo. 1966: 122) ได้สรุปความหมายของความรับผิดชอบไว้ว่า เป็นความผูกพันที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ และความสำเร็งนี้เกี่ยวข้องกับปัจจัย 3 ประการ คือ พันธะผูกพัน หน้าที่การงาน และวัตถุประสงค์

ละเมียด ลิมอักษร (2518: 8) ให้ความหมายของความรับผิดชอบไว้ว่า หมายถึง การปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจและขยันขันแข็ง เพื่อบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย

กระทรวงศึกษาธิการ (2524: 22) ให้ความหมายของความรับผิดชอบว่า หมายถึง ความรู้สำนึกในจิตใจ เมื่อทำอะไรหรือมีหน้าที่อะไรแล้ว ต้องทำให้สำเร็จและได้ผลดีและจะต้องรับผิดชอบที่เกิดขึ้นทั้งผิดและชอบ ไม่ใช่รับแต่ความชอบอย่างเดียวแล้วโยนความผิดให้ผู้อื่น ผู้ปฏิบัติหน้าที่โดยสมบูรณ์เรียกว่า ผู้มีความรับผิดชอบ

จากข้อความข้างต้น สรุปได้ว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง ความรู้สึผูกพัน สำนึกในหน้าที่ที่จะต้องทำให้สำเร็จลุล่วง และยอมรับในผลของงานนั้นๆ ด้วย

2.2.2 ประเภทของความรับผิดชอบ

กระทรวงศึกษาธิการ (2524: 22-23) แบ่งความรับผิดชอบออกเป็น 2 ประเภท คือ ความรับผิดชอบต่อตนเอง และความรับผิดชอบต่อสังคม

ความรับผิดชอบต่อตนเอง

กระทรวงศึกษาธิการ (2524: 22) ให้ความหมายความรับผิดชอบต่อตนเองว่า หมายถึง หน้าที่ของนักเรียนที่จะปฏิบัติต่อตนเอง ดังนี้

1. ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน
2. ดูแลรักษาเครื่องใช้ส่วนตัวให้เป็นระเบียบเรียบร้อยและอยู่ในสภาพที่ดี
3. ประพฤติตนเป็นคนดีมีระเบียบวินัยและคุณธรรม
4. เอาใจใส่สุขภาพอนามัยของตนเอง

ความรับผิดชอบต่อสังคม

กระทรวงศึกษาธิการ (2524: 22-23) กล่าวถึงความรับผิดชอบต่อสังคมว่า ทุกคนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม เริ่มตั้งแต่ครอบครัว ชั้นเรียน โรงเรียน ชุมชน ประเทศชาติ จึงมีหน้าที่รับผิดชอบที่จะต้องกระทำต่อผู้อื่นที่อยู่ร่วมในสังคมเดียวกัน เพื่อความสงบสุข ความเจริญก้าวหน้า และความมั่นคงของสังคม นักเรียนมีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติต่อสังคม ดังนี้

1. หน้าที่ต่อครอบครัว
 - 1.1 เคารพเชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้ปกครองและบิดามารดา
 - 1.2 ช่วยเหลือการงานตามความสามารถและโอกาส
 - 1.3 ประพฤติตนเป็นคนดี
 - 1.4 ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน
2. หน้าที่ต่อชั้นเรียนและเพื่อนนักเรียน
 - 2.1 รักเพื่อนเหมือนพี่น้อง
 - 2.2 ช่วยเหลือเพื่อนในทางที่ถูกที่ควร
 - 2.3 ไม่เอาไรต์เอาเปรียบเพื่อน
 - 2.4 ให้อภัยกันเมื่อมีความผิดพลาดเกิดขึ้น
 - 2.5 ใช้ถ้อยคำสุภาพอ่อนหวาน
 - 2.6 ช่วยกิจการงานของห้องเรียน
 - 2.7 ปฏิบัติตนเป็นคนดีมีระเบียบวินัย
 - 2.8 พยายามสร้างชื่อเสียงให้แก่โรงเรียนในทางที่ถูกที่ควร
3. หน้าที่ต่อโรงเรียน
 - 3.1 รักษาความสะอาดของโรงเรียน
 - 3.2 ถนอมรักษาของใช้ของโรงเรียน
 - 3.3 ไม่ทำลายสมบัติของโรงเรียน
 - 3.4 ช่วยกิจกรรมของโรงเรียน
 - 3.5 รักษาชื่อเสียงของโรงเรียน
 - 3.6 สร้างชื่อเสียงเกียรติยศให้แก่โรงเรียน
4. หน้าที่ต่อชุมชน
 - 4.1 รักและภูมิใจในชุมชนของตน
 - 4.2 เคารพและปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีระเบียบข้อบังคับในชุมชนของตน

ตนเอง

- 4.3 ช่วยกันสร้างสรรค์ชุมชนให้มีสภาพแวดล้อมสะอาดสวยงามน่าอยู่อาศัย
- 4.4 ให้ความร่วมมือในการพัฒนาชุมชน
 - 4.4.1 ช่วยปลูกต้นไม้
 - 4.4.2 ช่วยขุดลอกคูคลอง
- 4.5 ช่วยรักษาสาธารณสมบัติของชุมชน
- 4.6 ช่วยรักษาความปลอดภัย สอดส่องช่วยเหลือเมื่อมีเหตุร้าย
- 4.7 สามัคคีเอื้อเฟื้อต่อเพื่อสมาชิกในชุมชน
- 5. หน้าที่ต่อประเทศชาติ
 - 5.1 ปฏิบัติตามกฎหมาย
 - 5.2 ไม่หลีกเลียงการเสียภาษี
 - 5.3 ร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ในการรักษาความมั่นคงแห่งชาติ
 - 5.4 จงรักภักดีและป้องกันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์จนสุดชีวิต
 - 5.5 รักษาซึ่งความเป็นไทย ศิลปวัฒนธรรม และความสามัคคีของคนในชาติ

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น พอสรุปได้ว่า ความรับผิดชอบออกเป็น 2 ประเภท คือ ความรับผิดชอบต่อตนเอง หมายถึง หน้าที่ของนักเรียนที่จะปฏิบัติต่อตนเอง และความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง หน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติต่อสังคม

2.2.3 การฝึกฝนความรับผิดชอบ

ความรับผิดชอบเป็นสิ่งที่เกิดจากการฝึกฝนอบรมตั้งแต่วัยเด็ก และพัฒนาไปเรื่อยๆ จนถึงวัยรุ่น ผู้ใหญ่ จึงต้องเข้าใจธรรมชาติของเด็ก แนะนำส่งเสริมในสิ่งที่ถูกที่ควร ให้เด็กรู้จักแก้ปัญหาและค่อยๆ ปลูกฝังความรับผิดชอบให้เพราะนอกเหนือจากการมีวินัย และความรับผิดชอบต่อวัฒนธรรมโดยอาศัยการสั่งสอนฝึกฝนจากบุคคลแวดล้อม ลักษณะเช่นนี้เป็นกฎเกณฑ์ธรรมชาติของการอยู่ร่วมกันในสังคม (กึ่งแก้ว อรรถกร. 2524: 15-19)

2.2.4 ความสำคัญของความรับผิดชอบ

ความรับผิดชอบจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะช่วยลดปัญหาต่าง ๆ ในสังคมได้ นอกจากนี้ แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 มีวัตถุประสงค์ระบุไว้ข้อหนึ่งว่ามุ่งหวังให้นักเรียนเป็นคนดี มีวินัย มีความรับผิดชอบ มีความเสียสละ ซื่อสัตย์ อดทน คิดเป็น ทำเป็นและแก้ปัญหาเป็น (กระทรวงศึกษาธิการ. 2524: 12) ซึ่งถ้าจะกล่าวถึงความรับผิดชอบแล้ว อาจกล่าวได้ว่าหากบุคคลมีความรับผิดชอบจะมีผลดีต่อไปนี้ คือ

1. คนมีความรับผิดชอบย่อมจะทำงานทุกอย่างสำเร็จตามเป้าหมายทันเวลา
2. คนมีความรับผิดชอบย่อมได้รับการสรรเสริญและเป็นคุณประโยชน์ทั้งต่อตนเองและสังคม

สังคม

3. ความรับผิดชอบเป็นสิ่งที่เกื้อหนุนให้บุคคลปฏิบัติงานสอดคล้องกับกฎจริยธรรมและกฎเกณฑ์ของสังคม โดยไม่ต้องมีผู้อื่นมาบังคับ

4. ไม่เป็นต้นเหตุของความเสื่อมและความเสียหายแก่ส่วนรวม

5. ทำให้เกิดความก้าวหน้า สงบสุข เรียบร้อยแก่สังคม

2.2.5 ลักษณะของบุคคลที่มีความรับผิดชอบ

อรรถัย จันทวิชานุกรษ์ (2523: 7) กล่าวว่า บุคคลที่มีความรับผิดชอบสูงย่อมเอาใจใส่ต่อหน้าที่ ทั้งในส่วนที่เกี่ยวกับตนเองและกับผู้อื่น ส่วนบุคคลที่มีความรับผิดชอบต่ำย่อมไม่สนใจหน้าที่ของตน ทำสิ่งใดก็ปล่อยปละละเลยก่อให้เกิดตนเองและสังคมเกิดความเสียหาย นอกจากนี้ นิภา วิจิตรศิริ (2525: 7) กล่าวอีกว่าความรับผิดชอบประกอบด้วยลักษณะพฤติกรรมดังต่อไปนี้

1. เอาใจใส่การทำงาน เพื่อผลของงานนั้น
2. มีความเพียรพยายาม
3. ใช้ความสามารถเต็มที่
4. กล้าเผชิญต่อความจริง ยอมรับการกระทำของตน
5. ช่วยเหลืองานส่วนรวมด้วยความเต็มใจ
6. รู้จักหน้าที่และกระทำตามหน้าที่อย่างดี
7. ไม่ละเมิดสิทธิและหน้าที่ผู้อื่น
8. มีความไว้วางใจได้
9. ตรงต่อเวลา
10. เคารพต่อระเบียบกฎเกณฑ์
11. มีความละเอียดรอบคอบ
12. ดูแลรักษาของส่วนรวมเสมือนของตนเอง
13. ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี
14. ปรับปรุงในหน้าที่ที่มีต่อตนเอง และที่มีต่อสังคมให้ดียิ่งขึ้น

จากข้อความข้างต้นสรุปได้ว่า บุคคลที่มีความรับผิดชอบจะต้องแสดงถึงความตั้งใจจริง ปฏิบัติงานมีความพากเพียร พยายาม ความอดทน เพื่อให้งานนั้นบรรลุและสำเร็จตามความมุ่งหมาย

2.2.6 การพัฒนาความรับผิดชอบ

ความรับผิดชอบเป็นสิ่งที่เกิดจากการฝึกฝนอบรมตั้งแต่วัยเด็กและจะพัฒนาไปเรื่อยๆ จนถึงวัยรุ่น ผู้ใหญ่จึงต้องเข้าใจธรรมชาติของเด็กและส่งเสริมเขาในสิ่งที่ถูกที่ควรให้เขาได้รู้จักแก้ปัญหาและค่อยๆ ปลูกฝังความรับผิดชอบให้แก่เขา เพราะนอกเหนือจากการมีวินัยและความรับผิดชอบตามธรรมชาติ อันอาจเกิดขึ้นได้เองแล้ว เด็กยังเรียนรู้วินัยและความรับผิดชอบจาก

วัฒนธรรม โดยอาศัยการสังเกตจากบุคคลแวดล้อม ลักษณะเช่นนี้เป็นกฎธรรมชาติของการอยู่ร่วมกันในสังคม (กึ่งแก้ว อรรถาภรณ์. 2524: 15-19)

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียน

2.3.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

สมาร์ท (Smart. 1967: 536 -537) ศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็ก และสันพันธภาพที่มีต่อครอบครัว ซึ่งพบว่า ความรับผิดชอบจะเริ่มต้นในวัยเด็กและพัฒนาสู่วัยรุ่นและผู้ใหญ่และพบว่า เด็กหญิงจะมีความรับผิดชอบสูงกว่าเด็กชาย

บัตเตอร์เวิร์ท (Butterworth. 1974: 2043) ศึกษาความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 600 คน โดยสุ่มจากโรงเรียนต่างๆ ในแคลิฟอร์เนีย ก็พบว่านักเรียนหญิงมีความรับผิดชอบสูงกว่านักเรียนชายอย่างมีสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.3.2 งานวิจัยในประเทศ

อารีย์ เศรษฐชัย (2520: 47-48) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ความรู้สึกรับผิดชอบและความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย พบว่า ความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ความรู้สึกรับผิดชอบ และความเชื่อมั่นในตนเองมีความสัมพันธ์ต่อกันในทางบวก

สมศักดิ์ ชินพันธ์ (2523: 74) ศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างปฏิสัมพันธ์ของครูกับนักเรียนในชั้นเรียนกับความรับผิดชอบ พบว่านักเรียนที่มีปฏิสัมพันธ์กับครูแบบประชาธิปไตยจะมีความรู้สึกรับผิดชอบสูงกว่านักเรียนที่มีปฏิสัมพันธ์กับครูแบบอัตตาธิปไตยและแบบปล่อยปละละเลยจะมีความรับผิดชอบต่ำสุด

พิจิตรา พงษ์จินดากร (2525: 94-96) ทดลองสอนความรับผิดชอบแก่เด็กที่มีระดับพัฒนาการทางสติปัญญาต่างกัน โดยวิธีกลุ่มสัมพันธ์ ทำให้นักเรียนมีทัศนคติเกี่ยวกับเรื่องความรับผิดชอบดีกว่าวิธีการสอนแบบธรรมดา และมีความคงทนของการเรียนรู้ทั้งในด้านความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติเกี่ยวกับความรับผิดชอบ

คำนึ่ง อยู่เลิศ (2541: 41) ศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่านักเรียนมีความรับผิดชอบด้านการเรียนมากขึ้นหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 และนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีความรับผิดชอบด้านการเรียนดีกว่านักเรียนที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการศึกษาเอกสาร และผลงานวิจัยดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ความรับผิดชอบเป็นคุณลักษณะหนึ่งที่เป็นจะต้องมีในตัวบุคคล เพราะว่าความรับผิดชอบมีความสำคัญในการช่วยให้

บุคคลพัฒนาตนเอง สังคม และประเทศชาติ และความรับผิดชอบสามารถเสริมสร้างและฝึกฝนให้มี
ขึ้นได้ในตัวบุคคล โดยต้องฝึกฝนและอบรมตั้งแต่วัยเด็ก และจะพัฒนาไปเรื่อยๆ จนถึง วัยรุ่น

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาความรับผิดชอบด้านการ
ทำงานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนาหลวง เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนนาหลวง เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร

3.1 ประวัติโรงเรียน

โรงเรียนนาหลวงเดิมตั้งอยู่ริมฝั่งด้านตะวันออกของคลองราชบุรีบูรณะซึ่งอยู่ในบริเวณ
พื้นที่ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี เปิดทำการสอนระดับชั้น ป.1-ป.4
เมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม พ.ศ. 2477 (วันสถาปนาโรงเรียน) ใช้ชื่อว่าโรงเรียนประชาบาล ตำบล
บางมด 1 (นาหลวง) ต่อมาในปี พุทธศักราช 2507 ได้แลกเปลี่ยนที่ดินกับสถาบันเทคโนโลยี
พระจอมเกล้าธนบุรี (ปัจจุบันคือ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี พระจอมเกล้าธนบุรี) โดยสถาบันให้ที่ดิน
แก่โรงเรียนและเป็นสถานที่ตั้งของโรงเรียนจนถึงปัจจุบัน

3.2 ที่ตั้ง

โรงเรียนนาหลวง สำนักงานเขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร ตั้งอยู่เลขที่ 60 หมู่ที่ 1 ถนน
พุทธบูชา แขวงบางมด เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร 10140

3.3 สภาพปัจจุบัน

3.3.1 ด้านอาคารสถานที่

โรงเรียนนาหลวง มีพื้นที่ประมาณ 8 ไร่ 1 งาน มีอาคารเรียน 5 หลัง จำนวนห้องเรียน 82
ห้อง จัดเป็นห้องเรียน 51 ห้องเรียนส่วนที่เหลือจัดเป็นห้อง พิเศษและห้องสมุด มีส้วม 3 หลัง
บ้านพักครู 2 หลัง บ้านพักภารโรง 3 หลัง มีศาลาหกลเหลี่ยม (ศาลาาณิอินทร์) สำหรับบริการ
ประชาชนในการอ่าน หนังสือและพักผ่อนขณะมารับ-ส่งนักเรียน มีเรือนเพาะชำเป็นแหล่งการเรียนรู้
โรงเรียนได้จัดปลูกไม้ดอกไม้ประดับไว้เป็นแหล่งเรียนรู้ พร้อมจัดทำสำหรับนั่งพักผ่อนของนักเรียน
ตามสุ่มทุมพุ่มไม้ใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ พร้อมจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู เนื่องจากบริเวณ
โดยรอบอาคารเรียนเป็นพื้นที่ที่ต่ำกว่าถนนสาธารณะ เมื่อฝนตกน้ำจะระบายไม่ทันจะท่วมบริเวณ
ถนนและทางเท้าโรงอาหาร จำเป็นจะต้องใช้เครื่องสูบน้ำช่วยระบายออก ในส่วนบ้านพักภารโรงและ
บ้านพักครูยังไม่เพียงพอต่อปริมาณความต้องการของภารโรงและความต้องการของครู

3.3.2 ด้านบุคลากร

โรงเรียนนาหลวงมีนักเรียน 1,930 คน จัดชั้นเรียนตั้งแต่ชั้นอนุบาลจำนวน 9 ห้องเรียน
ระดับประถมศึกษา 42 ห้องเรียน แบ่งเป็นระดับชั้นละ 7 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 51 ห้องเรียน มีครู
ทั้งหมด 79 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร 5 คน ครู 74 คน พี่เลี้ยงเด็ก 4 คน เนื่องจาก
หลักสูตรการศึกษา 2542 ได้กำหนดให้ครูจัดทำสาระหลักสูตรด้วยตนเอง การจัดกิจกรรมการสอน
จะต้องเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีวิธีวัดผลที่หลากหลาย สามารถสะท้อนผลการเรียนของนักเรียนได้

เป็นอย่างดี การจัดทำสาระหลักสูตรเองจำเป็นที่ครูทุกคนจะต้องเข้าใจและสามารถจัดทำสาระหลักสูตรของตนเองได้ รวมทั้งความเข้าใจในการวัดผลและประเมินผล ซึ่งต้องเปลี่ยนบทบาทไปตามกิจกรรมที่ครูวัด นับเป็นความจำเป็นที่ครูทุกคนจะต้องได้รับการอบรม ดูงาน ทำความเข้าใจกับกิจกรรมการเรียนและการสอนตลอดจนการวัดผลที่ชัดเจน จึงจะก่อให้เกิดประสิทธิผลของการดำเนินการ

3.3.3 ด้านงบประมาณ

โรงเรียนได้รับงบประมาณตามแผนพัฒนาการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ตามที่ สำนักการศึกษาได้กำหนด ซึ่งมีข้อจำกัดในระเบียบว่าด้วยการบริหารการจัดการให้เป็นไปตามระเบียบการพัสดุของกรุงเทพมหานคร และรายละเอียดที่กำกับไว้ จำเป็นจะต้องจัดซื้อปีละครั้งตามกำหนดเวลาของการจัดซื้องบประมาณประจำปี วัสดุการสอนจำเป็นจะต้องจัดซื้อครั้งเดียว ให้สามารถใช้งานได้ตลอดปี วัสดุบางชนิดต้องจัดซื้อมาจำนวนมาก ทางโรงเรียนจำเป็นจะต้องใช้วัสดุในการดำเนินการเป็นเหตุให้ขาดงบประมาณในการดำเนินการ โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมนักเรียน จำเป็นจะต้องมีค่าพาหนะ ค่าวิทยากร แต่การจัดสรรงบประมาณไม่เอื้อต่อการบริหารจัดการ ตลอดจนการจัดหาครุภัณฑ์เครื่องมือในการเตรียมการสอนและจัดทำสื่อ เช่น คอมพิวเตอร์ไม่ได้รับการสนับสนุนในด้านงบประมาณ

3.3.4 สวัสดิการและสาธารณูปโภค

น้ำดื่ม น้ำใช้ ทางโรงเรียนได้จัดบริการไว้ด้านหลังอาคารเรียนทุกอาคาร ทั้งน้ำดื่มและน้ำล้างมือ เนื่องจากโรงเรียนปลูกไม้ดอกไม้ประดับจำนวนมาก รวมถึงการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้วิชาเกษตร จำเป็นต้องใช้น้ำประปาเนื่องจากไม่มีแหล่งน้ำอื่น จึงเป็นเหตุให้เสียงบประมาณค่าน้ำประปาจำนวนมาก ผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างและค้าขาย และมักจะขาดการเอาใจใส่ดูแลสุขภาพของนักเรียน การเจ็บป่วยมักจะไม่ได้รับการดูแลในเบื้องต้น เป็นหน้าที่ของครูประจำชั้นที่จะต้องดูแลเอาใจใส่ ส่งตัวไปรับการรักษาพยาบาลยังศูนย์อนามัย ทางโรงเรียนได้ดำเนินการจัดทำให้นักเรียนทุกคนได้ทำประกันอุบัติเหตุเพื่อการรักษาในเบื้องต้น

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนนาหลวง เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2548 ที่มีความรับผิดชอบด้านการงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนน้อย จำนวน 97 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนาหลวง เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2548 ที่มีความรับผิดชอบด้านการงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนน้อย จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากประชากร แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่ง เป็นกลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม และกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม กลุ่มละ 15 คน โดยมีขั้นตอนการสุ่มตัวอย่าง ดังนี้

2.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทำแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับความรับผิดชอบด้านการงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียน พบว่านักเรียนมีความรับผิดชอบด้านการงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนน้อย จำนวน 97 คน

2.2 ผู้วิจัยสอบถามความสมัครใจของนักเรียน ปรากฏว่านักเรียนสมัครใจทุกคน ผู้วิจัยจึงสุ่มอย่างง่ายมา 30 คน แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 15 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1.1 โปรแกรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

1.2 แบบสอบถามความรับผิดชอบด้านการงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

2.1 โปรแกรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างโปรแกรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มดังนี้

1.1.1 ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้า เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

1.1.2 สร้างโปรแกรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่ได้จากข้อมูลในข้อ 2.1.1 ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

1.1.3 นำโปรแกรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ได้แก่

รองศาสตราจารย์เวรณี กรีทอง อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา และอาจารย์ ดร. พาสนา จุลรัตน์ ตรวจสอบความเที่ยงตรงและให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

1.1.4 นำโปรแกรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิแล้วนำไปทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนาหลวง เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร ที่มีใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 15 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของวัตถุประสงค์วิธีการดำเนินการและเวลาที่ใช้ในการทดลอง

1.1.5 นำโปรแกรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มดำเนินการเป็นเวลา สัปดาห์ละ 3 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที ติดต่อกัน 6 สัปดาห์ รวม 12 ครั้ง ของวันจันทร์ และวันพุธ เวลา 15.40–16.30 น. (ดังรายละเอียดในภาคผนวก)

2.2 แบบสอบถามความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียน

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถามความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียน ดังนี้

2.2.1 ผู้วิจัยศึกษาตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียน

2.2.2 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนที่ได้จากข้อ 2.2.1

2.2.3 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนที่สร้างขึ้น ใช้หาความเที่ยงตรงโดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิชุดเดิม พิจารณาข้อความในแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะและผู้วิจัยนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

2.2.4 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชูสินทองประดิษฐ์อนุสรณ์ เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนนเพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อของแบบสอบถาม โดยใช้เทคนิค 27% กลุ่มสูง–กลุ่มต่ำ แล้วทดสอบด้วย t-test และคัดเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ ที่มีค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ได้แบบสอบถามจำนวน 35 ข้อ มีค่า t ระหว่าง 1.77–6.40

2.2.5 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่คัดเลือกแล้วในข้อ 2.2.4 มาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Cefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.85

ลักษณะของแบบสอบถามความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียน มีตัวอย่างดังนี้

แบบสอบถามความรับผิดชอบด้านการงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียน

ตัวอย่าง

คำชี้แจง

เมื่ออ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย X ลงในช่องว่างหลังข้อความช่องใดช่องหนึ่ง
ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านน้อยที่สุด

ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อย ที่สุด
(0) เมื่อครูให้ทำงานหรือการบ้านข้าพเจ้าส่งทัน ตามกำหนดทุกครั้ง					
(00) ข้าพเจ้าไม่ตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมาย					

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อความใดที่มีความหมายในทางบวก ให้คะแนนดังนี้

จริงที่สุด	ให้	5	คะแนน
จริง	ให้	4	คะแนน
จริงบ้าง	ให้	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้	2	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

ข้อความใดที่มีความหมายในทางลบ ให้คะแนนดังนี้

จริงที่สุด	ให้	1	คะแนน
จริง	ให้	2	คะแนน
จริงบ้าง	ให้	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้	4	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้	5	คะแนน

3. การรวบรวมข้อมูล

แบบแผนการทดลอง

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองแบบ Randomized Control Group Pretest–Posttest Design ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงแผนการทดลองแบบ Randomized Control Group Pretest–Posttest Design

การกำหนดการเข้ากลุ่ม	ทดสอบก่อน	ทดลอง	ทดสอบหลัง
RE	T _{1E}	X	T _{2E}
RC	T _{1C}	~	T _{2C}

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการทดลอง

RE	แทน	การกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่มของกลุ่มทดลอง
RC	แทน	การกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่มของกลุ่มควบคุม
T _{1E} T _{2E}	แทน	การสอบก่อน และสอบหลังในกลุ่มทดลอง ตามลำดับ
T _{1C} T _{2C}	แทน	การสอบก่อน และสอบหลังในกลุ่มควบคุม ตามลำดับ
X	แทน	การได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง
~	แทน	การไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง

วิธีการดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามแบบแผนการทดลอง Randomized Control Group Pretest–Posttest Design เป็นขั้น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นก่อนทดลอง

ผู้วิจัยให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ตอบแบบสอบถามความรับผิดชอบด้านการทำงาน ที่เกี่ยวข้องกับการเรียน แล้วเก็บคะแนนก่อนทดลอง (Pretest)

ขั้นที่ 2 ขั้นทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองด้วยตนเอง ดังนี้

กลุ่มทดลองดำเนินการทดลองตามโปรแกรมการฝึกการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มจำนวน 12 ครั้ง เป็นเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที ในวันจันทร์และวันพุธ เวลา 15.40–16.30 น. ตั้งแต่วันที่ 1 กุมภาพันธ์ ถึงวันที่ 10 มีนาคม 2549

ขั้นที่ 3 ขั้นหลังทดลอง

ผู้วิจัยในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมตอบแบบสอบถามความพึงพอใจด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนชุดเดิมแล้วเก็บคะแนนหลังทดลอง (Posttest) มาทำการจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบความพึงพอใจด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
2. เปรียบเทียบความพึงพอใจด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
3. เปรียบเทียบผลต่างของความพึงพอใจด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่
 - 1.1 ค่าเฉลี่ย (Mean)
 - 1.2 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. สถิติสำหรับการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ
 - 2.1 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยมีขั้นตอน ดังนี้
 - 2.1.1 หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ ของแบบสอบถามความพึงพอใจด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนโดยใช้เทคนิค 27% กลุ่มสูง-กลุ่มต่ำแล้วทดสอบโดยใช้ t-test
 - 2.1.2 หาค่าความเชื่อมั่น ของแบบทดสอบความพึงพอใจด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียน โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Cuefficient) ของครอนบาค (Cronbach)
3. สถิติสำหรับการทดสอบสมมติฐาน
 - 3.1 เปรียบเทียบความพึงพอใจด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียน ของนักเรียนก่อนและหลังได้เข้าร่วม และไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม โดยใช้ t-test แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (Dependent Sample)
 - 3.2 เปรียบเทียบที่ผลต่างของความพึงพอใจด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียน ของนักเรียนที่ได้เข้าร่วมและไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม โดยใช้ t-test แบบเป็นอิสระต่อกัน (Independent Sample)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์และแปลความหมายผลของการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่างๆ ที่ใช้แทนความหมายดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
$\bar{X}_{diff}$	แทน	ผลต่างของค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
S.D. _{diff}	แทน	ผลต่างของค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา t-distribution
ΣD	แทน	ผลรวมของคะแนนความแตกต่างจากการทดสอบก่อนการทดลองและการทดสอบหลังการทดลอง
ΣD^2	แทน	ผลรวมของคะแนนความแตกต่างจากการทดสอบก่อนการทดลองและการทดสอบหลังการทดลองแต่ละตัวยกกำลังสอง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลไปตามลำดับดังนี้

1. เสนอผลการเปรียบเทียบความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนของนักเรียนก่อน และหลังเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงการเปรียบเทียบความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนของ
นักเรียนก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

กลุ่มทดลอง	N	$\bar{X}$	S.D.	ΣD	ΣD^2	t
ก่อนทดลอง	15	103.87	6.31	291	6,257	11.37**
หลังทดลอง	15	123.27	5.13			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 2 ปรากฏว่าคะแนนความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนของ
นักเรียนมากขึ้นหลังเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 นั่นคือ นักเรียนมี
ความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนหลังเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมากขึ้น ซึ่งเป็นไป
ตามสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ตั้งไว้

2. เสนอผลการเปรียบเทียบความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนของนักเรียนก่อน และหลังที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 แสดงการเปรียบเทียบความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

กลุ่มทดลอง	N	$\bar{X}$	S.D.	ΣD	ΣD^2	t
ก่อนทดลอง	15	103.9	5.48	55	273	6.29**
หลังทดลอง	15	107.0	6.12			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 2 ปรากฏว่าคะแนนความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนของนักเรียนมากขึ้นหลังจากที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 นั่นคือนักเรียนมีความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนหลังจากที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมากขึ้น ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ตั้งไว้

3. เสนอผลการเปรียบเทียบความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มกับนักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 แสดงการเปรียบเทียบผลต่างความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มกับนักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}_{diff}$	S.D. _{diff}	t
กลุ่มทดลอง	15	19.4	6.61	17.57**
กลุ่มควบคุม	15	3.66	2.25	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 ปรากฏว่าคะแนนนักเรียนความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมากกว่านักเรียนที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่ระดับ .01 นั่นคือ นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนมากกว่านักเรียนที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 3 ที่ตั้งไว้

บทที่ 5

บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทย่อ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนาหลวง เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. เพื่อเปรียบเทียบความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียน ของนักเรียน ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
2. เพื่อเปรียบเทียบความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียน ของนักเรียน ก่อนและหลังไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
3. เพื่อเปรียบเทียบความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียน ของนักเรียน ที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มกับนักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนมีความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนมากขึ้น หลังจากเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
2. นักเรียนมีความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนมากขึ้น หลังจากไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
3. นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนมากกว่านักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนนาหลวง เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2548 ที่มีความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนน้อย จำนวน 97 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนาหลวง เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2548 ที่มีความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้อง

กับการเรียนน้อย จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากประชากร แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่ง เป็นกลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม และกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม กลุ่มละ 15 คน โดยมีขั้นตอนการสุ่มตัวอย่าง ดังนี้

2.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทำแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียน พบว่านักเรียนมีความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนน้อย จำนวน 97 คน

2.2 ผู้วิจัยสอบถามความสมัครใจของนักเรียน ปรากฏว่านักเรียนสมัครใจทุกคน ผู้วิจัยจึงสุ่มอย่างง่ายมา 30 คน แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 15 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. โปรแกรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
2. แบบสอบถามความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียน

วิธีดำเนินการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง โดยดำเนินการวิจัยแบบ Randomized Control Group Pretest–Posttest Design

1. ขั้นก่อนการทดลอง ผู้ทำวิจัยทำการทดลองก่อนการทดลอง (Pretest) โดยการให้กลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมตอบแบบสอบถามความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียน แล้วเก็บไว้เป็นคะแนนก่อนการทดลอง

2. ขั้นทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการทดลองโดยใช้โปรแกรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่สร้างขึ้นทั้งหมด 12 ครั้ง เป็นเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที ในวันจันทร์และวันพุธ เวลา 15.40 – 16.30 น. ตั้งแต่วันที่ 1 กุมภาพันธ์ ถึงวันที่ 10 มีนาคม 2549

3. ขั้นหลังการทดลอง เมื่อเสร็จสิ้นการทดลอง ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมตอบแบบสอบถามฉบับเดียวกันที่ใช้ก่อนทดลอง แล้วเก็บไว้เป็นคะแนนหลังการทดลอง

4. นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบทั้ง 2 ครั้ง ของนักเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้วิธีการสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
2. เปรียบเทียบความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

3. เปรียบเทียบผลต่างความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม กับนักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการทดลอง สรุปได้ดังนี้

1. นักเรียนมีความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนมากขึ้น หลังจากเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. นักเรียนมีความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนมากขึ้น หลังจากไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนมากกว่านักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลของการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ที่มีต่อความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนาหลวง เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. นักเรียนมีความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนมากขึ้น หลังจากเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 1 ที่ตั้งไว้ แสดงว่า กิจกรรมกลุ่มสามารถพัฒนาความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนเพิ่มขึ้นได้ ทั้งนี้เพราะกิจกรรมกลุ่มเป็นกิจกรรมที่กระตุ้นให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเกิดความสนใจ ก่อให้เกิดบรรยากาศที่เป็นกันเอง ทำให้เกิดความสนุกสนาน เป็นอิสระในการแสดงความคิดเห็น การอภิปราย และการซักถาม ดังที่ โอลเซน (Ohlsen. 1970: 31) กล่าวว่า ประสบการณ์ต่างๆ ที่ได้จากกลุ่ม จะทำให้สมาชิกเกิดการเรียนรู้และพัฒนาในด้านต่างๆ เช่น อารมณ์ สังคม สติปัญญา ซึ่งสอดคล้องกับ รอเจอร์ส (Rogers. 1970: 121-122) ที่ได้กล่าวว่า การมีประสบการณ์ทางกลุ่มจะมีผลให้เกิดการพัฒนาบางอย่างได้

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ลัดดาวรรณ ณ ระนอง (2525: 52) ที่ได้ศึกษาการใช้กิจกรรมกลุ่ม เพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเอง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนทุ่งมหาเมฆ กรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกกิจกรรมกลุ่ม มีพัฒนาการด้านความมีวินัยในตนเองสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ คณานันท์ คำหนูเอนก (2544: 45) ที่ได้ศึกษา ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบรมนิวาส กรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำงานกลุ่มดีขึ้นหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการสังเกตในขณะทดลอง ผู้วิจัยพบว่า กิจกรรมกลุ่มเป็นวิธีหนึ่งที่สามารถพัฒนาความรับผิดชอบด้านการงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้ เนื่องจากนักเรียนได้มีโอกาสปฏิบัติกิจกรรม อภิปราย สรุปผลร่วมกัน แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องความรับผิดชอบด้านการงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียน ได้อย่างมีเหตุผล วิธีการเหล่านี้ ช่วยให้นักเรียนเกิดความเข้าใจ ร่วมกันวิเคราะห์ สรุปผลได้เป็นอย่างดี และทำให้นักเรียนเกิดแนวทางในการพัฒนาความรับผิดชอบด้านการงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนให้เพิ่มขึ้นได้

จากที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่า การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มช่วยให้นักเรียนมีความรับผิดชอบด้านการงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนมากขึ้นได้

2. นักเรียนมีความรับผิดชอบด้านการงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนมากขึ้น หลังจากไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ตั้งไว้ ทั้งนี้แสดงว่า ในชีวิตประจำวันของนักเรียนได้รับการปลูกฝังในเรื่อง ความรับผิดชอบด้านการงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนอยู่ตลอดเวลา เช่น การอบรมสั่งสอนจากทางบ้าน การอบรมจากครู การเรียนหนังสือซึ่งได้ถูกสอดแทรกเรื่องความรับผิดชอบด้านการงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนแทบทุกวิชา เป็นต้น จึงทำให้นักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีความรับผิดชอบด้านการงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนมากขึ้นได้

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ หรรษา แดงภักดี (2536: 58) ได้ศึกษาการใช้กิจกรรมกลุ่ม ที่มีต่อคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนในกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่ม มีคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา โดยส่วนรวมและแต่ละด้านสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ จุฑานุช บุษปวนิช (2547: 59) ที่ได้ศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเทวราชกุญชร เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร พบว่านักเรียนมีความฉลาดทางอารมณ์เพิ่มขึ้นหลังจากได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

จากการสังเกตในขณะทดลอง ผู้วิจัยพบว่าครูที่ทำการสอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ส่วนใหญ่จะเข้มงวดกับนักเรียนที่มีความรับผิดชอบด้านการงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนน้อยอยู่อย่างสม่ำเสมอ เช่น สังเกตพฤติกรรม อบรมสั่งสอน ว่ากล่าวตักเตือน เป็นต้น ทำให้นักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีความรับผิดชอบด้านการงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนมากขึ้นได้

จากที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่าการไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มก็สามารถพัฒนาความรับผิดชอบ ด้านการงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนได้

3. นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีความรับผิดชอบ ด้านการงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนมากกว่านักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ข้อ 3 ที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมกลุ่มเป็นวิธีหนึ่งที่สามารถพัฒนาความรับผิดชอบด้านการงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้ ซึ่งในการทดลอง

ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมกลุ่มเกี่ยวกับความรับผิดชอบด้านการงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียน โดยใช้เทคนิคต่างๆ ได้แก่ บทบาทสมมติ เกม กรณีตัวอย่าง ซึ่งนักเรียนทุกคนสามารถร่วมกันอภิปราย แลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น และให้ข้อเสนอแนะร่วมกันของสมาชิกในกลุ่ม มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมทุกกิจกรรม ซึ่งทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ในเรื่องความรับผิดชอบด้านการงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนอย่างต่อเนื่อง ส่วนนักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มประสบการณ์ต่างๆ ที่ได้รับในเรื่องความรับผิดชอบด้านการงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียน จะน้อยกว่านักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม จึงทำให้นักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีความรับผิดชอบด้านการงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนน้อยกว่านักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ดังนั้นนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีความรับผิดชอบด้านการงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนมากกว่านักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ คำนิง อยู่เลิศ (2541: 39) ได้ศึกษาผลของการใช้กิจกรรมกลุ่ม ที่มีต่อความรับผิดชอบด้านการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดเสด็จ จังหวัดขอนแก่น พบว่านักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีความรับผิดชอบด้านการเรียนมากกว่านักเรียนที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ.01

จากการสังเกตพบว่านักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม จะมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีอย่างเห็นได้ชัด ในการปฏิบัติกิจกรรมแต่ละกิจกรรม คือ มาร่วมกิจกรรมตรงเวลา ส่งงานตรงเวลา ตั้งใจทำงาน เอาใจใส่ต่องานที่ทำ มีความละเอียดรอบคอบในการทำงานมากขึ้น ยอมรับผลการกระทำของตน และปรับปรุงงานของตนให้ดีขึ้น อันเป็นผลเนื่องมาจากนักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มอย่างต่อเนื่องจากโปรแกรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ทำให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ในเรื่องความรับผิดชอบด้านการงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนมากกว่านักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม ดังนั้นจึงทำให้นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม มีความรับผิดชอบด้านการงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียน มากกว่านักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

จากผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเป็นวิธีหนึ่งที่ใช้การพัฒนาความรับผิดชอบด้านการงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนของนักเรียนให้มากขึ้น ทั้งนี้เพราะการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มทำให้นักเรียนได้มีโอกาสปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเองโดยมีปฏิสัมพันธ์กันภายในกลุ่ม มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา มีการอภิปรายและสรุปเกี่ยวกับเรื่องความรับผิดชอบด้านการงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียน จึงทำให้นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมได้รับประสบการณ์ในเรื่องความรับผิดชอบด้านการงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนมากกว่านักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม ดังนั้น นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มจึงมีความรับผิดชอบด้านการงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนมากกว่านักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ดังแนวความคิดของ วินิจ เกตุขำ และ คมเพชร จิตรศุภกุล (2522: 172) ที่กล่าวว่า การฝึกกิจกรรมกลุ่มสามารถพัฒนาได้ดีกว่าการให้ข้อสนเทศ เพราะบุคคลจะได้ประสบการณ์ตรง ทำให้บุคคลเกิดความซาบซึ้ง ประทับใจ มากกว่าจะมุ่งให้เกิดการพัฒนาโดยใช้ความรู้เพียงอย่างเดียว

จากที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่านักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม มีความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียน มากกว่านักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1. ควรนำกิจกรรมกลุ่มไปใช้ในการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียน

1.2. ควรมีการฝึกอบรมครูและผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนในการใช้กิจกรรมกลุ่มให้เกิดความชำนาญ ก่อนนำไปใช้พัฒนาความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียน

1.3. ควรส่งเสริมให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนน้อย ที่ยังไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรม ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อให้มีความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1. ควรทดลองใช้การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มในการพัฒนาพฤติกรรมอื่นๆ เช่น ความรับผิดชอบต่อตนเอง ความสามารถในการแก้ปัญหาต่างๆ เป็นต้น

2.2. ควรมีการศึกษาผลของการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนในระดับชั้นอื่นๆ เช่น นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 , นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นต้น

2.3 ควรทดลองใช้เทคนิคอื่นพัฒนาความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนของนักเรียน เช่น การปรับพฤติกรรมโดยการวางเงื่อนไข หรือการเสริมแรง เป็นต้น

2.4 ควรมีการติดตามผล เช่น ติดตามผลในระยะ 1 เดือน , 4 เดือน เป็นต้น เพื่อศึกษาความคงทนของความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์. (2527). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาเมฆกฤดากรวิทยาลัย.
- กิ่งแก้ว อัดถากร. (2524). ทำไมต้องมีวินัย. *มนุษยศาสตร์ปริทรรศน์*. 3(1): 15–19.
- คณางค์ คำณูเอนก. (2544). ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบรมนิวาส กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- คมเพชร จัตรศุกกุล. (2522). *กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: แสงรุ่งการพิมพ์.
- _____. (2530). *กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- คำเนิง อยู่เลิศ. (2541). ผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความรับผิดชอบด้านการงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดเศวตฉัตร เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร. *ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา)*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จริยา วิไลวรรณ. (2532). ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อเจตคติต่อการเรียนวิชาพลศึกษาของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดลำปาง. *ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา)*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จุฑานุช บุษปวนิช. (2547). ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเทวราชกุญชร เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร. *ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา)*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จำเนียร โชติช่วง และคนอื่นๆ. (2515). *จิตวิทยาการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ชม ภูมิภาค. (2525). บทความวิฤกระบายเสียงของสมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทย. *ชุดการศึกษาเพื่อคุณธรรม*. กรุงเทพฯ: เจริญวิทย์การพิมพ์.
- ดวงจันทร์ หนูทอง. (2533). ผลของการใช้แม่แบบหนังสือที่มีต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดมณีเจริญมิตรภาพที่ 227 จังหวัด นครศรีธรรมราช. *ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา)*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ทองเรียน อมรัชกุล. (2520). *กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน*. พิษณุโลก: แผนกเอกสารและการพิมพ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก.
- ทิสนา แคมมณี. (2545). *กลุ่มสัมพันธ์: เพื่อการทำงานและการจัดการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- นิภา วิจิตรศิริ. (2525). ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหนองแค (สริกขีพิตยา) จังหวัดสระบุรี. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นิสรา คำมณี. (2544). ผลของกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ด้านการจูงใจตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร จังหวัดนครปฐม. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บุญยงค์ นิสภาวนิชย์. (2525). การทดลองสอนความมีระเบียบวินัยแก่เด็กที่มีระดับพัฒนาการทางสติปัญญาต่างกันโดยวิธีกลุ่มสัมพันธ์. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประนอม เดชชัย. (2531). นวัตกรรมการเรียนการสอนและแนวปฏิบัติสังคมศึกษา. เชียงใหม่: ภาควิชามัธยมศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ผกา บุญเรือง. (2525). กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน. ชลบุรี: ภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน.
- พนม ลิ้มอารีย์. (2522). กลุ่มสัมพันธ์. มหาสารคาม: ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.
- พวงแก้ว เนตรโอภารักษ์. (2533). ผลการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านลานแหลม จังหวัดนครปฐม. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พิจิตรา พงษ์จินดากร. (2525). การทดลองสอนความรับผิดชอบแก่เด็กที่มีระดับพัฒนาการทางสติปัญญาต่างกันโดยวิธีกลุ่มสัมพันธ์. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เยาวภา เดชะคุปต์. (2517). ทฤษฎีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์สำหรับการสอนในระดับประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (ประถมศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. (2524). สถิติวิทยาทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- ละเมียด ลิ้มอักษร. (2518, มิถุนายน). ประชาธิปไตยในโรงเรียน. *ประชากรศึกษา*. 11(ฉบับที่): 6-16.
- ลัดดาวรรณ ณ ระนอง. (2525). การทดลองใช้กิจกรรมเพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเอง. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วินิจ เกตุขำ และคมเพชร ฉัตรสุกกุล. (2522). กระบวนการกลุ่ม. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ศึกษาริการ, กระทรวง. (2524). คู่มือจริยศึกษา เล่ม 6. กรุงเทพฯ: กรมศาสนา.

- ศุภวดี บุญญวงศ์. (2527). ตำรากิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน. สงขลา: ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา.
- สมศักดิ์ ชินพันธ์. (2523). ความสัมพันธ์ระหว่างปฏิสัมพันธ์ของครูกับนักเรียนในชั้นเรียนกับความรู้สึก รับผิดชอบ และเมโนภาพแห่งตน. ปรินญานินพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พรรษา แดงภักดี. (2536). ผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดยโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา. ปรินญานินพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อรทัย จันทวิชานวงษ์. (2523). รูปแบบของนิทานที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบของนักเรียนชั้น ป.4. ปรินญานินพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- อัจฉรา สุขารมณ. (2542, สิงหาคม). EQ กับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก. วารสารพฤติกรรมศาสตร์. 5 (1) : 5.
- อัจฉนา ศรีสุพล.(2535). ผลของการฝึกการวิเคราะห์การติดต่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในกลุ่มสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นปีที่ 1 คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต กรุงเทพมหานคร. ปรินญานินพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อาคม หงษ์ทอง. (2539). ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความมีน้ำใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านแบนชะโด เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร. ปรินญานินพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- อารีย์ เศรษฐชัย. (2520). ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ความรู้สึกรับผิดชอบและความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย. ปรินญานินพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อำนาจ กังเทเวศน์. (2543). ผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตในการป้องกันโรคเอดส์ของนักเรียนอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยพณิชยการอินทราชัย. ปรินญานินพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- ฤทัยรัตน์ ธรเสนา. (2535). การพัฒนาอัตมโนทัศน์หลายมิติของนักศึกษาพยาบาลที่มีทัศนคติต่อวิชาชีพแตกต่างกันโดยใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์. ปรินญานินพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- Birkhauser, John Charles. (1985). The Effects of Group Dynamics on Self Conception The Elementary School Classroom. *Dissertation Abstracts International*. 46 (1): 103-A.
- Boardman, Jean Alexander. (1988). The Effectiveness of Structured Group Internations to Enhance Group Process in A Smoking Cessation Program. *Dissertation Abstracts International*. 50(1): 1952-A.
- Browne, C.G. *The Study of Leadership*. The Interstate Prinsters and Pubieshers, Inc., 1958.
- Butterworth, Thomas W. (1974, October). The Relationship Of Different Methods of Reporting Pupil Progress to the Reading Aehievement School Attitude and Self Responsibility of a Sample of Six Grade Pupil. *Dissertation Abstracts International*. 30: 2043-A.
- Button, Leslie. (1971). *Discovery and experienc : a new approach to training, group work, and teaching*. London: Oxford University Press
- _____. (1974). *Development Group Work with Adolescents*. London: University of London Press
- Davis, Robert Gene. (1988). A Study on the Effects of Students Use of Selected group Process Skills on Student Achievement and Attitude During A Seventh Grade Cooperation Learning Mathematics Problem Solving Unit. *Dissertation Abstracts International*. 49(1): 2263-A.
- Dorwin Cartwright and Alvin Zander. (1953). *Group dynamic* . New York : Row, Peterson.
- Edwin B. Flippo. (1966). *Principles of personnel management*. New York : McGraw-Hill.
- Gibb, Nancy. (1995, October, 9). The EQ Factor. *Intime*.p. 24-31.
- Gulley, Halbert E. (1960). *Discussion, conference, and group proces* . New York : Holt, Rinehart and Winston.
- Ohlsen, Merle M. (1970). *Group counseling*. New York : Holt, Rinehart.
- Patterson, C.H. (1973). *Humanistic education*. Englewood Cliffs; Prentice-Hall.
- Rogers, Carl R. (1970). *Encounter Groups*. New York : Harper and Row.
- Smart, Mollis S. (1967). *Children development and relationships*. New York : Macmillan.
- William B. Ragan and Gene D. (1971). Shepherd. *Modern elementary curriculum*. New York : Holt, Rinehart and Winston.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือรับรองและขอความร่วมมือในการทำสารนิพนธ์

ที่ ศธ 0519.12/1475

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุโขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒ มีนาคม 2549

เรื่อง ขออนุญาตเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

เรียน ครูใหญ่โรงเรียนชุมชนทองประดิษฐ์อนุสรณ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวแคลิยา แสนนงษ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความรับผิดชอบด้านการงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนาหลวง เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมริดา แสนคำเครือ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขอให้ให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 30 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามความรับผิดชอบด้านการงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียน ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม 2549

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวแคลิยา แสนนงษ์ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญสิริ จิระเชชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม ติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-427-5630 มือถือ 02-873-6115 กด 5

ที่ ศธ 0519.12/4๕๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒ มีนาคม 2549

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนนาหลวง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวแคลิยา แสนนางชน นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความรับผิดชอบด้านการงานที่เกี่ยวกับการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนาหลวง เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในกรณี นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้โปรแกรมกิจกรรมกลุ่ม กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 30 คน และตอบแบบสอบถามความรับผิดชอบด้านการงานที่เกี่ยวกับการเรียน ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม 2549

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวแคลิยา แสนนางชน ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพญศิริ จิระเชชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม ติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-427-5630 มือถือ 02-873-6115 กด 5

ภาคผนวก ข

- โปรแกรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
- รายละเอียดโปรแกรมกิจกรรมกลุ่ม

โปรแกรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

โปรแกรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่ใช้กับกลุ่มทดลองตามวันเวลาที่กำหนดไว้ คือ จำนวน 12 ครั้ง เป็นเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที ในวันจันทร์และวันพุธ เวลา 15.40–16.30 น. ตั้งแต่วันที่ 1 กุมภาพันธ์ ถึงวันที่ 10 มีนาคม 2549 โดยมีโปรแกรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ดังนี้

- ครั้งที่ 1 ปฐมนิเทศ
- ครั้งที่ 2 บทบาทสมมติ เรื่อง ความเอาใจใส่ต่องาน
- ครั้งที่ 3 เกม เรื่อง ความเอาใจใส่ต่องาน
- ครั้งที่ 4 กรณีตัวอย่าง เรื่อง ความเอาใจใส่ต่องาน
- ครั้งที่ 5 เกม เรื่อง ความละเอียดรอบคอบในการทำงาน
- ครั้งที่ 6 กรณีตัวอย่าง เรื่อง ความละเอียดรอบคอบในการทำงาน
- ครั้งที่ 7 บทบาทสมมติ เรื่อง การตรงต่อเวลา
- ครั้งที่ 8 กรณีตัวอย่าง เรื่อง การตรงต่อเวลา
- ครั้งที่ 9 บทบาทสมมติ เรื่อง การยอมรับผลการกระทำของตน
- ครั้งที่ 10 เกม เรื่อง การยอมรับผลการกระทำของตน
- ครั้งที่ 11 บทบาทสมมติ เรื่อง การปรับปรุงงานของตนให้ดีขึ้น
- ครั้งที่ 12 ปัจฉิมนิเทศ

โปรแกรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
1	ปฐมนิเทศ	ส่งเสียงเรียกคู่	1. เพื่อเป็นการสร้างความคุ้นเคยระหว่างผู้วิจัยกับนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม 2. เพื่อสร้างบรรยากาศที่ดีภายในกลุ่ม 3. เพื่อให้นักเรียนทราบวัตถุประสงค์ กฎ ระเบียบ และประโยชน์ของการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม	1. ผู้วิจัยกล่าวแนะนำตนเอง แล้วใช้กิจกรรมชื่อว่า ส่งเสียงเรียกคู่ เพื่อเป็นการสร้างความคุ้นเคยระหว่างกลุ่ม โดยมีขั้นตอนดังนี้ 1.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนนั่งเป็นวงกลมหันหน้าเข้าหากัน 1.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนจับสลากชื่อสัตว์ที่เตรียมไว้คนละ 1 แผ่น แล้วให้ส่งเสียงร้องเป็นเสียงสัตว์ที่ตนจับสลากได้ แล้วให้นักเรียนหาคนที่ส่งเสียงเป็นสัตว์ชนิดเดียวกัน 1.3 เมื่อพบคู่ของตนแล้วให้แต่ละคู่ถามชื่อ – นามสกุล สิ่งที่ชอบ สิ่งที่ไม่ชอบ อนาคตที่อยากเป็น และคติประจำใจ ฯลฯ ตามประวัติส่วนตัวของกลุ่มของตนเองให้ได้มากที่สุด ภายในเวลา 5 นาที 1.4 เมื่อหมดเวลาแล้วให้ทุกคนนั่งเป็นรูปวงกลม แล้วผลัดกันแนะนำคู่ของตนเองให้เพื่อนได้รู้จักให้มากที่สุด 1.5 ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นจากการทำกิจกรรมในครั้งนี้ 2. ผู้วิจัยกล่าวสรุป ชี้แจงวัตถุประสงค์ของกิจกรรมว่า ต้องการให้คุ้นเคยซึ่งกันและกัน 3. ผู้วิจัยชี้แจงกฎ ระเบียบ และประโยชน์ของการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม 4. ผู้วิจัยแจกตารางการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มให้นักเรียน พร้อมทั้งนัดหมายการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งต่อไป การประเมินผล 1. สังเกตการร่วมมือในการทำกิจกรรม 2. สังเกตจากการอภิปรายซักถามและการสรุปของนักเรียน	1. สลากชื่อสัตว์ 2. นกหวีด 3. ตารางการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
2	ความเอาใจใส่ ต่องาน	หนูแดงพลาดไปแล้ว	เพื่อให้นักเรียนรู้จัก เอาใจใส่ต่องานที่ รับผิดชอบ	ผู้วิจัยดำเนินกิจกรรมกลุ่มโดยใช้ เทคนิค “บทบาทสมมติ” แบ่งเป็น 5 ขั้นตอน ต่อไปนี้ <u>ขั้นที่ 1 ขั้นการมีส่วนร่วม</u> 1.1 ผู้วิจัยกล่าวทักทายนักเรียน และอธิบายกิจกรรมที่จะร่วม ปฏิบัติในครั้งนี้ 1.2 ผู้วิจัยเลือกผู้แสดงโดยขอ อาสาสมัคร 1.3 ผู้วิจัยแจกเอกสาร บทบาทสมมติให้ผู้แสดงแต่ละคน อ่านและเตรียมการแสดง 1.4 ผู้วิจัยให้นักเรียนจัดฉากและ สถานที่ให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง 1.5 กำหนดให้นักเรียนที่ไม่ได้ แสดงเป็นผู้สังเกตการณ์ โดย สังเกตและวิเคราะห์ เหตุการณ์ใน เรื่องที่แสดง 1.6 เมื่อผู้แสดงพร้อมจึงเริ่มแสดง บทบาทสมมติของแต่ละคน <u>ขั้นที่ 2 ขั้นวิเคราะห์</u> 2.1 นักเรียนทุกคนในกลุ่มร่วมกัน อภิปรายในหัวข้อต่อไปนี้ 2.1.1 หลังจากแสดงบทบาท สมมติเรื่อง หนูแดงพลาดไปแล้ว นักเรียนรู้สึกอย่างไร 2.1.2 เมื่อมีงานที่ต้องรับผิดชอบ นักเรียนควรปฏิบัติตนอย่างไร 2.1.3 ถ้านักเรียนไม่สนใจงานที่ ได้รับมอบหมายจะเกิดผลเสียต่อ ใคร อย่างไรบ้าง 2.1.4 เรื่องที่นักเรียนแสดงนี้เป็น เรื่องเกี่ยวกับอะไร <u>ขั้นที่ 3 ขั้นสรุปและ ประยุกต์หลักการ</u> 3.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนที่แสดง เพิ่มเติมในกรณีที่มีการแสดงครั้ง แรกไม่เป็นที่พอใจ หรือมีผู้เสนอ ความคิดเห็นใหม่ๆ ในการแก้ไข	เอกสารบทบาท สมมติเรื่อง “ หนู แดงพลาดไปแล้ว”

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
3	ด้านเอาใจใส่การทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียน ด้านการเอาใจใส่ต่องาน	เกมช่วยกัน	1. เพื่อให้นักเรียนรู้คุณค่าของความรู้คิดชอบเอาใจใส่การทำงานที่ตนได้รับมอบหมาย 2. เพื่อให้นักเรียนรู้จักหน้าที่ของตน ไม่ละเลยทอดทิ้งงานที่ได้รับมอบหมาย	ปัญหา ก็อาจจัดให้มีการแสดงใหม่อีกครั้งตามข้อเสนอแนะ 3.2 ผู้วิจัยสรุปกิจกรรมจากบทบาทสมมติ และประโยชน์ที่นักเรียนจะได้รับ <u>ขั้นที่ 4 ขั้นประเมินผล</u> 4.1 นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของการเอาใจใส่ต่องาน 4.2 นักเรียนแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการทำกิจกรรม 4.3 นักเรียนให้ข้อเสนอแนะต่อกันในการทำกิจกรรม <u>การประเมินผล</u> 1. สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือในการแสดงบทบาทสมมติของนักเรียน 2. สังเกตจากการอภิปราย การแสดงความคิดเห็น และการสรุปของนักเรียน ผู้วิจัยใช้เทคนิคเกมโดยดำเนินการทดลอง 4 ขั้น ดังนี้ 1. ขั้นการมีส่วนร่วม 1.1 ผู้วิจัยกล่าวทักทายสนทนากับนักเรียนและอธิบายถึงกิจกรรมที่จะเข้าร่วมปฏิบัติในครั้งนี้ 1.2 ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละ 5 คน 3 กลุ่ม 1.3 ผู้วิจัยชี้แจงกติกาเกมช่วยกัน แล้วดำเนินการขั้นตอนดังนี้ 1.3.1 ผู้วิจัยแจกอุปกรณ์ให้แก่นักเรียนร่วมกันระดมความคิดและช่วยกันนำเศษวัสดุที่เหลือใช้จัดเป็นเรื่องราวบนกระดานโปสเตอร์สี เมื่อหมดเวลาทุกกลุ่มต้องยุติการปฏิบัติ	อุปกรณ์ 1. กระดาษโปสเตอร์สี 2. เศษวัสดุเหลือใช้ 3. กาว 4. เทปขาว

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
				1.3.2 ผู้วิจัยนำผลงานของทุกกลุ่มมาแสดงให้แต่ละกลุ่มชม 2. ขั้นวิเคราะห์ 2.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายในหัวข้อต่อไปนี้ ผลงานของแต่ละกลุ่ม 2.1.1 มีความรู้สึกอย่างไรกับการที่ต้องทำงานที่ได้รับมอบหมาย 2.1.2 นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรถ้าเพื่อนบางคนในกลุ่มไม่ช่วยกันทำงาน 2.2 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม ชักถาม และให้ข้อคิดเห็นกับนักเรียน 3. ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ 3.1 ผู้วิจัยสรุปกิจกรรม และประโยชน์จากกิจกรรม 3.2 นักเรียนรวบรวมแนวคิดต่าง ๆ จากการอภิปราย และการสรุปจากกลุ่ม 3.3 นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของการตั้งใจปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย และประยุกต์หลักการนำไปปฏิบัติได้ 4. ขั้นประเมินผล 4.1 นักเรียนร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรม 4.2 นักเรียนให้ข้อเสนอแนะระหว่างสมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่ม การประเมินผล 1. สังเกตจากการร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน 2. สังเกตจากการซักถาม การแสดงความคิดเห็น และการสรุปของนักเรียน	

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
4	ความรับผิดชอบ ด้านการทำงานที่ เกี่ยวข้องกับการ เรียน ด้านเอาใจ ใส่ต่องาน	ครอบครัวของ กานดา	1. เพื่อให้นักเรียน ตระหนักถึงผลเสีย ของการหลีกเลี่ยง งานที่ได้รับ มอบหมาย 2. เพื่อพัฒนาความ รับผิดชอบด้านการ ทำงานที่เกี่ยวข้อง กับการเรียนและการ ปฏิบัติงานตามที่ ได้รับมอบหมาย	ผู้วิจัยใช้เทคนิคกรณีตัวอย่าง โดยดำเนินการทดลอง 4 ชั้น ดังนี้ 1. ชั้นมีส่วนร่วม 1.1 ผู้วิจัยกล่าวทักทาย สันทนา กับนักเรียนและอธิบายกิจกรรมที่ จะเข้าร่วมปฏิบัติในครั้งนี้ 1.2 แบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน 1.3 ผู้วิจัยแจกเอกสารกรณี ตัวอย่างเรื่องครอบครัวของ กานดา เพื่อให้นักเรียน ร่วมกันปรึกษาและแสดงความคิด เห็น 2. ชั้นวิเคราะห์ 2.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกัน อภิปรายหัวข้อต่อไปนี้ 2.1.1 บุคคลใดบ้างที่นักเรียน อยากจะทำงานร่วมด้วยและ ไว้วางใจที่จะมอบหมายงานให้ 2.1.2 นักเรียนคิดว่ากานดาควร ประพฤติตนอย่างไร 2.1.3 บุคคลใดที่นักเรียนไม่ควน นำมาเป็นแบบอย่าง เพราะ เหตุใด 2.1.4 ถ้านักเรียนมีเพื่อน เช่นเดียวกับกานดา นักเรียน จะทำอย่างไร 2.2 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม และให้ ข้อเสนอแนะกับนักเรียน 3. ชั้นสรุปและประยุกต์ หลักการ 3.1 นักเรียนรวบรวมแนวความคิด จากการอภิปรายกลุ่มและการ สรุปของผู้วิจัย 3.2 ผู้วิจัยสรุปกิจกรรม และ ประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรม 4. ชั้นประเมินผล 4.1 นักเรียนร่วมกันอภิปราย และ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่ง กันและกัน 4.2 นักเรียนให้ข้อเสนอแนะ ระหว่างสมาชิกคนอื่นๆในกลุ่ม	เอกสารกรณี ตัวอย่างเรื่อง ครอบครัวของ กานดา

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
5	ความรับผิดชอบ ด้านการทำงาน ที่เกี่ยวข้องกับ การเรียนรู้ ด้าน ละเอียด รอบคอบในการ ทำงาน	เกมต่อภาพสุ่มใจ	1. เพื่อให้รู้จักการ วางแผนก่อนที่จะ ปฏิบัติการทำงาน 2. เพื่อพัฒนาความ ละเอียดรอบคอบใน ด้านการทำงานที่ เกี่ยวข้องกับการ เรียน	การประเมินผล 1. สังเกตจากการ ร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมของ นักเรียน 2. สังเกตจากการ อภิปราย การแสดงความคิดเห็น ภายในกลุ่ม ผู้วิจัยใช้เทคนิคกรณี ตัวอย่างโดยดำเนินการทดลอง 4 ชั้น ดังนี้ 1. ชั้นมีส่วนร่วม 1.1 ผู้วิจัยกล่าวทักทาย สนทนากับนักเรียนและอธิบาย กิจกรรมที่จะเข้าร่วมปฏิบัติใน ครั้งนี้ 1.2 แบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน 1.3 ผู้วิจัยแจกอุปกรณ์ให้ นักเรียน เพื่อให้นักเรียน ปรึกษากัน และแสดงความคิดเห็น ในการต่อรูปภาพสุ่มใจ ให้เสร็จทันตามเวลาที่กำหนด ผู้วิจัยให้เวลา 5-10 นาที พอ หมดเวลาผู้วิจัยเป่านกหวีด และเฉลยรูปภาพที่ต่อได้ ถูกต้อง 2. ชั้นวิเคราะห์ 2.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกัน อภิปรายหัวข้อต่อไปนี้ 2.1.1 นักเรียนจัดขั้นตอนใน การต่อรูปภาพอย่างไร 2.1.2 นักเรียนคิดว่าสิ่งที่ สำคัญในการทำงานคืออะไร 2.1.3 ถ้านักเรียนลงมือ ปฏิบัติงานร่วมกับเพื่อนที่ไม่มี การวางแผนนักเรียนคิดว่าจะ ประสบผลสำเร็จหรือไม่ เพราะ เหตุใด 2.2 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม ซักถาม และให้ข้อคิดเห็นกับ นักเรียน	1. ชิ้นส่วน รูปภาพ 2. บัตรกติกา

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
6	ความรับผิดชอบ ด้านการทำงานที่ เกี่ยวข้องกับการ เรียน ด้าน ละเอียดรอบคอบ ในการทำงาน	กรณีตัวอย่างเรื่อง คิดให้ดี	1. เพื่อให้นักเรียน รู้จักคิดก่อนทำ 2. เพื่อให้รู้จัก ไตร่ตรองก่อนที่จะ เสนอผลงาน	3.ขั้นสรุปและประยุกต์ หลักการ 3.1ผู้วิจัยสรุปกิจกรรม และ ประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรม 3.2ผู้เรียนอภิปรายถึงการนำ แนวคิดที่ได้จากกิจกรรมไป ประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวัน 4.ขั้นประเมินผล ผู้วิจัยเชื่อมโยงความคิดของ นักเรียน และให้ข้อเสนอแนะ การประเมินผล 1. สังเกตจากการร่วมมือในการ ปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน 2. สังเกตจากการแสดงความ คิดเห็นภายในกลุ่ม ผู้วิจัยใช้เทคนิคกรณีตัวอย่าง โดยดำเนินการทดลอง 4 ขั้น ดังนี้ 1. ขั้นมีส่วนร่วม 1.1 ผู้วิจัยกล่าวทักทาย สนทนา กับนักเรียนและอธิบาย กิจกรรมที่จะเข้าร่วมปฏิบัติ ในครั้งนี้ 1.2 แบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน 1.3 ผู้วิจัยแจกเอกสารกรณี ตัวอย่างเรื่อง คิดให้ดี เพื่อให้นักเรียนร่วมกัน ปรึกษาและแสดงความ คิดเห็น 2. ขั้นวิเคราะห์ 2.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกัน อภิปรายหัวข้อต่อไปนี้ 2.1.1บุคคลใดในเรื่องที่ไม่รู้จักคิด ก่อนทำ 2.1.2เพราะเหตุใดทุกคนจึงต้อง รู้จักคิดก่อนทำ 2.1.3ถ้านักเรียนไม่รู้จักการ วางแผน ไม่ไตร่ตรองก่อนทำ จะเกิดผลดีผลเสียอย่างไร 2.2 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม และให้ ข้อเสนอแนะกับนักเรียน	เอกสารกรณี ตัวอย่างเรื่อง คิดให้ ดี

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
7	ความรับผิดชอบ ด้านการทำงานที่ เกี่ยวข้องกับการ เรียน ด้านการ ตรงต่อเวลา	บทเรียนของธงชัย	1. เพื่อตระหนักถึง การตรงต่อเวลาต่อ ตนเองและผู้อื่น 2. เพื่อให้รู้ถึง ประโยชน์ของการ ตรงต่อเวลา 3. เพื่อให้รู้โทษของ	3. ขั้นสรุปและประยุกต์ หลักการ 3.1 นักเรียนรวบรวม แนวความคิดจากการ อภิปรายกลุ่มและการสรุป ของผู้วิจัย 3.2 ผู้วิจัยสรุปกิจกรรม และ ประโยชน์ที่ได้รับจาก กิจกรรม 4. ขั้นประเมินผล 4.1 นักเรียนร่วมกันอภิปราย และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ซึ่งกันและกัน 4.2 นักเรียนให้ข้อเสนอแนะกับ สมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่ม การประเมินผล 1. สังเกตจากการร่วมมือกันปฏิบัติ กิจกรรมของนักเรียน 2. สังเกตจากการซักถาม อภิปราย การแสดงความ คิดเห็นภายในกลุ่ม ผู้วิจัยใช้เทคนิคกรณีตัวอย่าง โดยดำเนินการทดลอง 4 ชั้น ดังนี้ 1. ขั้นมีส่วนร่วม 1.1 ผู้วิจัยกล่าวทักทาย สนทนากับ นักเรียนและอธิบายกิจกรรมที่จะ เข้าร่วมปฏิบัติในครั้งนี้ 1.2 ผู้วิจัยถามความสมัครใจจาก นักเรียนเพื่อแสดงบทบาทตาม สถานการณ์ที่กำหนด จากนั้น ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันเลือกผู้ แสดง 1.3 นักเรียนร่วมกันแสดงบทบาท ไปตามสถานการณ์จำลองเรื่อง “บทเรียนของธงชัย” ตามลำดับ เหตุการณ์ที่เตรียมไว้ สำหรับ นักเรียนที่ไม่ได้แสดงให้ตั้งใจดู เพื่อแสดง 2. ขั้นวิเคราะห์ 1. นักเรียนร่วมกัน วิเคราะห์บทบาททั้งผู้แสดงและ	เอกสารสถานการณ์ จำลองเรื่อง บทเรียนของธงชัย

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
8	ความรับผิดชอบ ด้านการทำงานที่ เกี่ยวข้องกับการ เรียน ด้านการ ตรงต่อเวลา	นายินดี	เพื่อให้รู้จัก ความสำคัญของการ ตรงต่อเวลาเพื่อให้ งานนั้นประสบ ผลสำเร็จ	ผู้ชมในขณะปฏิบัติกิจกรรม ผู้วิจัย สรุปเพิ่มเติม และให้ข้อเสนอแนะ กับนักเรียน 3. ขั้นสรุปและประยุกต์ หลักการ 3.1 นักเรียนรวบรวม แนวความคิดจากการอภิปราย กลุ่ม และการสรุปของผู้วิจัย 3.2 ผู้วิจัยสรุปกิจกรรมและ ประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรม 4. ขั้นประเมินผล นักเรียนร่วมกันอภิปราย และ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกัน และกัน 4.2 นักเรียนให้ข้อเสนอแนะกับ สมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่ม การประเมินผล 2. สังเกตจากการร่วมมือ กันปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน สังเกตจากการอภิปราย การแสดง ความคิดเห็นภายในกลุ่ม ผู้วิจัยใช้เทคนิคกรณีตัวอย่าง โดยดำเนินการทดลอง 4 ขั้น ดังนี้ 1. ขั้นมีส่วนร่วม 1.1 ผู้วิจัยกล่าวทักทาย สนทนา กับนักเรียนและอธิบายกิจกรรมที่ จะเข้าร่วมปฏิบัติในครั้งนี้ 1.2 แบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน 1.3 ผู้วิจัยแจกเอกสารกรณี ตัวอย่างเรื่อง นายินดี เพื่อให้ นักเรียนร่วมกันปรึกษาและแสดง ความคิดเห็น 2. ขั้นวิเคราะห์ 2.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกัน อภิปรายหัวข้อต่อไปนี้ 2.1.1 นักเรียนคิดว่าชาคริสมีนิสัย เป็นอย่างไร 2.1.2 ถ้านักเรียนได้ทำกิจกรรม	เอกสารกรณี ตัวอย่างเรื่อง นายินดี

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
9	ความรับผิดชอบ ด้านการทำงานที่ เกี่ยวข้องกับการ เรียน ด้านการ ยอมรับผลการ กระทำของตน	ผิดไปแล้ว	1. เพื่อปลูกฝังการ ยอมรับผลงานที่ตน กระทำ 2. เพื่อให้นักเรียน กล้ายอมรับความจริง ในสิ่งที่ตนกระทำ	ร่วมกับเพื่อนที่มีนิสัยคล้ายกับ ชาคริสนักเรียนจะรู้สึกอย่างไร 2.1.3นักเรียนรู้สึกอย่างไรกับการ ที่ต้องทำงานส่งให้ตามเวลา 2.1.4นักเรียนคิดว่าการทำงาน ส่งให้ทันตามเวลาที่กำหนดจะเกิด ผลดีกับตนเองและผู้อื่นอย่างไร 2.2 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม และให้ ข้อเสนอแนะกับนักเรียน 3. ขั้นสรุปและประยุกต์ หลักการ 3.1 นักเรียนรวบรวม แนวความคิดจากการอภิปราย กลุ่ม และการสรุปของผู้วิจัย 3.2 ผู้วิจัยสรุปกิจกรรม และ ประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรม 4. ขั้นประเมินผล 4.1 นักเรียนร่วมกันอภิปราย และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่ง กันและกัน 4.2 นักเรียนให้ข้อเสนอแนะกับ สมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่ม การประเมินผล 1. สังเกตจากการร่วมมือกัน ปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน 2. สังเกตจากการอภิปราย การแสดงความคิดเห็นภายในกลุ่ม ผู้วิจัยใช้เทคนิคกรณีตัวอย่าง โดยดำเนินการทดลอง 4 ชั้น ดังนี้ 1. ขั้นมีส่วนร่วม 1.1 ผู้วิจัยกล่าวทักทาย สันทนา กับนักเรียนและอธิบายกิจกรรม ที่จะเข้าร่วมปฏิบัติในครั้งนี้ 1.2 ผู้วิจัยถามความสมัครใจจาก นักเรียนเพื่อแสดงบทบาทตาม สถานการณ์ที่กำหนด จากนั้น ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันเลือก ผู้แสดง 1. นักเรียนร่วมกันแสดงบทบาท	เอกสารสถานการณ์ จำลองเรื่อง ผิดไป แล้ว

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
10	ความ รับผิดชอบด้าน การทำงานที่ เกี่ยวข้องกับ การเรียนรู้ ด้าน การยอมรับผล การกระทำของ ตน	งานของเรา	เพื่อให้ตระหนักถึง ความสำคัญของ การปรับปรุงแก้ไข ผลงานในหน้าที่	ไปตามสถานการณ์จำลองเรื่อง “ผิด ไปแล้ว” 2. ชั้นวิเคราะห์ 2.1 นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ บทบาททั้งผู้แสดงและผู้ชมในขณะ ปฏิบัติกิจกรรม 2.2 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม และให้ ข้อเสนอแนะกับนักเรียน 3. ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ 3.1 นักเรียนรวบรวมแนวความคิด จากการอภิปรายกลุ่ม และการสรุป ของผู้วิจัย 3.2 ผู้วิจัยสรุปกิจกรรม และ ประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรม 4. ชั้นประเมินผล 4.1 นักเรียนร่วมกันอภิปราย และ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและ กัน 4.2 นักเรียนให้ข้อเสนอแนะกับ สมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่ม การประเมินผล 1. สังเกตจากการร่วมมือกันปฏิบัติ กิจกรรมของนักเรียน 2. สังเกตจากการอภิปราย การแสดง ความคิดเห็นภายในกลุ่ม ผู้วิจัยใช้เทคนิคเกมโดย ดำเนินการทดลอง 4 ชั้น ดังนี้ 1. ชั้นมีส่วนร่วม 1.1 ผู้วิจัยกล่าวทักทาย สันทนาการกับ นักเรียนและอธิบายกิจกรรมที่จะ เข้าร่วมปฏิบัติในครั้งนี้ 1.2 ให้นักเรียนแบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม ๆ ละ 3 คน 1.3 ผู้วิจัยชี้แจงกติกาเกมงานของ พวกเรา แล้วดำเนินขั้นตอนดังนี้ 1.3.1 ผู้วิจัยแจกอุปกรณ์ให้แต่ละ กลุ่มนักเรียนร่วมกันปฏิบัติกิจกรรม	1. ผ้าพันสีขาว 2. ด้าย 3. เข็ม 4. กรรไกร 5. ดินสอ

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
11	ความรับผิดชอบ ด้านการทำงานที่ เกี่ยวข้องกับการ เรียน ด้านการ ปรับปรุงงานของ ตนให้ดีขึ้น	ความหวังดีจากครู	เพื่อให้นักเรียนรู้จัก วิเคราะห์ถึงการ กระทำในหน้าที่ตน	ด้วยอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยแจก ให้โดยให้นักเรียนปักชื่อนักเรียน ลงบนผืนผ้า ให้เวลา 10-15 นาที 1.3.2 ผู้วิจัยนำผลงานของทุก กลุ่มมาแสดงให้แต่ละกลุ่มชม 2. ขั้นวิเคราะห์ 2.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกัน อภิปรายติชมผลงานของแต่ละ กลุ่ม 2.2 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม ชักถาม และให้ข้อคิดเห็นกับนักเรียน 3. ขั้นสรุปและประยุกต์ หลักการ 3.1 ผู้วิจัยสรุปกิจกรรม และ ประโยชน์จากกิจกรรม 3.2 นักเรียนรวบรวมแนวความคิด ต่าง ๆ จากการอภิปราย และ การสรุปจากกลุ่ม 3.3 นักเรียนแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับผลดีของการยอมรับ ผลงานที่ตนกระทำและปรับปรุง แก้ไขผลงานในหน้าที่และ ประยุกต์หลักการนำไปปฏิบัติได้ 4. ขั้นประเมินผล 4.1 นักเรียนร่วมกันอภิปราย แลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นเกี่ยวกับ กิจกรรม 4.2 นักเรียนให้ข้อเสนอแนะกับ สมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่ม การประเมินผล 1. สังเกตจากการร่วมมือกัน ปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน สังเกตจากการอภิปราย การแสดง ความคิดเห็น และการสรุปของ นักเรียน ผู้วิจัยใช้เทคนิคบทบาทสมมติ โดยดำเนินการทดลอง 4 ชั้น ดังนี้ 1. ขั้นมีส่วนร่วม 1. ผู้วิจัยกล่าวทักทาย สนทนา กับนักเรียนและอธิบายกิจกรรม ที่จะ	เอกสารเรื่อง ความหวังดีจากครู

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
				เข้าร่วมปฏิบัติในครั้งนี้ 1.1 ผู้วิจัยถามความสมัครใจจากนักเรียนเพื่อแสดงบทบาทตามสถานการณ์ที่กำหนด จากนั้นผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันเลือกผู้แสดง 1.2 นักเรียนร่วมกันแสดงบทบาทไปตามสถานการณ์จำลองเรื่อง “ความหวังดีจากครู” ตามลำดับเหตุการณ์ที่เตรียมไว้ สำหรับนักเรียนที่ไม่ได้แสดงให้ตั้งดูเพื่อนแสดง 2. ขั้นวิเคราะห์ 2.1 นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์บทบาททั้งผู้แสดงและผู้ชมในขณะปฏิบัติกิจกรรม 2.2 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม และให้ข้อเสนอแนะกับนักเรียน 3. ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ 3.1 นักเรียนรวบรวมแนวความคิดจากการอภิปรายกลุ่มและการสรุปของผู้วิจัย 3.2 ผู้วิจัยสรุปกิจกรรม และประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรม 4. ขั้นประเมินผล 4.1 นักเรียนร่วมกันอภิปรายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน 4.2 นักเรียนให้ข้อเสนอแนะกับสมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่ม การประเมินผล 2. สังเกตจากการร่วมมือกันปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน สังเกตจากการอภิปราย การแสดงความคิดเห็นภายในกลุ่ม	

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
12	ปัจฉิมนิเทศ	สรุปร่วมกัน	1. เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสอภิปรายและสรุปเกี่ยวกับความรู้เรื่องความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียน 2. เพื่อให้นักเรียนได้สรุปข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม เพื่อพัฒนาความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียน	1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายนักเรียน 2. ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม แล้วให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายและสรุปสิ่งที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มในครั้งนี้ 3. ผู้วิจัยให้ตัวแทนกลุ่มสรุปข้อคิดเห็นจากการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม เพื่อพัฒนาความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียน 4. ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมถึงความสำคัญของความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียน 5. ผู้วิจัยกล่าวขอบคุณนักเรียน และกล่าวปิดการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม การประเมินผล 1. สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน 2. สังเกตจากการอภิปราย การแสดงความคิดเห็น และการสรุปของนักเรียน	1. กระดาษ 2. สีเมจิก

โปรแกรมกิจกรรมกลุ่ม ครั้งที่ 1

หัวข้อ ปฐมนิเทศ

ชื่อกิจกรรม ส่งเสียงเรียกคู่

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นการสร้างความคุ้นเคยระหว่างผู้วิจัยกับนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
2. เพื่อสร้างบรรยากาศที่ดีภายในกลุ่ม
3. เพื่อให้นักเรียนทราบวัตถุประสงค์ กฎ ระเบียบ และประโยชน์ของการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

เวลา 50 นาที

อุปกรณ์

1. สลากชื่อสัตว์
2. นกหวีด
3. ตารางการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

วิธีดำเนินการ

1. ผู้วิจัยกล่าวแนะนำตนเอง แล้วใช้กิจกรรมชื่อว่า ส่งเสียงเรียกคู่ เพื่อเป็นการสร้างความคุ้นเคยระหว่างกลุ่ม โดยมีขั้นตอนดังนี้
 - 1.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนนั่งเป็นวงกลมหันหน้าเข้าหากัน
 - 1.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนจับสลากชื่อสัตว์ที่เตรียมไว้คนละ 1 แผ่น แล้วให้ส่งเสียงร้องเป็นเสียงสัตว์ที่ตนจับสลากได้ แล้วให้นักเรียนหาคนที่ส่งเสียงเป็นสัตว์ชนิดเดียวกัน
 - 1.3 เมื่อพบคู่ของตนแล้วให้แต่ละคู่ถามชื่อ – นามสกุล สิ่งที่ชอบ สิ่งที่ไม่ชอบ อนาคตที่อยากเป็นและคิดประจำใจ ฯลฯ ถามประวัติส่วนตัวของคู่ของตนเองให้ได้มากที่สุด ภายในเวลา 5 นาที
 - 1.4 เมื่อหมดเวลาแล้วให้ทุกคนนั่งเป็นรูปวงกลม แล้วผลัดกันแนะนำคู่ของตนเองให้เพื่อนได้รู้จักให้มากที่สุด
 - 1.5 ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นจากการทำกิจกรรมในครั้งนี้
2. ผู้วิจัยกล่าวสรุป ชี้แจงวัตถุประสงค์ของกิจกรรมว่าต้องการให้คุ้นเคยซึ่งกันและกัน
3. ผู้วิจัยชี้แจงกฎ ระเบียบ และประโยชน์ของการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
4. ผู้วิจัยแจกตารางการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มให้นักเรียนพร้อมทั้งนัดหมายการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งต่อไป

การประเมินผล

1. สังเกตการณ์ร่วมมือในการทำกิจกรรม
2. สังเกตจากการอภิปราย ชักถามและการสรุปของนักเรียน

โปรแกรมกิจกรรมกลุ่ม ครั้งที่ 2

หัวข้อ ความเอาใจใส่ต่องาน

ชื่อกิจกรรม หนูแดงพลาดไปแล้ว

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ให้นักเรียนรู้จักเอาใจใส่ต่องานที่รับผิดชอบ

เวลา 50 นาที

อุปกรณ์ เอกสารบทบาทสมมติเรื่อง “ หนูแดงพลาดไปแล้ว ”

วิธีดำเนินการ ผู้วิจัยดำเนินกิจกรรมกลุ่มโดยใช้เทคนิค บทบาทสมมติ แบ่งเป็น 5 ขั้นตอน ต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นการมีส่วนร่วม

- 1.1 ผู้วิจัยกล่าวทักทายนักเรียนและอธิบายกิจกรรมที่จะร่วมปฏิบัติในครั้งนี้
- 1.2 ผู้วิจัยเลือกผู้แสดงโดยขออาสาสมัคร
- 1.3 ผู้วิจัยแจกเอกสารบทบาทสมมติให้ผู้แสดงแต่ละคนอ่านและเตรียมการแสดง
- 1.4 ผู้วิจัยให้นักเรียนจัดฉากและสถานที่ให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง
- 1.5 กำหนดให้นักเรียนที่ไม่ได้แสดงเป็นผู้สังเกตการณ์ โดยสังเกตและวิเคราะห์ เหตุการณ์ในเรื่องที่แสดง
- 1.6 เมื่อผู้แสดงพร้อมจึงเริ่มแสดงบทบาทสมมติของแต่ละคน

ขั้นที่ 2 ขั้นวิเคราะห์

- 2.1 นักเรียนทุกคนในกลุ่มร่วมกันอภิปรายในหัวข้อต่อไปนี้
 - 2.1.1 หลังจากแสดงบทบาทสมมติเรื่อง หนูแดงพลาดไปแล้ว นักเรียนรู้สึกอย่างไร
 - 2.1.2 เมื่อมีงานที่ต้องรับผิดชอบนักเรียนควรปฏิบัติตนอย่างไร
 - 2.1.3 ถ้านักเรียนไม่สนใจงานที่ได้รับมอบหมายจะเกิดผลเสียต่อใคร อย่างไรบ้าง
 - 2.1.4 เรื่องที่นักเรียนแสดงนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ

- 3.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนที่แสดงเพิ่มเติมในกรณีที่มีการแสดงครั้งแรกไม่เป็นที่พอใจ หรือมีข้อเสนอความคิดเห็นใหม่ๆ ในการแก้ไขปัญหา ก็อาจจัดให้มีการแสดงใหม่อีกครั้งตามข้อเสนอแนะ
- 3.2 ผู้วิจัยสรุปกิจกรรมจากบทบาทสมมติ และประโยชน์ที่นักเรียนจะได้รับ

ขั้นที่ 4 ขั้นประเมินผล

- 1.1 นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของการเอาใจใส่ต่องาน
- 1.2 นักเรียนแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการทำกิจกรรม
- 1.3 นักเรียนให้ข้อเสนอแนะต่อกันในการทำกิจกรรม

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือในการแสดงบทบาทสมมติของนักเรียน
2. สังเกตจากการอภิปราย การแสดงความคิดเห็น และการสรุปของนักเรียน

บทบาทสมมติเรื่อง หนูแดงพลาดไปแล้ว

คุณครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/4 ให้นักเรียนในชั้นปลูกต้นไม้คนละ 1 ต้น แล้วคอยดูแลรักษา รดน้ำ ใส่ปุ๋ย พรวนดิน เป็นเวลา 1 เดือน หนูแดงกับหนูนาเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/4 เมื่อหนูแดง หนูนาและเพื่อนทุกคนในชั้นปลูกต้นไม้เสร็จแล้ว หนูนาและเพื่อนๆ รดน้ำ พรวนดินต้นไม้ของตนทุกวัน ยกเว้นหนูแดงซึ่งไม่สนใจต้นไม้ของตนเลย หนูนาได้กล่าวเตือนให้ไปดูแลต้นไม้บ้างแต่หนูแดงไม่สนใจ จนกระทั่ง 1 เดือนผ่านไป คุณครูมาตรวจดูต้นไม้ของแต่ละคน พบว่า ต้นไม้ของทุกคนในชั้นเรียนเจริญเติบโตและแข็งแรงดีมาก ยกเว้นต้นไม้ของหนูแดงที่เหี่ยวเฉา และใกล้จะตาย คุณครูจึงถามสาเหตุว่าทำไมผลจึงออกมาเป็นเช่นนี้ หนูแดงจึงบอกคุณครูไปตามตรง คุณครูจึงลงโทษหนูแดงโดยการให้หนูแดงปลูกต้นไม้ใหม่และต้องคอยดูแลต้นไม้ต้นนั้นเป็นอย่างดี ห้ามให้เกิดเหตุการณ์เช่นเดิมอีก

บทบาทของคุณครู

สมมติว่าให้ฉันเป็นคุณครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/4 แล้ว ฉันบอกให้นักเรียนในชั้นปลูกต้นไม้คนละ 1 ต้น แล้วคอยดูแลรักษา รดน้ำ ใส่ปุ๋ย พรวนดิน เป็นเวลา 1 เดือน

พอครบกำหนด 1 เดือน ฉันมาตรวจดูต้นไม้ของแต่ละคน ชมเชยคนที่ดูแลรักษาต้นไม้เป็นอย่างดี ถามสาเหตุว่าทำไมต้นไม้ของหนูแดงจึงเหี่ยวเฉาและลงโทษหนูแดงโดยการให้หนูแดงปลูกต้นไม้ใหม่และต้องคอยดูแลต้นไม้ต้นนั้นเป็นอย่างดี

บทบาทของหนูแดง

สมมติว่าให้ฉันเป็นหนูแดง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/4 พอปลูกต้นไม้เสร็จก็มัวแต่เล่น ไม่สนใจดูแลต้นไม้ที่ตนปลูกเลย พอครบกำหนด 1 เดือน จึงถูกคุณครูลงโทษ หนูแดงจึงกล่าวขอโทษคุณครู และปลูกต้นไม้ใหม่พร้อมทั้งดูแล รักษาต้นไม้เป็นอย่างดี

บทบาทของหนูนา

สมมติว่าให้ฉันเป็นหนูนา นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/4 และเป็นเพื่อนสนิทของหนูแดง พอปลูกต้นไม้เสร็จก็ดูแลรักษาต้นไม้เป็นอย่างดี เมื่อเห็นหนูแดงไม่สนใจดูแลต้นไม้ที่หนูแดงปลูก ฉันก็เข้าไปกล่าวตักเตือน

บทบาทของเพื่อนในชั้นเรียน

สมมติว่าให้ฉันเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/4 พอปลูกต้นไม้เสร็จก็ดูแลรักษาต้นไม้เป็นอย่างดีจนครบกำหนด 1 เดือน

โปรแกรมกิจกรรมกลุ่ม ครั้งที่ 3

หัวข้อ	ความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียน ด้านเอาใจใส่ต่องาน
ชื่อกิจกรรม	เกมช่วยกันทำงาน
วัตถุประสงค์	1. เพื่อให้นักเรียนรู้คุณค่าของความรับผิดชอบเอาใจใส่การงานที่ตนได้รับมอบหมาย 2. เพื่อให้นักเรียนรู้จักหน้าที่ของตน ไม่ละเลยทอดทิ้งงานที่ได้รับมอบหมาย

เวลา	50 นาที
อุปกรณ์	1. กระดาษโปสเตอร์สี 2. เศษวัสดุเหลือใช้ 3. กาว 4. เทปขาว

วิธีดำเนินการ

ผู้วิจัยใช้เทคนิคเกมโดยดำเนินการทดลอง 4 ชั้น ดังนี้

1. ขั้นการมีส่วนร่วม

- 1.1 ผู้วิจัยกล่าวทักทาย สันทานกับนักเรียนและอธิบายถึงกิจกรรมที่จะเข้าร่วมปฏิบัติในครั้งนี้
- 1.2 ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละ 5 คน 3 กลุ่ม
- 1.3 ผู้วิจัยชี้แจงกติกาเกมช่วยกันทำงาน แล้วดำเนินการขั้นตอน ดังนี้
 - 1.3.1 ผู้วิจัยแจกอุปกรณ์ให้แต่ละกลุ่ม
 - 1.3.2 นักเรียนร่วมกันระดมความคิด และช่วยกันนำเศษวัสดุที่เหลือใช้จัดเป็นเรื่องราวบนกระดาษโปสเตอร์สี เมื่อหมดเวลาทุกกลุ่มต้องยุติการปฏิบัติการ
 - 1.3.3 ผู้วิจัยนำผลงานของทุกกลุ่มมาแสดงให้แต่ละกลุ่มชม

2. ขั้นวิเคราะห์

- 2.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายในหัวข้อต่อไปนี้
 - 2.1.1 ผลงานของแต่ละกลุ่มเป็นอย่างไร
 - 2.1.2 มีความรู้สึกอย่างไรกับการที่ต้องทำงานที่ได้รับมอบหมาย
 - 2.1.3 นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรถ้าเพื่อนบางคนในกลุ่มไม่ช่วยกันทำงาน
- 2.2 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม ชักถาม และให้ข้อคิดเห็นกับนักเรียน

3. ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ

- 3.1 ผู้วิจัยสรุปกิจกรรม และประโยชน์จากกิจกรรม
- 3.2 นักเรียนรวบรวมแนวคิดต่าง ๆ จากการอภิปราย และการสรุปจากกลุ่ม

3.3 นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของการตั้งใจปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย และประยุกต์หลักการนำไปปฏิบัติได้

4. ชั้นประเมินผล

4.1 นักเรียนร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรม

4.2 นักเรียนให้ข้อเสนอแนะระหว่างสมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่ม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน
2. สังเกตจากการซักถาม การแสดงความคิดเห็น และการสรุปของนักเรียน

โปรแกรมกิจกรรมกลุ่มครั้งที่ 4

หัวข้อ ความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียน ด้านเอาใจใส่ต่องาน

ชื่อกิจกรรม ครอบครัวของกานดา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงผลเสียของการหลีกเลี่ยงงานที่ได้รับมอบหมาย
2. เพื่อพัฒนาความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนและการปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย

เวลา 50 นาที

อุปกรณ์ เอกสารกรณีตัวอย่างเรื่องครอบครัวของกานดา

วิธีดำเนินการ

ผู้วิจัยใช้เทคนิคกรณีตัวอย่างโดยดำเนินการทดลอง 4 ชั้น ดังนี้

1. ชั้นมีส่วนร่วม

1.1 ผู้วิจัยกล่าวทักทาย สันทนาการกับนักเรียนและอธิบายกิจกรรมที่จะเข้าร่วมปฏิบัติ

ในครั้งนี้

1.2 แบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่มๆ ละ 5 คน

1.3 ผู้วิจัยแจกเอกสารกรณีตัวอย่างเรื่องครอบครัวของกานดา เพื่อให้นักเรียนร่วมกัน

ปรึกษาและแสดงความคิดเห็น

2. ชั้นวิเคราะห์

2.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายหัวข้อต่อไปนี้

2.1.1 บุคคลใดบ้างที่นักเรียนอยากจะทำางานร่วมด้วยและไว้วางใจที่จะมอบหมาย

งานให้

2.1.2 นักเรียนคิดว่ากานดาควรประพฤติตนอย่างไร

2.1.3 บุคคลใดที่นักเรียนไม่ควรนำมาเป็นแบบอย่าง เพราะเหตุใด

2.1.4 ถ้านักเรียนมีเพื่อนเช่นเดียวกับกานดา นักเรียนจะทำอย่างไร

2.2 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม และให้ข้อเสนอแนะกับนักเรียน

3. ชั้นสรุปและประยุกต์หลักการ

3.1 นักเรียนรวบรวมแนวความคิดจากการอภิปรายกลุ่มและการสรุปของผู้วิจัย

3.2 ผู้วิจัยสรุปกิจกรรม และประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรม

4. ชั้นประเมินผล

4.1 นักเรียนร่วมกันอภิปราย และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

4.2 นักเรียนให้ข้อเสนอแนะระหว่างสมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่ม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน
2. สังเกตจากการอภิปราย การแสดงความคิดเห็นภายในกลุ่ม

กรณีตัวอย่างเรื่อง “ครอบครัวกานดา”

ครอบครัวของกานดาเป็นครอบครัวที่มีฐานะค่อนข้างยากจน อาศัยอยู่แถบชานเมือง หัวหน้าครอบครัวชื่อ นายแสง คนดี มีภรรยาชื่อ นางใส คนดี มีบุตร 2 คนชื่อ กานดาและกำไล ทั้ง 2 คนกำลังเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นายแสงเป็นคนขยันตั้งแต่เช้าตรู่แล้วรีบออกไปทำงาน ส่วนนางใสก็จะรีบลุกขึ้นหุงหาอาหารและดูแลครอบครัวตามหน้าที่ กานดาเป็นเด็กเกียจคร้าน ชอบนอนตื่นสายไม่สนใจการเรียน เพื่อน ๆ ในห้องไม่อยากทำงานร่วมกับเพราะกานดาหลบเลื่องงานอยู่เป็นประจำ ส่วนกำไลเป็นเด็กขยัน ตั้งใจเรียนหนังสือ เพื่อนทุกคนชอบและอยากทำงานด้วย นอกจากนี้พ่อแม่ก็ยังชื่นชมกำไลมากกว่ากานดาด้วย เพราะกำไลขยันขันแข็งช่วยพ่อแม่ทำงานบ้าน เช่น ถูบ้าน ซักผ้า เลี้ยงไก่และเลี้ยงเป็ดทุกวัน วันหนึ่งพ่อสั่งให้กานดาเฝ้าบ้าน แต่กานดามิได้ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ตามที่พ่อได้มอบหมาย กลับออกไปเล่นกับเพื่อนๆ เมื่อกลับบ้านพบว่าของในบ้านถูกขโมยไปหมด พ่อโกรธมากจึงลงโทษกานดาและตำหนิกานดาที่ทอดทิ้งหน้าที่ของตน

โปรแกรมกิจกรรมกลุ่มครั้งที่ 5

หัวข้อ ความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียน ด้านละเอียดรอบคอบในการทำงาน

ชื่อกิจกรรม เกมต่อภาพสุขใจ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้รู้จักการวางแผนก่อนที่จะปฏิบัติการทำงาน
2. เพื่อพัฒนาความละเอียดรอบคอบในด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียน

เวลา 50 นาที

อุปกรณ์

1. ชิ้นส่วนรูปภาพ
2. บัตรกติกา

วิธีดำเนินการ

ผู้วิจัยใช้เทคนิคเกม โดยดำเนินการทดลอง 4 ชั้น ดังนี้

1. ชั้นมีส่วนร่วม

1.1 ผู้วิจัยกล่าวทักทาย สันทนาการกับนักเรียนและอธิบายกิจกรรมที่จะเข้าร่วมปฏิบัติในครั้งนี้

1.2 แบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่มๆ ละ 5 คน

1.3 ผู้วิจัยแจกอุปกรณ์ให้นักเรียน เพื่อให้นักเรียนปรึกษากัน และแสดงความคิดเห็นในการต่อรูปภาพสุขใจ ให้เสร็จทันตามเวลาที่กำหนด ผู้วิจัยให้เวลา 5-10 นาที พอหมดเวลาผู้วิจัยเป่านกหวีด และเฉลยรูปภาพที่ต่อได้ถูกต้อง

2. ชั้นวิเคราะห์

2.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายหัวข้อต่อไปนี้

2.1.1 นักเรียนจัดขั้นตอนในการต่อรูปภาพอย่างไร

2.1.2 นักเรียนคิดว่าสิ่งสำคัญในการทำงานคืออะไร

2.1.3 ถ้านักเรียนลงมือปฏิบัติงานร่วมกับเพื่อนที่ไม่มีการวางแผนนักเรียนคิดว่า

ว่าจะประสบผลสำเร็จหรือไม่ เพราะเหตุใด

2.2 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม ชักถาม และให้ข้อคิดเห็นกับนักเรียน

3. ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ

3.1 ผู้วิจัยสรุปกิจกรรม และประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรม

3.2 ผู้เรียนอภิปรายถึงการนำแนวคิดที่ได้จากกิจกรรมไปประยุกต์ใช้กับ

ชีวิตประจำวัน

4. ขั้นประเมินผล

ผู้วิจัยเชื่อมโยงความคิดของนักเรียน และให้ข้อเสนอแนะ

การประเมินผล

1. สังเกตจากการร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นภายในกลุ่ม

โปรแกรมกิจกรรมกลุ่มครั้งที่ 6

หัวข้อ ความรับผิดชอบด้านการงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียน ด้านละเอียดรอบคอบในการทำงาน

ชื่อกิจกรรม กรณีตัวอย่างเรื่อง คิดให้ดี

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนรู้จักคิดก่อนทำ
2. เพื่อให้รู้จักไตร่ตรองก่อนที่จะเสนอผลงาน

เวลา 50 นาที

อุปกรณ์ เอกสารกรณีตัวอย่างเรื่อง คิดให้ดี

วิธีดำเนินงาน

ผู้วิจัยใช้เทคนิคกรณีตัวอย่างโดยดำเนินการทดลอง 4 ชั้น ดังนี้

1. ชั้นมีส่วนร่วม

- 1.1 ผู้วิจัยกล่าวทักทาย สนทนากับนักเรียนและอธิบายกิจกรรมที่จะเข้าร่วมปฏิบัติในครั้งนี้
- 1.2 แบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน
- 1.3 ผู้วิจัยแจกเอกสารกรณีตัวอย่างเรื่อง คิดให้ดี เพื่อให้นักเรียนร่วมกันปรึกษาและแสดงความคิดเห็น

2. ชั้นวิเคราะห์

- 2.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายหัวข้อต่อไปนี้
 - 2.1.1 บุคคลใดในเรื่องที่ไม่รู้จักคิดก่อนทำ
 - 2.1.2 เพราะเหตุใดทุกคนจึงต้องรู้จักคิดก่อนทำ
 - 2.1.3 ถ้านักเรียนไม่รู้จักการวางแผนไม่ไตร่ตรองก่อนทำจะเกิดผลเสียอย่างไร
- 2.2 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม และให้ข้อเสนอแนะกับนักเรียน

3. ชั้นสรุปและประยุกต์หลักการ

- 3.1 นักเรียนรวบรวมแนวความคิดจากการอภิปรายกลุ่มและการสรุปของผู้วิจัย
- 3.2 ผู้วิจัยสรุปกิจกรรม และประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรม

4. ชั้นประเมินผล

- 4.1 นักเรียนร่วมกันอภิปราย และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน
- 4.2 นักเรียนให้ข้อเสนอแนะกับสมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่ม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการร่วมมือกันปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน
2. สังเกตจากการซักถาม อภิปราย การแสดงความคิดเห็นภายในกลุ่ม

กรณีตัวอย่างเรื่อง “ คิดให้ดี ”

ในตอนพักกลางวัน สุรัชย์ไปนั่งอ่านหนังสือในห้องสมุด สุรัชย์เห็นทตภูมิเดินไปเดินมา และทำท่าทางลับๆ ล่อๆ อยู่ข้างตู้หนังสือจึงเข้าไปดู สุรัชย์เห็นทตภูมิกำลังฉีกหนังสือของห้องสมุด จึงเข้าไปห้าม แต่ทตภูมิไม่สนใจกลับบอกว่าใครๆ เขาก็ทำกันอย่างนี้ อย่าว่าแต่ฉีกเลยหยิบไปทั้งเล่มก็ยังเคย ถ้าสุรัชย์อยากได้เล่มไหนก็บอกจะเอาออกไปให้ สุรัชย์บอกว่า หนังสือของห้องสมุดเป็นสมบัติของโรงเรียนของส่วนรวม เป็นของนักเรียนทุกคนที่จะต้องช่วยกันรักษาไม่ใช่ของใครคนใดคนหนึ่ง ถ้าหากทตภูมิแอบฉีกหรือขโมยหนังสือออกไป และคนอื่นเขาจะใช้ก็ไม่มีใช้ หรือถ้านักเรียนคนอื่นขาดความรับผิดชอบต่อสมบัติของโรงเรียนอย่างทตภูมิ คือ ต่างคนต่างหยิบเอาไปเป็นสมบัติของตนเสียแล้ว อีกหน่อยหนังสือในห้องสมุดก็คงไม่มีให้ใช้ ทตภูมิบอกว่าให้สุรัชย์เป็นคนดีไปคนเดียวก็แล้วกันแล้วทำท่าจะเดินหนี แต่สุรัชย์ถามว่า ทำรายงานวิชาสังคมที่จะส่งพรุ่งนี้เสร็จแล้วหรือยัง ทตภูมิตอบว่ายังไม่ได้ทำแล้วก็เดินไปหาหนังสือเพื่อมาทำรายงานแต่เปิดหน้าเรื่องที่ต้องการไม่พบ เพราะหน้าหนังสือถูกฉีกไปหมดแล้ว ทตภูมิพูดด้วยความโกรธว่า คนที่ฉีกเอาไปเป็นพวกที่เห็นแก่ตัว สุรัชย์บอกว่าใช่ พวกที่ชอบฉีก ชอบขโมยหนังสือห้องสมุดเป็นพวกที่เห็นแก่ตัวและไม่รักษาทรัพย์สินสมบัติของโรงเรียนและของส่วนรวม ทตภูมิหันมามองหน้าสุรัชย์ แล้วขอโทษที่ตนเองเคยฉีกและขโมยหนังสือ โดยไม่นึกถึงว่ายังมีคนอื่นอีกมากที่เขายังต้องการใช้หนังสือ และสัญญาว่าต่อไปนี้จะไม่ทำอย่างนี้อีกแล้ว และจะช่วยรักษาทรัพย์สินสมบัติของส่วนรวม

โปรแกรมกิจกรรมกลุ่มครั้งที่ 7

หัวข้อ ความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียน ด้านการตรงต่อเวลา

ชื่อกิจกรรม บทเรียนของธงชัย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อตระหนักถึงการตรงต่อเวลาต่อตนเองและผู้อื่น
2. เพื่อให้รู้ถึงประโยชน์ของการตรงต่อเวลา
3. เพื่อให้รู้โทษของการไม่ตรงต่อเวลา

เวลา 50 นาที

อุปกรณ์ เอกสารสถานการณ์จำลองเรื่อง บทเรียนของธงชัย

วิธีดำเนินการ

ผู้วิจัยใช้เทคนิคสถานการณ์จำลอง โดยดำเนินการทดลอง 4 ชั้น ดังนี้

1. ชั้นมีส่วนร่วม

1.1 ผู้วิจัยกล่าวทักทาย สันทนา กับนักเรียนและอธิบายกิจกรรมที่จะเข้าร่วมปฏิบัติ
ในครั้งนี้

1.2 ผู้วิจัยถามความสมัครใจจากนักเรียนเพื่อแสดงบทบาทตามสถานการณ์ที่กำหนด จากนั้นผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันเลือกผู้แสดง

1.3 นักเรียนร่วมกันแสดงบทบาทไปตามสถานการณ์จำลองเรื่อง “บทเรียนของธงชัย” ตามลำดับเหตุการณ์ที่เตรียมไว้ สำหรับนักเรียนที่ไม่ได้แสดงให้ตั้งใจดูเพื่อแสดง

2. ชั้นวิเคราะห์

2.1 นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์บทบาททั้งผู้แสดงและผู้ชมในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรม

2.2 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม และให้ข้อเสนอแนะกับนักเรียน

3. ชั้นสรุปและประยุกต์หลักการ

3.1 นักเรียนรวบรวมแนวความคิดจากการอภิปรายกลุ่ม และการสรุปของผู้วิจัย

3.2 ผู้วิจัยสรุปกิจกรรม และประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรม

4. ชั้นประเมินผล

4.1 นักเรียนร่วมกันอภิปราย และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

4.2 นักเรียนให้ข้อเสนอแนะกับสมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่ม

การประเมินผล

- 1.สังเกตจากการร่วมมือกันปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน
- 2.สังเกตจากการอภิปราย การแสดงความคิดเห็นภายในกลุ่ม

สถานการณ์จำลองเรื่อง “บทเรียนของธงชัย”

ธงชัยเป็นนักเรียนที่เรียนเก่งแต่ธงชัยไม่ชอบทำอะไรตรงเวลาเท่าไรนัก เพราะรู้สึกว่าการทำอะไรให้ตรงเวลาเป็นเรื่องน่าเบื่อหน่าย เขามักจะทำตัวล่าช้าเพื่อให้เพื่อนรอเขาเสียบ้างจะได้รู้สึกว่าเขาเป็นคนสำคัญ ถึงอย่างไรเพื่อนก็ต้องรอเขาอยู่แล้ว ทุกครั้งที่นัดทำงานกลุ่มเขาจะต้องให้เพื่อนมารอก่อนเสมอ ทำให้เพื่อนและครูเบื่อหน่ายนิสัยข้อนี้ของธงชัยมาก วันหนึ่งครูประจำชั้น

นัดหมายจะพาตัวแทนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 2 คน ไปแข่งขันตอบปัญหาในระดับชั้น ป. 6 ครูให้นักเรียนมาพร้อมกันที่โรงเรียนก่อนเวลา 07.30 น. เพื่อที่จะได้นั่งรถโรงเรียนไปที่สนามสอบแข่งขัน เมื่อถึงเวลานัดหมายธงชัยก็ยังคงเดินตามสบายของเขาเป็นปกติและมาถึงโรงเรียนช้ากว่าเวลาที่นัดหมาย 10 นาที โดยคิดว่าครูจะต้องรอเขาแน่นอน เพราะเขาเรียนเก่งและเป็นตัวสำคัญของทีม แต่ครูได้นำนักเรียนที่จะสอบไปก่อนแล้วโดยเลือกเพื่อนคนอื่นไปแทน แต่สั่งว่าถ้าธงชัยมาแล้วให้รีบตามไป ปรากฏว่าธงชัยไปถึงที่หมายช้าเกินไป ทำให้ถูกตัดสิทธิในการเข้าร่วมแข่งขัน ผลการแข่งขันปรากฏว่าโรงเรียนของธงชัยได้ที่ 3 ทำให้ธงชัยเสียใจมากที่การมาสายทำให้เขาพลาดโอกาสที่จะได้แสดงความสามารถช่วยเหลือเพื่อนๆ ตอบปัญหาอันจะนำชื่อเสียงมาสู่โรงเรียนและตนเอง จึงสำนึกได้ว่าความผิดพลาดครั้งนี้เกิดจากตัวเขาที่ไม่ตรงต่อเวลา ทำให้โรงเรียนเสียผลประโยชน์และเพื่อนๆ ก็ไม่พอใจ

ฉากที่ 1 ในห้องเรียนตอนเช้า ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เข้ามานัดหมายกับนักเรียนที่จะไปแข่งขันตอบปัญหาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในงานวิทยาศาสตร์ที่โรงเรียนวัดพุทธบูชาจัดขึ้น

หัวหน้าห้อง : นักเรียนเตรียมตัวทำความเคารพ

เพื่อน ๆ : สวัสดีค่ะ ครี๊บ คุณครู

ครู : สวัสดีคะนักเรียน วันนี้ครูขอให้นักเรียนที่จะไปสนามแข่งขันตอบปัญหาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในงานวิทยาศาสตร์ที่โรงเรียนวัดพุทธบูชาจัดขึ้น คนที่จะไปแข่งขันมี 2 คน คือ ธงชัยและอำไพ ขอให้ทั้ง 2 คนมาพร้อมกันที่โรงเรียนเวลา 07.30 น. และขอให้มาตรงเวลานัดหมายด้วยนะคะ เพราะถ้ามาช้าเดี่ยวเราจะไปไม่ทันเวลาการแข่งขันแล้วอาจจะไม่ได้แข่งขันด้วยนะคะ ถ้าเข้าใจแล้วนักเรียนเตรียมตัวเรียนวิชาต่อไปได้แล้ว

ครูเดินออกจากห้อง อำไพและลานนาก็นั่งคุยกันและพูดถึงธงชัย

สุด : นีลานนา ฉันว่าพรุ่งนี้นะ นายธงชัยคงมาไม่ทันแน่ ๆ เลย เพราะนัดกันมาทำงานที่ไรก็มาสายทุกที ฉันไม่อยากให้อยู่ในกลุ่มด้วยแล้ว

ลานนา : แต่เขาก็เก่งนี่ เรื่องวิชาการเขาก็รู้หมดแล้ว

อำไพ : โอ๊ย เก่งอย่างนี้แต่ไม่ตรงต่อเวลาก็ไม่มีใครอยากได้หรอกนะ ถือว่าตัวเองเก่ง

ละชิ ก็เลยคิดว่าตัวเองมีความสำคัญมาก ทุกคนจะต้องรอเขาพุงนี้เขาจะมาทันหรือไม่ ยิ่งเป็นตอนเช้าด้วยฉันว่านายธงชัยมาไม่ทันแน่ ๆ เลย คอยดูซิ

- ฉากที่ 2** ในวันรุ่งขึ้นตอนเช้า ในขณะที่ธงชัยเดินมาโรงเรียนและเดินคุยกับงามตา
- ธงชัย : งามตาเธอจะไปงานวิทยาศาสตร์ไหม
- งามตา : ฉันไม่ไปหรอกเพราะฉันมีงานที่ทำค้างอยู่ แล้วเธอจะไปตอบปัญหาไม่ใช่หรอ ครึ่ง 07.30 น. ไม่ใช่หรอ ทำไมเธอไม่รีบไปล่ะ เดี่ยวสายนะ
- ธงชัย : ใช่ ฉันจะไปแข่งขันตอบปัญหาเรื่องสายไม้เป็นไรหรอกเพราะว่าครูและเพื่อนๆ คงต้องรอฉันอยู่แล้ว เพราะฉันเป็นคนเก่งนี่นา
- งามตา : ทำเป็นพูดดีไปเถอะแล้วจะเสียใจ เดินเร็ว ๆ ซิ มัวแต่ช้าอยู่นั่นแหละ จะเจ็ดโมงครึ่งแล้วนะ
- ธงชัย : ช่างปะไร ฉันจะเดินของฉันอย่างนี้ ใครจะทำไม

- ฉากที่ 3** ที่โรงเรียนครูกำลังชุลมุนกับการหาตัวธงชัยอยู่ ครูกำลังคุยอยู่กับศรีอำไพ
- ครู : อำไพรู้หรือเปล่าว่าธงชัยเขารู้เรื่องไปตอบปัญหาไหม (ท่าทางรีบร้อน)
- อำไพ : รู้ค่ะ แต่เขาก็มาสายอยู่เป็นประจำอยู่แล้วค่ะ ทุกคนก็ไม่ชอบเขาเลยที่เขาไม่ตรงเวลา
- ครู : งานนี้เป็นงานสำคัญนะ เป็นการสร้างชื่อเสียงให้โรงเรียนด้วย ไม่ใช่งานนัดหมายธรรมดา ศรีอำไพไปบอกหลานนาให้ไปแทนธงชัยก่อน ถ้าเขามาถึงให้เขาตามไปที่หลัง
- อำไพ : ค่ะคุณครู

ครูและนักเรียนไปตอบปัญหาที่โรงเรียนวัดพุทธบูชาก่อนที่ธงชัยจะมาถึง เมื่อทุกคนไปหมดแล้วธงชัยก็มาถึงโรงเรียนและถามกับเพื่อนๆ ว่า พวกที่จะไปตอบปัญหาไปหรือยัง

- ธงชัย : คุณครูและอำไพไปหรือยัง (ท่าทางตกใจ)
- เพื่อนๆ : ไปแล้ว ครูบอกว่าถ้าเธอมาถึงให้ตามไปที่โรงเรียนวัดพุทธบูชา

ฉากที่ 4 เมื่อธงชัยไปถึงก็เลยเวลาเข้าไปตอบปัญหา ทำให้ถูกตัดสินสิทธิในการตอบปัญหา เมื่อการแข่งขันสิ้นสุดลงครูและเพื่อนๆ เดินออกมาเจอธงชัยนั่งรออยู่

- ธงชัย : ชนะใหม่ครับ
- เพื่อนๆ : ได้ที่ 3 เป็นเพราะเธอมาสายแท้ๆ เลย
- ธงชัย : ฉันเสียใจที่ทำให้ทุกคนผิดหวังในตัวฉัน ต่อไปนี้ฉันจะไม่ทำอย่างนี้อีกแล้ว คุณครูครับ ผมขอโทษครับ (ทำท่าจะร้องไห้)

ครู : ไม่เป็นไรหรอก การแข่งขันครั้งต่อไปยังมีอีก ขอให้เธอสำนึกได้และยอม
ปรับปรุงตัวเอง ครูก็พอใจแล้ว

โปรแกรมกิจกรรมกลุ่มครั้งที่ 8

หัวข้อ ความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียน ด้านการตรงต่อเวลา

ชื่อกิจกรรม น่ายินดี

วัตถุประสงค์

เพื่อให้รู้จักความสำคัญของการตรงต่อเวลาเพื่อให้งานนั้นประสบผลสำเร็จ

เวลา 50 นาที

อุปกรณ์ เอกสารกรณีตัวอย่างเรื่อง น่ายินดี

วิธีดำเนินการ

ผู้วิจัยใช้เทคนิคกรณีตัวอย่างโดยดำเนินการทดลอง 4 ชั้น ดังนี้

1. ชั้นมีส่วนร่วม

- ในครั้งนี
- 1.1 ผู้วิจัยกล่าวทักทาย สันทนาการกับนักเรียนและอธิบายกิจกรรมที่จะเข้าร่วมปฏิบัติ
 - 1.2 แบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่มๆ ละ 5 คน
 - 1.3 ผู้วิจัยแจกเอกสารกรณีตัวอย่างเรื่อง น่ายินดี เพื่อให้นักเรียนร่วมกันปรึกษาและแสดงความคิดเห็น

2. ชั้นวิเคราะห์

- จะรู้สึกอย่างไร
- 2.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายหัวข้อต่อไปนี้
 - 2.1.1 นักเรียนคิดว่าชาคริสมีนิสัยเป็นอย่างไร
 - 2.1.2 ถ้านักเรียนได้ทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนที่มีนิสัยคล้ายกับชาคริสนักเรียนจะรู้สึกอย่างไร
 - 2.1.3 นักเรียนรู้สึกอย่างไรกับการที่ต้องทำงานส่งให้ตามเวลา
 - 2.1.4 นักเรียนคิดว่าการทำงานส่งให้ทันตามเวลาที่กำหนดจะเกิดผลดีกับตนเองและผู้อื่นอย่างไร

- 2.2 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม และให้ข้อเสนอแนะกับนักเรียน

3. ชั้นสรุปและประยุกต์หลักการ

- 3.1 นักเรียนรวบรวมแนวความคิดจากการอภิปรายกลุ่ม และการสรุปของผู้วิจัย
- 3.2 ผู้วิจัยสรุปกิจกรรม และประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรม

4. ขั้นประเมินผล

4.1 นักเรียนร่วมกันอภิปราย และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

4.2 นักเรียนให้ข้อเสนอแนะกับสมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่ม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการร่วมมือกันปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน
2. สังเกตจากการอภิปราย การแสดงความคิดเห็นภายในกลุ่ม

กรณีตัวอย่างเรื่อง “นายินดี”

ชาคริสเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นคนที่มีนิสัยรอบคอบ ขยันและทำงานส่งตรงตามกำหนด ทุกเย็นหลังเลิกเรียนแล้วชาคริสจะรีบทำการบ้านเพื่อให้เสร็จทันตามเวลาที่ครูกำหนด ถ้ามีการนัดหมายให้มาทำงานชาคริสจะมาก่อนเวลาเล็กน้อยเผื่อว่ามีอะไรบกพร่องจะได้จัดการได้ทันเวลา การงานก็ไม่เสียหายในห้องเรียนนักเรียนกำลังเรียนวิชาศิลปะ ครูให้นักเรียนวาดรูปในหัวข้อ “วัฒนธรรมไทย” พร้อมทั้งระบายสีให้สวยงาม ภาพของใครที่ผ่านการคัดเลือกแล้วจะได้เป็นตัวแทนของโรงเรียนส่งไปประกวดที่มูลนิธิส่งเสริมศิลปะแห่งประเทศไทยให้นักเรียนวาดให้เสร็จในชั่วโมงนี้ ต้องทำให้เสร็จทันเวลา เมื่อหมดเวลาครูจะเก็บ พยายามแบ่งเวลาทำให้ดีด้วย แม้ว่าใครจะวาดสวยแค่ไหนก็ตาม ถ้าวาดไม่เสร็จตามเวลาที่กำหนดก็หมดสิทธิ์เหมือนกัน เพราะในการไปประกวดจริง ๆ กรรมการจะกำหนดเวลาในการวาด นักเรียนจึงต้องฝึกการวาดให้สวย เร็ว และสื่อความหมายได้ พอหมดเวลาครูก็ให้ส่งงาน งานของเพื่อน ๆ ก็ยังไม่เสร็จเรียบร้อยมีของชาคริสคนเดียวที่วาดภาพสวยและเสร็จไว ครูจึงยกตัวอย่างให้เพื่อน ๆ ในห้องฟังว่าชาคริสเป็นตัวอย่างที่ดีในการทำงาน เป็นคนที่รอบคอบ ขยัน และทำงานเสร็จทันตามเวลาที่ครูกำหนด เพราะชาคริสฝึกวาดภาพอยู่บ่อย ๆ จนเป็นนิสัย เมื่อโตเป็นผู้ใหญ่จะได้เป็นคนที่มีคุณภาพ ขอให้นักเรียนนำไปเป็นแบบอย่างด้วย ครูให้นักเรียนปรบมือให้ชาคริส และครูจะส่งภาพของชาคริสประกวดต่อไป

โปรแกรมกิจกรรมกลุ่มครั้งที่ 9

หัวข้อ ความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียน ด้านการยอมรับผลการกระทำของตน

ชื่อกิจกรรม ผิดไปแล้ว

วัตถุประสงค์

1. เพื่อปลูกฝังการยอมรับผลงานที่ตนกระทำ
2. เพื่อให้นักเรียนกล้ายอมรับความจริงในสิ่งที่ตนกระทำ

เวลา 50 นาที

อุปกรณ์ เอกสารสถานการณ์จำลองเรื่อง ผิดไปแล้ว

วิธีดำเนินการ

ผู้วิจัยใช้เทคนิคสถานการณ์จำลองโดยดำเนินการทดลอง 4 ชั้น ดังนี้

1. ชั้นมีส่วนร่วม

1.1 ผู้วิจัยกล่าวทักทาย สันทนากับนักเรียนและอธิบายกิจกรรมที่จะเข้าร่วมปฏิบัติ

ในครั้งนี้

1.2 ผู้วิจัยถามความสมัครใจจากนักเรียนเพื่อแสดงบทบาทตามสถานการณ์ที่

กำหนด จากนั้นผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันเลือกผู้แสดง

1.3 นักเรียนร่วมกันแสดงบทบาทไปตามสถานการณ์จำลองเรื่อง “ผิดไปแล้ว”

2. ชั้นวิเคราะห์

2.1 นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์บทบาททั้งผู้แสดงและผู้ชมในขณะปฏิบัติกิจกรรม

2.2 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม และให้ข้อเสนอแนะกับนักเรียน

3. ชั้นสรุปและประยุกต์หลักการ

3.1 นักเรียนรวบรวมแนวความคิดจากการอภิปรายกลุ่ม และการสรุปของผู้วิจัย

3.2 ผู้วิจัยสรุปกิจกรรม และประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรม

4. ชั้นประเมินผล

4.3 นักเรียนร่วมกันอภิปราย และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

4.4 นักเรียนให้ข้อเสนอแนะกับสมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่ม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการร่วมมือกันปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน
2. สังเกตจากการอภิปราย การแสดงความคิดเห็นภายในกลุ่ม

สถานการณ์จำลองเรื่อง “ผิดไปแล้ว”

กาญจนาเป็นคนชอบอ่านหนังสือ คุณพ่อ คุณแม่ของกาญจนาก็ส่งเสริมให้กาญจนารับหนังสือมาอ่านเล่น การ์ตูน หรือเรื่องราวที่จะเสริมความรู้ให้เธอเสมอ กาญจนามักจะนำหนังสือใหม่ๆ มาแจกให้เพื่อนๆ อ่านในเวลาที่โรงเรียนเป็นประจำ วันหนึ่งกาญจนานำหนังสือการ์ตูนเรื่องใหม่ซึ่งมีราคาแพงกว่าหนังสือการ์ตูนธรรมดา เพราะพิมพ์ด้วยกระดาษอย่างดี มีภาพประกอบสวยงามมากมาอ่านที่โรงเรียน เพื่อนๆ ก็จ้องอ่านตลอดทั้งวัน สूरศักดิ์ก็อยากอ่านหนังสือเหมือนกัน จึงขอยืมหนังสือกลับไปอ่านที่บ้าน โดยสัญญาว่าจะรักษาเป็นอย่างดีและจะรีบนำกลับมาคืน ในวันรุ่งขึ้นกาญจนาก็ยินยอม ระหว่างทางกลับบ้านเพื่อนมาขอยืมสมุดวิชาภาษาไทยของสूरศักดิ์ไปจดด้วย รวมทั้งหนังสือของกาญจนาด้วย สूरศักดิ์ไม่ทันระวังจึงทำหนังสือการ์ตูนของกาญจนาล่นลงที่พื้น ปรากฏว่าหนังสือขาดในบางหน้าและเปื้อนดินหลายแห่ง เย็นวันนั้นสूरศักดิ์อ่านหนังสืออย่างไม่ค่อยสบายใจนัก และครุ่นคิดหาวิธีการที่จะบอกกาญจนาถึงความผิดของเขา เพราะถ้าจะซื้อหนังสือเล่มใหม่มาชดเชยให้กาญจนา สूरศักดิ์ก็ไม่มีเงินซื้อเพราะหนังสือราคาแพง วันรุ่งขึ้นสूरศักดิ์เอาหนังสือไปคืนและบอกสาเหตุของการทำให้หนังสือของกาญจนาเสียหาย เขารู้สึกเสียใจและขอโทษกาญจนาที่รักษาหนังสือไว้ไม่ดีพอทำให้เกิดความเสียหายขึ้น ตอนนี้เขาขอซ่อมแซมโดยใช้เทปใสและกาวติดตรงที่ขาดและเอาผ้าเช็ดตรงรอยที่เปื้อนออกก่อน และเขาจะพยายามเก็บเงินค่าขนมสะสมไว้ก่อน ถ้ามีมากพอแล้วเขาจะซื้อเล่มใหม่มาเปลี่ยนให้ กาญจนารู้สึกเสียใจที่หนังสือเล่มใหม่ของเธอดูแต่ก็ให้อภัย พอใจที่สूरศักดิ์มีความกล้าหาญมาสารภาพความจริงและยอมรับผิดทุกอย่าง

ฉากที่ 1 ในห้องเรียนช่วงพักกลางวัน กาญจนาเอาหนังสือมาแจกให้เพื่อนๆ อ่าน และเอาหนังสือการ์ตูนเล่มใหม่มาอวดเพื่อน ๆ ด้วย

กาญจนา : เราเอาหนังสือมาให้เพื่อนๆ อ่าน ใครอยากอ่านเรื่องอะไรก็หยิบไปเลยนะ แต่ถ้าอ่านจบแล้วต้องเอามาคืนด้วย และวันนี้เรามีหนังสือการ์ตูนเล่มใหม่ คุณแม่ฉันเพิ่งซื้อให้เมื่อวานใครอยากอ่านก็เอาไปอ่านได้เพราะฉันอ่านเสร็จแล้ว

อรดี : รับหนังสือมาแล้วพูดขึ้นว่า หนังสือนี้ดูที่ปกสวยจังเลย และข้างในมีรูปภาพสวย ๆ น่าสนใจจังเลยขอฉันอ่านก่อนนะ

ดารณี : ขอดูด้วยได้ไหม ยังไม่อ่านหรอก

สूरศักดิ์ : พวกเธออ่านเสร็จแล้วฉันขอยืมต่อนะ

กาญจนา : ต่อคิวสิ จะได้อ่านกันทุกคน

ฉากที่ 2 ในช่วงบ่ายเกือบจะถึงเวลาเลิกเรียน สूरศักดิ์อยากจะทำหนังสือการ์ตูนมาก แต่ถึงเวลาจะกลับบ้านแล้ว เขาก็ขอยืมหนังสือจากกาญจนา

สุรศักดิ์ : กาญจนา เราขอยืมหนังสือไปอ่านที่บ้านได้ไหมเพราะเรายังไม่ได้อ่านเลย เราจะ
รักษาของเธอดี และจะรีบนำมาคืนเธอในวันพรุ่งนี้ตอนเช้า
กาญจนา : ได้ แต่ต้องดูแลให้ดีนะ เพราะเราชอบหนังสือเล่มนี้มาก

ฉากที่ 3 สุรศักดิ์เดินกลับบ้านโดยเก็บหนังสือใส่ไว้ในกระเป๋า ในระหว่างทางเจอวิรัตน์
โดยวิรัตน์ได้ขอยืมสมุดจดวิชาภาษาไทย

วิรัตน์ : อ้าว สุรศักดิ์ พอดีเลยที่เจอนาย ขอยืมสมุดจดภาษาไทยหน่อยซิ เราจดไม่ทัน
สุรศักดิ์ : ได้ อยู่ในกระเป๋า

สุรศักดิ์เปิดกระเป๋าหยิบสมุดจดวิชาภาษาไทย เขาหยิบสมุดออกมาและยังมีหนังสือการ์ตูน
ของกาญจนาดึงออกมาด้วย สุรศักดิ์ยังไม่ทันระวังจึงทำหนังสือการ์ตูนหล่นพื้น ปรากฏว่าหนังสือ
ขาดและเปื้อนดิน

สุรศักดิ์ : อื้อย หนังสือขาดเลย และสกปรกอีกด้วย ทำยังไงดี
สุรศักดิ์ทำท่าตกใจและกังวลมากเกี่ยวกับหนังสือที่เขาทำหล่น ท่าทางของสุรศักดิ์ทำให้
วิรัตน์ตกใจไปด้วย วิรัตน์คุยกับสุรศักดิ์

วิรัตน์ : เราขอโทษนายนะ ที่ทำให้นายต้องทำหนังสือเปื้อนหมดเลย
สุรศักดิ์ : ไม่เป็นไรหรอก เราซุ่มซามไม่ระมัดระวังเอง
วิรัตน์ : แล้วเราจะช่วยนายได้อย่างไร
สุรศักดิ์ : ไม่เป็นไรหรอก เออ สมุดภาษาไทยถ้าทำเสร็จแล้วเอามาคืนเราด้วยนะ
วิรัตน์ : เราจะรีบเอามาคืน ขอบใจมากนะ เราขอตัวกลับบ้านก่อนนะ
สุรศักดิ์ : กลับเถอะ พรุ่งนี้เจอกันที่โรงเรียน

ฉากที่ 4 สุรศักดิ์ถือหนังสือมาด้วยความไม่สบายใจ ครุ่นคิดหาวิธีการที่จะบอกกับกาญจนา
พอกลับถึงบ้าน สุรศักดิ์ก็เอาผ้าชุบน้ำมาเช็ดตรงเปื้อนและหาเทปใสและกาวยาวติดตรงที่ขาด และ
เขาคิดว่าจะเก็บเงินค่าขนมเก็บสะสมไว้ก่อน ถ้ามีมากพอจะซื้อเล่มใหม่มาเปลี่ยนให้ในวันรุ่งขึ้น

ฉากที่ 5 ที่โรงเรียน สุรศักดิ์ก็นำหนังสือมาคืนกาญจนาและพูดกับกาญจนาว่า

สุรศักดิ์ : กาญจนา ฉันทำหนังสือของเธอหล่นพื้นและหนังสือขาด และยังมีรอยสกปรกอีก
กาญจนารับหนังสือมาเปิดดูด้วยความรู้สึกเสียตาย และเสียใจที่หนังสือเธอขาด ทำให้เธอไม่
อยากพูดอะไร สุรศักดิ์เข้าใจถึงความรู้สึกนั้น สุรศักดิ์จึงบอกกับกาญจนาว่า
สุรศักดิ์ : ฉันทำความสะอาดตรงที่สกปรกแล้วและติดเทปใสตรงที่ขาดแล้ว ฉันจะ
พยายามเก็บเงินค่าขนมแล้วซื้อเล่มใหม่มาเปลี่ยนให้

กาญจนา : ช่างมันเถอะไม่เป็นไรหรอก ฉันไม่เอาหนังสือเล่มใหม่แล้วนะ แต่สิ่งที่ฉันได้รับในวันนี้ คือ ความกล้าหาญของเธอที่มีความกล้าหาญ ยอมรับผิด ยอมสารภาพความจริง ทำให้ฉันเข้าใจว่าวัตถุนั้นไม่สำคัญเท่ากับจิตใจหรอก

สุรศักดิ์ : ชอบใจเธอมากนะกาญจนา

โปรแกรมกิจกรรมกลุ่มครั้งที่ 10

หัวข้อ ความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียน ด้านการยอมรับผลการกระทำของตน

ชื่อกิจกรรม งานของพวกเรา

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ตระหนักถึงความสำคัญของการปรับปรุงแก้ไขผลงานในหน้าที่

เวลา 50 นาที

อุปกรณ์

1. ผ้าพื้นสีขาว
2. ด้าย
3. เข็ม
4. กรรไกร
5. ดินสอ

วิธีดำเนินการ

ผู้วิจัยใช้เทคนิคเกมโดยดำเนินการทดลอง 4 ขั้น ดังนี้

1. ขั้นมีส่วนร่วม

1.1 ผู้วิจัยกล่าวทักทาย สันทนาการกับนักเรียนและอธิบายกิจกรรมที่จะเข้าร่วมปฏิบัติ

ในครั้งนี้

1.2 ให้นักเรียนแบ่งออกเป็น 5 กลุ่มๆ ละ 3 คน

1.3 ผู้วิจัยชี้แจงกติกาเกมงานของพวกเรา แล้วดำเนินขั้นตอนดังนี้

1.3.1 ผู้วิจัยแจกอุปกรณ์ให้แต่ละกลุ่ม

1.3.2 นักเรียนร่วมกันปฏิบัติกิจกรรมด้วยอุปกรณ์ต่างๆ ที่ผู้วิจัยแจกให้โดย

ให้นักเรียนปักช้อนนักเรียนลงบนผืนผ้า ให้เวลา 10-15 นาที

1.3.3 ผู้วิจัยนำผลงานของทุกกลุ่มมาแสดงให้แต่ละกลุ่มชม

2. ขั้นวิเคราะห์

2.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายตีชมผลงานของแต่ละกลุ่ม

2.2 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม ชักถาม และให้ข้อคิดเห็นกับนักเรียน

3. ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ

- 1.1 ผู้วิจัยสรุปกิจกรรม และประโยชน์จากกิจกรรม
- 1.2 นักเรียนรวบรวมแนวความคิดต่าง ๆ จากการอภิปราย และการสรุปจากกลุ่ม
- 1.3 นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลดีของการยอมรับผลงานที่ตนกระทำและปรับปรุงแก้ไขผลงานในหน้าที่และประยุกต์หลักการนำไปปฏิบัติได้

4. ขั้นประเมินผล

- 1.1 นักเรียนร่วมกันอภิปราย แลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรม
- 1.2 นักเรียนให้ข้อเสนอแนะกับสมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่ม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการร่วมมือกันปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน
2. สังเกตจากการอภิปราย การแสดงความคิดเห็น และการสรุปของนักเรียน

โปรแกรมกิจกรรมกลุ่มครั้งที่ 11

หัวข้อ ความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียน ด้านการปรับปรุงงานของตนเองให้ดีขึ้น

ชื่อกิจกรรม ความหวังดีจากครู

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนรู้จักวิเคราะห์ถึงการกระทำในหน้าที่ตน

เวลา 50 นาที

อุปกรณ์

เอกสารเรื่อง ความหวังดีจากครู

วิธีดำเนินการ

ผู้วิจัยใช้เทคนิคบทบาทสมมติโดยดำเนินการทดลอง 4 ชั้น ดังนี้

1. ชั้นมีส่วนร่วม

1.1 ผู้วิจัยกล่าวทักทาย สันทนากับนักเรียนและอธิบายกิจกรรมที่จะเข้าร่วมปฏิบัติในครั้งนี

1.2 ผู้วิจัยถามความสมัครใจจากนักเรียนเพื่อแสดงบทบาทตามสถานการณ์ที่กำหนด จากนั้นผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันเลือกผู้แสดง

1.3 นักเรียนร่วมกันแสดงบทบาทไปตามสถานการณ์จำลองเรื่อง “ความหวังดีจากครู” ตามลำดับเหตุการณ์ที่เตรียมไว้ สำหรับนักเรียนที่ไม่ได้แสดงให้ตั้งดูเพื่อนแสดง

2. ชั้นวิเคราะห์

2.1 นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์บทบาททั้งผู้แสดงและผู้ชมในขณะปฏิบัติกิจกรรม

2.2 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม และให้ข้อเสนอแนะกับนักเรียน

3. ชั้นสรุปและประยุกต์หลักการ

1.1 นักเรียนรวบรวมแนวความคิดจากการอภิปรายกลุ่มและการสรุปของผู้วิจัย

1.2 ผู้วิจัยสรุปกิจกรรม และประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรม

4. ชั้นประเมินผล

4.1 นักเรียนร่วมกันอภิปราย และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

4.2 นักเรียนให้ข้อเสนอแนะกับสมาชิกคนอื่นๆ ในกลุ่ม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการร่วมมือกันปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน
2. สังเกตจากการอภิปราย การแสดงความคิดเห็นภายในกลุ่ม

สถานการณ์จำลองเรื่อง “ความหวังดีจากครู”

ปัญญานักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เกื้อกูลสนใจวิชาชีพ และงานเกี่ยวกับการวาดภาพ ดนตรี งานปั้น และงานจักสาน เกื้อกูลจะเรียนศิลปะได้ดี ผลงานของเขาจะได้รับคำชมเป็นประจำ แต่ผลการเรียนวิชาบังคับแก่นได้คะแนนต่ำมาก เกื้อกูลไม่ค่อยสนใจฟังเวลาครูสอน เมื่อครูให้งานปัญหาจะคอยถามคอยลอกงานเพื่อนส่งครูเสมอ เกื้อกูลไม่มีความเข้าใจบทเรียนเลย วันหนึ่งครูวิชาซึ่งเป็นครูประจำชั้นได้ชี้แจงให้นักเรียนทราบว่า การเรียนจะต้องผสมผสานกันไปทุกวิชา เพราะเนื้อหาของวิชาจะเอื้ออำนวยประโยชน์ซึ่งกันและกัน การที่เกื้อกูลเก่งงานศิลปะก็สามารถประกอบอาชีพได้ แต่ก็ยังไม่เป็นการเพียงพอในการดำรงชีวิตต่อไปในภายหน้าที่จะต้องนำวิชาบังคับมาใช้ ถ้าเกื้อกูลประกอบอาชีพค้าขายก็ย่อมจะเกี่ยวข้องกับตัวเลข การคิดคล่องจะช่วยให้ฉลาด มีความรวดเร็วในการคิดเงิน ทองเงิน จะไม่ผิดพลาดแม้จะเป็นตัวเลขจำนวนมากก็ตาม การเรียนรู้จะทำให้นักเรียนรู้หลักในการคิด การคอยถามเพื่อนหรือลอกงานเพื่อนนั้นเมื่อเรียนจบแล้วก็คงจะแยกย้ายกันไปแล้วจะคอยถามใครได้ตลอดเวลา ถ้าหากคิดเองเป็นก็ไม่ต้องรบกวนผู้อื่น เกื้อกูลจึงคิดจะลองตั้งใจใหม่โดยสนใจเรียนในวิชาบังคับแก่นมากขึ้น และวิชาที่เขาถนัดเขาก็ไม่ทอดทิ้งเมื่อไม่เข้าใจบทเรียนก็ถามครูหรือให้เพื่อน ๆ ช่วยอธิบายวิธีการคิดให้ฟัง ซึ่งทำให้เกื้อกูลมีความเข้าใจและสามารถมีหลักการในการคิดเองได้ เมื่อมีการทดสอบวัดจุดประสงค์ในครั้งต่อมาเขาได้คะแนนดีขึ้น เกื้อกูลดีใจมาก และตั้งใจจะปรับปรุงตนเองต่อไปเรื่อย ๆ โดยหวังว่าเมื่อสอบวัดผลปลายภาคเรียนเขาคงจะได้คะแนนดีขึ้นกว่าเดิมแน่นอน

เรื่องความหวังดีจากครู

ฉากที่ 1 ในห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นักเรียนกำลังเรียนแนะแนวอยู่ ครูกำลังอธิบายเกี่ยวกับวิชาที่นักเรียนชอบและไม่ชอบ

ครู : ใครชอบวิชาคณิตศาสตร์ และวิชาภาษาอังกฤษบ้าง

เอกราช : ผมชอบเรียนคณิตศาสตร์ครับ

สมรักษ์ : ผมชอบภาษาอังกฤษครับ

ครู : แล้วใครที่ชอบวิชาเลือกเสรีกลุ่มงานผลิตบ้าง เด็กนักเรียนยกมือกันเต็มเลย ครูชี้ไปที่เกื้อกูล ครูก็ถามเกื้อกูล

ครู : เกื้อกูลชอบวิชาอะไร

เกื้อกูล : ผมชอบกลุ่มงานผลิตครับ

ครู : แล้ว สุวิทย์ชอบวิชาเลือกเสรีกลุ่มงานผลิตไหม

สุวิทย์ : ผมชอบเกษตรครับ

ครู : ขอฝ่ายหญิงบ้าง จิตรารชอบวิชาอะไร

เมื่อครูถามนักเรียนเสร็จแล้ว ครูจึงอธิบายว่าการเรียนจะต้องผสมผสานกันไปทุกวิชา เพราะเนื้อหาวิชาจะเอื้ออำนวยประโยชน์ซึ่งกันและกัน

ครู : จะเห็นว่าทุกคนจะทำได้ดีในสิ่งที่ตนเองชอบ เช่นคนที่ชอบวาดเขียนก็จะทำงานนั้นได้ดี คนที่ชอบคณิตศาสตร์ก็จะทำคะแนนคณิตศาสตร์ได้ดี แต่ว่าการเรียนที่ดีเราจะต้องผสมผสานกันไปทุกวิชา เราจึงสามารถเรียนผ่านไปได้ใช่ไหมคะ ตอนนี้ครูบางท่านบอกให้ครูทราบว่า มีนักเรียนบางคนไม่สนใจวิชาที่ตัวไม่ชอบ แต่กลับทำได้ดีในวิชาที่ตนเองถนัดจนถึงกลับได้รางวัลมาแล้วหลายครั้ง ในห้องนี้พอจะมีไหมคะ

เพื่อน ๆ : เกี๊ยกูลคะ เกี๊ยกูลครับ

ครู : เกี๊ยกูลไม่ชอบวิชาอะไรคะ

เกี๊ยกูล : ผมไม่ชอบวิชาคณิตศาสตร์ครับ

ครู : เพราะอะไรคะ

เกี๊ยกูล : ตัวเลขผมไม่ค่อยถนัด ผมไม่ชอบคิด ปวดหัวครับ

สุวิมล : แต่เขาจะทำงานวิชาศิลปะได้ดีนะคะ

ครู : ใช่ค่ะ เขาจะทำงานในวิชาที่เขาถนัดได้ดี แต่นั่นจะเป็นการเพียงพอไหมคะในการประกอบอาชีพ

เกี๊ยกูล : แต่ผมว่างานศิลปะก็ประกอบอาชีพได้ ครับ

ครู : ใช่ เกี๊ยกูลพูดถูก การที่เกี๊ยกูลเก่งงานศิลปะก็สามารถที่จะประกอบอาชีพได้ แต่ก็ยังไม่เป็นการเพียงพอในการดำรงชีวิตต่อไปในภายหน้า ถ้าเกี๊ยกูลประกอบอาชีพค้าขายก็ย่อมจะเกี่ยวข้องกับตัวเลขการคิดคล่องแคล่วจะทำให้คิดเลขได้เก่ง ไม่ค่อยผิดพลาด แม่นยำในการคิดเงิน ทองเงินจะไม่ผิดพลาดแม้จะเป็นเลขจำนวนมาก ๆ

วิภาดา : เกี๊ยกูลเขาลอกการบ้านหนูเป็นประจำคะ

ครู : การลอกเป็นสิ่งที่ทำง่าย แต่เราจะไม่ได้ประโยชน์ เมื่อเรียนจบแล้วก็คงจะแยกย้ายกันไปคงไม่สามารถจะถามใครได้ตลอดเวลา การเรียนรู้จะทำให้นักเรียนรู้จักคิด ถ้าหากคิดเองเป็นก็ไม่ต้องรบกวนผู้อื่น

ครู : ถามครู ถามเพื่อนซิคะ

วิภาดา : ถามเราก็ได้

เอกราช : นายถามเราซิ เราจะอธิบายให้นายฟังเอง

ครู : เห็นไหม มีคนจะช่วยตั้งเยอะแยะ ครูขอให้เพื่อน ๆ ช่วยเขาด้วยนะคะ แต่เกี๊ยกูลจงระลึกว่าจะต้องทำอะไรได้ด้วยตัวเองก่อนเสมอก่อนที่จะให้ผู้อื่นช่วย

เกี๊ยกูล : ครับคุณครู ผมจะพยายามครับ ขอบพระคุณมากครับ

โปรแกรมกิจกรรมกลุ่ม ครั้งที่ 12

หัวข้อ ปัจฉิมนิเทศ

ชื่อกิจกรรม สรุปร่วมกัน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสรอปรายและสรุปเกี่ยวกับความรู้เรื่องความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียน
2. เพื่อให้นักเรียนได้สรุปข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม เพื่อพัฒนาความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียน

เวลา 50 นาที

อุปกรณ์

1. กระดาษ
2. สีเมจิก

วิธีดำเนินการ

1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายนักเรียน
2. ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม แล้วให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายและสรุปสิ่งที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มในครั้งนี้
3. ผู้วิจัยให้ตัวแทนกลุ่มสรุปข้อคิดเห็นจากการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม เพื่อพัฒนาความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียน
4. ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมถึงความสำคัญของความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียน
5. ผู้วิจัยกล่าวขอบคุณนักเรียนและกล่าวปิดการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน
2. สังเกตจากการอภิปราย การแสดงความคิดเห็น และการสรุปของนักเรียน

ภาคผนวก ค

แบบสอบถามความพึงพอใจด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียน

แบบสอบถามความรับผิดชอบด้านการงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียน

คำชี้แจง

เมื่ออ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย X ลงในช่องว่างหลังข้อความช่องใดช่องหนึ่ง
ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านน้อยที่สุด

ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
(1) เมื่อครูให้ทำงานหรือการบ้านข้าพเจ้าส่งทันตามกำหนดทุกครั้ง					
(2) ข้าพเจ้าไม่ตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมาย					
(3) ข้าพเจ้าเอาใจใส่ต่องานที่ได้รับมอบหมายเสมอ					
(4) ข้าพเจ้าพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จทุกครั้ง					
(5) เมื่อเจอปัญหาขณะที่ทำงาน ข้าพเจ้าจะรู้สึกท้อแท้และไม่อยากทำงานนั้นเลย					
(6) ข้าพเจ้าจะตรวจความถูกต้องของงานทุกครั้งก่อนส่ง					
(7) ข้าพเจ้าทำการบ้านส่งครูทุกครั้ง					
(8) เมื่อมีคนมาตำหนิผลงานของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจะรู้สึกไม่พอใจ					
(9) ข้าพเจ้าปรับปรุงผลงานของตนเองให้ดีขึ้นเสมอ					
(10) เมื่อข้าพเจ้าทำงานเสร็จแล้ว แต่เวลายังเหลือ ข้าพเจ้าจะตรวจทานงานชิ้นนั้นจนกว่าจะแน่ใจว่าถูกต้องที่สุด จึงจะส่งงาน					
(11) ข้าพเจ้าทำงานอย่างประณีตทุกครั้ง					
(12) เพื่อนๆ เห็นว่าข้าพเจ้าชอบช่วยเหลืองานกลุ่ม					

ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
(13) เมื่อมีการทำงานกลุ่ม ข้าพเจ้ามักจะถูกเลือกให้เข้ากลุ่มเสมอ					
(14) เมื่อมีคนมาวิจารณ์ผลงานของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจะโกรธคนนั้นทันที					
(15) ข้าพเจ้าจะดูละครที่ชอบก่อนแล้วจึงทำการบ้าน แม้ว่าจะดึกแค่ไหนก็ตาม					
(16) ข้าพเจ้าหมั่นคอยดูผลงานที่ได้รับมอบหมายอยู่เสมอ					
(17) บ่อยครั้งที่ข้าพเจ้าทำการบ้านไม่เสร็จ					
(18) ข้าพเจ้าหมั่นฝึกฝนพัฒนาฝีมือของตนอยู่เสมอ					
(19) ข้าพเจ้าตั้งใจทำงานเสมอทั้งต่อหน้าและลับหลังครู					
(20) ถ้าข้าพเจ้าทำการบ้านไม่เสร็จ ข้าพเจ้าจะไม่มาโรงเรียน					
(21) เมื่อเกิดอุปสรรคในการทำงาน ข้าพเจ้าจะหลีกเลี่ยงและให้คนอื่นแก้ปัญหาแทน					
(22) ข้าพเจ้ารู้สึกคับข้องใจทุกครั้ง เมื่อรู้ว่าผลงานของข้าพเจ้าไม่ได้รับรางวัล					
(23) ข้าพเจ้าจะพยายามทำงานอย่างสุดความสามารถเสมอ					
(24) ข้าพเจ้าไม่สนใจว่าผลงานของข้าพเจ้ามีคุณภาพหรือไม่ ขอแค่มีงานส่งก็พอ					
(25) คุณครูมักจะชมว่าข้าพเจ้าเป็นคนละเอียดรอบคอบเสมอ					
(26) เคยมีคนว่าข้าพเจ้าเป็นคนสะเพร่า					
(27) เวลาคัดลายมือ ข้าพเจ้ามักจะมีคำที่เขียนผิดเสมอ					
(28) เมื่อเกิดข้อผิดพลาดที่เกิดจากการกระทำของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจะยอมรับผิดทุกครั้ง					
(29) เมื่อมีการทำงานกลุ่ม ไม่มีใครอยากอยู่กลุ่มเดียวกับข้าพเจ้า					
(30) ข้าพเจ้ามักจะทำงานเสร็จทุกครั้ง แม้ว่าจะงานนั้นจะยากเพียงใดก็ตาม					

ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
(31) ข้าพเจ้าลืมหัดทำบ่อยมาก					
(32) ข้าพเจ้าเตรียมอุปกรณ์ที่ครูสั่งล่วงหน้ามาทุกครั้ง					
(33) ข้าพเจ้ารู้สึกว่าคุณไม่ยุติธรรมที่ให้คะแนนผลงานของคนอื่นเยอะกว่าข้าพเจ้า					
(34) ข้าพเจ้าส่งงานเป็นคนแรกของห้องเสมอ					
(35) ข้าพเจ้ายินดีรับฟังคำติชมของคนอื่นและนำคำติชมนั้นมาปรับปรุงผลงานของตนให้ดีขึ้น					

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อความใดที่มีความหมายในทางบวก ให้คะแนนดังนี้

จริงที่สุด	ให้	5	คะแนน
จริง	ให้	4	คะแนน
จริงบ้าง	ให้	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้	2	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

ข้อความใดที่มีความหมายในทางลบ ให้คะแนนดังนี้

จริงที่สุด	ให้	1	คะแนน
จริง	ให้	2	คะแนน
จริงบ้าง	ให้	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้	4	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้	5	คะแนน

ภาคผนวก ง

ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ทางสถิติ

ตาราง 5 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียน
ของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

คนที่	ก่อนทดลอง	หลังทดลอง
1	98	120
2	97	125
3	102	121
4	101	132
5	101	115
6	108	118
7	99	123
8	97	119
9	112	125
10	98	116
11	103	129
12	107	130
13	113	128
14	105	123
15	117	125

ตาราง 6 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนของ
นักเรียนกลุ่มควบคุมก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

คนที่	ก่อนทดลอง	หลังทดลอง
1	101	103
2	107	109
3	110	115
4	111	117
5	102	104
6	98	101
7	106	108
8	97	98
9	103	106
10	95	98
11	111	116
12	99	108
13	102	109
14	105	108
15	112	114

ตาราง 7 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียน
ของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มกับนักเรียนที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

คนที่	กลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม		คนที่	กลุ่มที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม	
	ก่อนทดลอง	หลังทดลอง		ก่อนทดลอง	หลังทดลอง
1	98	120	1	101	103
2	97	125	2	107	109
3	102	121	3	110	115
4	101	132	4	111	117
5	101	115	5	102	104
6	108	118	6	98	101
7	99	123	7	106	108
8	97	119	8	97	98
9	112	125	9	103	106
10	98	116	10	95	98
11	103	129	11	111	116
12	107	130	12	99	108
13	113	128	13	102	109
14	105	123	14	105	108
15	117	125	15	112	114

ตาราง 8 แสดงผลต่างความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

คนที่	ก่อนทดลอง	หลังทดลอง	ผลต่าง	ผลต่างยกกำลังสอง
1	98	120	22	484
2	97	125	28	784
3	102	121	19	361
4	101	132	31	961
5	101	115	14	196
6	108	118	10	100
7	99	123	24	576
8	97	119	22	484
9	112	125	13	169
10	98	116	18	324
11	103	129	26	676
12	107	130	23	529
13	113	128	15	225
14	105	123	18	324
15	117	125	8	64
N = 15	$\bar{X} = 103.87$ S = 6.31	$\bar{X} = 123.27$ S = 5.13	$\Sigma D = 291$	$\Sigma D^2 = 6,257$

ตาราง 9 แสดงผลต่างความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนของนักเรียนที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

คนที่	ก่อนทดลอง	หลังทดลอง	ผลต่าง	ผลต่างยกกำลังสอง
1	101	103	2	4
2	107	109	2	4
3	110	115	5	25
4	111	117	6	36
5	102	104	2	4
6	98	101	3	9
7	106	108	2	4
8	97	98	1	1
9	103	106	3	9
10	95	98	3	9
11	111	116	5	25
12	99	108	9	81
13	102	109	7	49
14	105	118	3	9
15	112	114	2	4
	$\bar{X} = 103.9$	$\bar{X} = 107.0$	$\Sigma D = 55$	$\Sigma D^2 = 273$
N = 15	S = 5.48	S = 6.12		

ตาราง 10 แสดงการเปรียบเทียบผลต่างของคะแนนความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มกับนักเรียนที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

คนที่	กลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม			กลุ่มที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม		
	ก่อนทดลอง	หลังทดลอง	ผลต่าง (D)	ก่อนทดลอง	หลังทดลอง	ผลต่าง (D)
1	98	120	22	101	110	9
2	97	125	28	107	121	14
3	102	121	19	110	115	5
4	101	132	31	111	123	12
5	101	115	14	102	136	34
6	108	118	10	98	109	11
7	99	123	24	106	123	17
8	97	119	22	97	117	20
9	112	125	13	103	122	19
10	98	116	18	95	108	13
11	103	129	26	111	132	21
12	107	130	23	99	102	3
13	113	128	15	102	104	2
14	105	123	18	105	116	11
15	117	125	8	112	120	8
	$\bar{X}_{\text{diff}} = 19.4$ $S_{\text{diff}} = 6.61$			$\bar{X}_{\text{diff}} = 3.66$ $S_{\text{diff}} = 2.25$		

ตาราง 11 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อและแสดงค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียน

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ(t)
1	2.71	19	5.26
2	4.05	20	4.06
3	2.95	21	2.29
4	4.3	22	3.47
5	4.33	23	3.23
6	4.74	24	2.52
7	5.68	25	2.41
8	6.25	26	2.27
9	5.83	27	2.63
10	5	28	3
11	5.88	29	1.77
12	6.4	30	3.13
13	4.57	31	2.21
14	2.88	32	3.23
15	4.5	33	3.47
16	5.92	34	4.05
17	6.33	35	3.32
18	3.84		

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.85

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวแคทลียา แสนนางชน
วันเดือนปีเกิด	20 มีนาคม พ.ศ. 2523
สถานที่เกิด	อ.กุมภวาปี จ. อุดรธานี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	60 หมู่ 1 ถนนพทุธรบฐา แขวงบางมด เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร 10140 เบอร์โทรศัพท์ 06-0405296
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	อาจารย์ 1 ระดับ 4
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนนาหลวง เขตทุ่งครุ สังกัดกรุงเทพมหานคร เบอร์โทรศัพท์ 02-4275630
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2534	ประถมศึกษา จากโรงเรียนบ้านโคตลาด อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี
พ.ศ. 2537	มัธยมศึกษาตอนต้น จากโรงเรียนสตรีราชินูทิศ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี
พ.ศ. 2541	มัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนอุดรพิทยานุกูล อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี
พ.ศ. 2545	ปริญญาตรีศึกษาศาสตร์บัณฑิต วิชาเอกการประถมศึกษา จากมหาวิทยาลัยขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น
พ.ศ. 2549	ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จังหวัดกรุงเทพมหานคร